

KIRKENES NORHAVN

Områderegulering for Kirkenes Norhavn

Planprogram

Fastsatt 13.06.2018

Oppdragsnr.: 5160959 PlanID.: 2030-2017003 Versjon: 5
2018-05-16

Oppdragsgiver: KIRKENES NORHAVN
Oppdragsgivers kontaktperson: Arne Ramstad
Rådgiver: Norconsult AS
Oppdragsleder: Snorre Hultgren Navjord (SHN)
Fagansvarlig: Eirik Wiggen (EWI)
Andre nøkkelpersoner:

Behandling i planutvalget	2017-11-21
Varsel, off. ettersyn/høring planprogram	2017-11-28
Dato for siste revisjon	2018-05-16
2. gangs behandling i planutvalget	2018-06-12, UFPS sak 035/18
Fastsatt i kommunestyret	2018-06-13, KST sak 052/18

5	2018-05-16	Forslag til planprogram etter offentlig ettersyn - Kirkenes Norhavn, Leirpollen	SHN	SHN	TEH
4	2018-05-03	Forslag til planprogram etter offentlig ettersyn - Kirkenes Norhavn, Leirpollen	SHN	SHN	TEH
3	2018-03-09	Forslag til planprogram etter offentlig ettersyn - Kirkenes Norhavn, Leirpollen	SHN	SHN	TEH
2	2017-09-21	Forslag til planprogram - Kirkenes Norhavn - Leirpollen	EWI/SHN	EWI	SHN
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Formål og bakgrunn	5
1.2	Planområdet	5
1.3	Planprosess og valg av plantype	6
2	Foreliggende planer og alternativer	8
2.1	Foreløpige planer for havne- og næringsområdet	8
3	Dagens situasjon	12
3.1	Beliggenhet	12
3.2	Eiendomsforhold	13
3.3	Topografi og landskap	14
3.4	Grunnforhold	14
3.5	Arealbruk og bebyggelse	14
3.6	Kulturminner og kulturmiljø	15
3.7	Naturmiljø	15
3.8	Reindrift	15
3.9	Trafikale forhold	16
3.10	Teknisk infrastruktur	16
4	Grunnforholdene ved Leirpollen	17
4.1	Innledning	17
4.2	Grunnforholdene ved Leirpollen	18
4.3	Egnethet for utbygging	19
5	Planstatus	20
5.1	Nasjonale mål og retningslinjer	20
5.2	Regjeringens nordområdestrategi	21
5.3	Regionale mål og retningslinjer	23
5.4	Kommuneplan 2018-2030	24
5.5	Kommunedelplaner	26
5.6	Reguleringsplaner	27
6	Alternativer	31
6.1	KU-forskriftens krav om alternativvurderinger	31
6.2	Alternativvurderinger	31

7	Vesentlige problemstillinger og utredningsoppgaver	33
7.1	Innledning	33
7.2	Naturmiljø på land	34
	Definisjon av tema	34
7.3	Naturmiljø i sjø	35
7.4	Landskaps- og terrengforming	36
7.5	Kulturminner	36
7.7	Utslipp til sjø	38
7.8	Forurensning til grunn og vann	38
7.9	Friluftsliv og rekreasjon	39
7.10	Reindrift og samiske interesser	39
7.11	Veg og trafikk	40
7.12	Teknisk infrastruktur	41
7.13	Folkehelse	41
7.14	Barn og unges oppvekstmiljø	42
7.15	Samfunnsmessige konsekvenser	42
7.16	Risiko og sårbarhet	43
7.17	Miljøovervåking og miljøoppfølging	44
7.18	Forholdet til overordnede mål og retningslinjer	44
7.19	Forholdet til Kirkenes lufthavn	44
7.20	Forholdet til forsvaret	45
8	Offentlig ettersyn av forslag til planprogram for områderegulering Kirkenes Norhavn	46
8.1	Innledning	46
8.2	Merknadsbehandling	47
8.3	Oppsummering	69
8.4	Endringer/tilføyelser i planprogrammet etter offentlig ettersyn	74
8.5	Innløsning, erstatning eller kompensasjon	76
9	Planprosessen	78
9.1	Planprosessen for Kirkenes Norhavn	78
9.2	Parallelle planprosesser	79
9.3	Medvirkning	79
9.4	Tidsplan for planprosessen	81
10	Kilder	85

1 Innledning

1.1 Formål og bakgrunn

Kirkenes Norhavn AS planlegger å etablere et havne- og næringsområde i Leirpollen på østsiden av Tømmerneset, i Sør-Varanger kommune. Dette nye havne- og næringsområdet vil ligge til indre del av Bøkfjorden.

Kommuneplanens arealplan 2018-2030 ble revidert i kommunestyret 14. februar 2018. Planen viser vei- og kraftforsyningsløsninger frem til havne- og næringsområdet i Leirpollen samt Norterminals planlagte gass- og oljeomlastningsterminal på Gamnes.

Tiltakshaver og planforslagsstiller for havne- og næringsutbygging i Leirpollen er Kirkenes Norhavn AS.

Planfaglig konsulent: Norconsult AS.

Bakgrunn

Tiltakshaver ønsker å tilrettelegge for havne- og industriutbygging til petroleumsrelatert næring på egnede lokaliteter på Tømmerneset. Kirkenes sentrum med kaier og havnearealer som i dag benyttes til sjørelatert og annen industri, har ikke utbyggingsmuligheter i den størrelsesorden som er påkrevd for større petroleumsrelaterte aktører. Det er derfor nødvendig å legge slik aktivitet utenfor det eksisterende havneområdet. Kirkenes Norhavn havne- og næringsområde vil inneholde supplerende servicefunksjoner til omlastingsterminalen på Gamnes, som f. eks. miljø- og beredskapsdepot, havn for beredskapsbåter og havn for slepebåter. I tillegg vil området bli lagt til rette som offshorebase og for petroleumsrelatert industrivirksomhet samt container- og næringsfunksjoner. Det er ønskelig at denne aktiviteten etableres med en viss nærhet til annen type industri og næringsaktivitet og bysentrum med tilhørende boligområder.

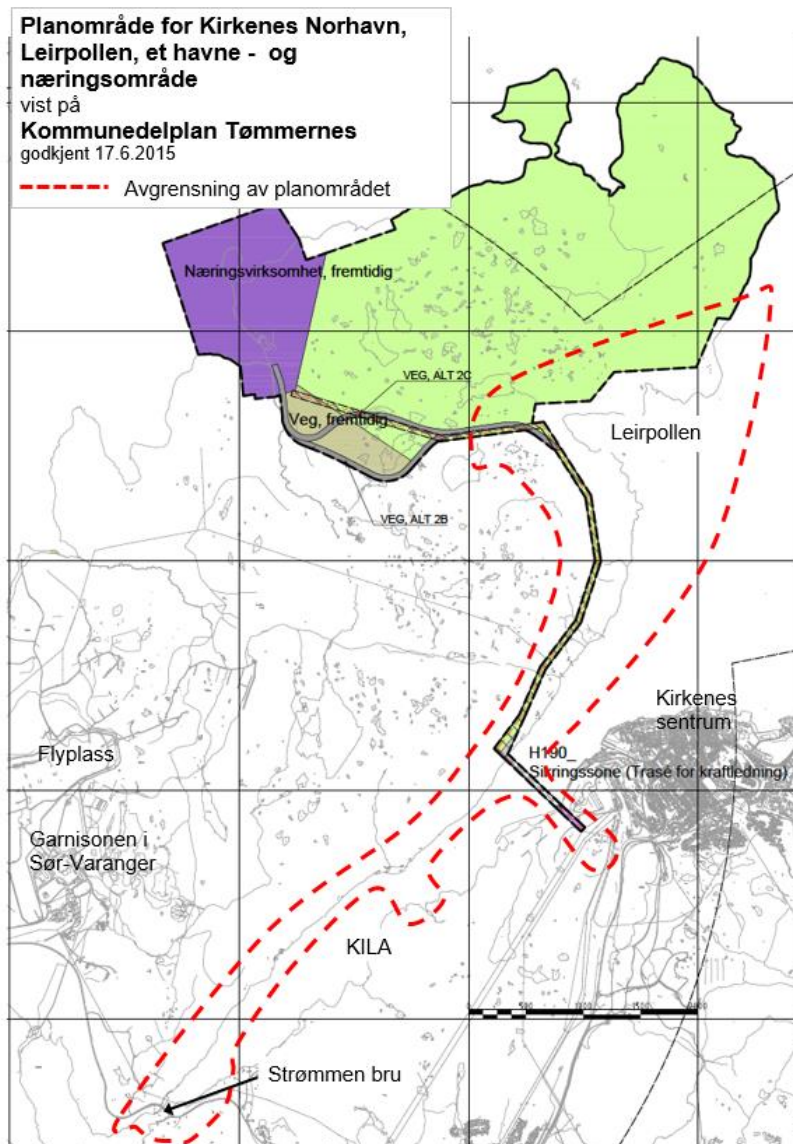
Mulige veiadkomster til Leirpollen:

- Alt. 1A – Veitilknytning over Kirkenes Industrial Logistiske Area (KILA) til Leirpollen via veiforbindelse direkte inn til Kirkenes, alternativt knyttet til E6 ved Hesseng.
- Alt. 1B – Ny veitrase fra E6 ved Strømmen bru til Leirpollen

1.2 Planområdet

Planområdet er i utgangspunktet definert slik at vi med stor sikkerhet vil kunne føre frem nødvendig infrastruktur til havneområdet i Leirpollen. Etter at planprogram har vært lagt ut til offentlig ettersyn og merknader til planprogrammet er kommet inn, samt aktuelle vegløsninger frem til Leirpollen er vurdert, vil det være aktuelt å stramme inn planområdet i betydelig grad.

Grensene for planområdet er lagt slik at de ikke berører sikkerhetssonene til skytefeltene som forsvaret har på Høybuktmoen.

Figur 1-1. Avgrensning av planområdet

Det utredes to ulike korridorer for veiadkomst frem til Leirpollen:

- Alt. 1A - Adkomst fra KILA (og Kirkenes sentrum/ alternativt E6 ved Hesseng) via bro over Langfjorden
- Alt. 1B - Adkomst fra Strømmen bru, med ny veitrase på østsiden av Tømmerneset og på vestsiden av Langfjorden

1.3 Planprosess og valg av plantype

Det er den formelle planlegging for områdeplan med konsekvensutredning etter Plan- og bygningsloven (PBL) som igangsettes med dette planprogrammet.

Planprogrammet skal redegjøre for formålet med planarbeidet, vesentlige problemstillinger, hvilke alternativer som vil bli utredet, behovet for utredninger og hvordan planprosessen skal gjennomføres, spesielt medvirkningsdelen.

Etter at planprogrammet har ligget ute til offentlig ettersyn er alle innkomne uttalelser blitt vurdert, og endringer er innarbeidet før endelig planprogram fastsettes av kommunestyret.

Fastsatt planprogram vil danne grunnlag for det videre arbeidet med konsekvensutredninger og områdereguleringen.

2 Foreliggende planer og alternativer

2.1 Foreløpige planer for havne- og næringsområdet

De foreliggende skisser og illustrasjoner av anlegget som tenkes bygget ved Leirpollen er laget i forbindelse med tidlige mulighetsstudier. Det pågår et kontinuerlig arbeid med å planlegge terminalen, samtidig som man vurderer de muligheter beliggenheten gir. Illustrasjonene er derfor ikke endelige, men må sees på som illustrasjoner fra en forberedende fase i planleggingen.

Det er sannsynlig at anlegget bygges i to faser. Figur 2-1 under viser en foreløpig avgrensning av tiltaksområdet for selve terminalen, samt grenser for utbyggingen for fasene.

Figur 2-1. Oversikt over planlagt utbyggingsområde - fase 1 og 2

Figur 2-2. Illustrasjon av fase 1-utbyggingen

Havne- og næringsområdet ved Leirpollen sammen med Norterminals olje- og gassterminal på Gamnes legges til rette for å kunne bli kjerneområde for kommunens og regionens satsing innenfor olje- og gass i nordområdene. Det totale omfanget vil avhenge av markedet og aktørenes interesse og vilje til å satse i området.

Industriområdet og havneområdet kan omfatte følgende funksjoner:

- Offshorebase
- Havn for miljø- og beredskapsdepot
- Havn for beredskapsbåter
- Slepebåthavn
- Havn for container-/næringsformål.

I tillegg vil det bak kaiene utvikles næringsarealer i tilknytning til havnefunksjonene, som vil vokse etter behov. Her vil det som nevnt foran kunne etableres en servicebase for olje- og gassvirksomheten. Her vil det kunne bygges nye kaier i takt med etterspørselen, og med utvikling av arealene i bakkant vil det bli betydelig plass for ny næringsvirksomhet.

Det vil bli anlagt kaier med ulike størrelse og dybder foran kaifront. Lengst i sør, fase 1-området, 350 daa areal, vil to kaier ha dybde 25 m i kaifront (kan betjene skip opp til 300.000 dwt) og to kaier lengre nord med dybde 15 m i kaifront. Kaiene plasseres slik i forhold til hverandre at ved behov for lengre kaifront så kan kaiene bygges helt eller delvis sammen. Dvs. samme opplegg som for oljeforsyningsbasen i Sandnessjøen.

I fase 2-området beregnes det å kunne innvinne opp til 500-600 daa ved utfylling. Her vil kaiene, sannsynligvis 3-4 kaier a 80-100 m, ha dybde på 15 m i kaifront. Dette fordi kostnadene forventes å bli uforholdsmessig mye større ved forlengelse av tilhørende utfyllinger til større dyp. Dette forhold vil imidlertid bli utredet nærmere.

Adkomstalternativer

Det er per dags dato flere mulige scenarier for løsning av adkomst til terminalområdet i Leirpollen. I gjeldende kommuneplanen av 2018 er løsningen veiadkomst fra KILA, med bro over Langfjorden til Tømmerneset. I planens merknader er det også vist til mulig veiatkomst fra Strømmen bru via Langfjordens vestside. Det foreligger godkjente reguleringsplaner for veitilknytning til E6 ved Hesseng og videre føring av vei via KILA og tunnel inn til Kirkenes sentrum.

Det valgte veialternativet for Norterminal på Gamnes er via Leirpollen. En veitilknytning fra E6 til Kirkenes Norhavn, Leirpollen, vil derfor også kunne gi en veitiløsning for Norterminals planlagte anlegg på Gamnes.

Veitilknytning fra E6 til Leirpollen vil i utgangspunktet bli bygget ut i privat regi, men etter standard i henhold til de statlige vegnormaler. Dette vil åpne for mulighet til at veien kan når den er ferdigstilt overdras til offentlige virksomhet/etat for videre drift og vedlikehold. Dersom det ligger til rette for offentlig/privat samarbeid for bygging av atkomstveg til Leirpollen, vil tiltakshaver vurdere inngåelse av Utbyggingsavtale i henhold til Plan- og bygningslovens kap. 17.

Kommunen ferdigstilte i 2015 kommunedelplan for infrastruktur til framtidig havne- og industriutbygging på Tømmerneset. Her inngikk både alternative forbindelser til E6 og alternative traseer inne på Tømmerneset, som ble underlagt en bred vurderings- og silingsprosess. KILA er tidligere planlagt med veiforbindelser både mot Kirkenes sentrum i nord og mot E6 ved Hesseng i syd.

Figur 2-3 Alternative veitraseer som er vurdert i KDP Tømmerneset

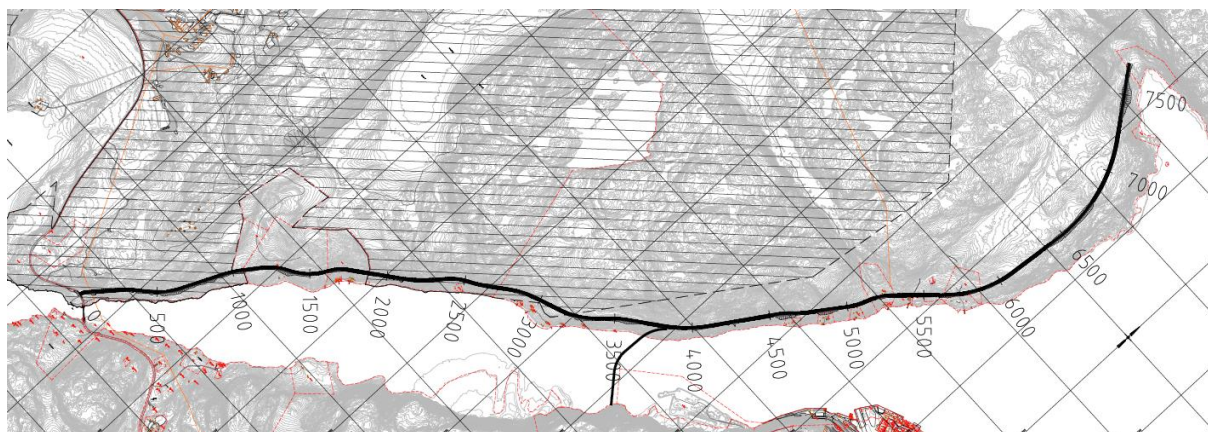
Dersom korridoren langs Langfjorden velges som hovedadkomst er det i utgangspunktet alt. 1B som skal legges til grunn for Leirpollen-utbyggingen. Dette er utredet og beskrevet i tilknytning til kommunedelplanen, og er et alternativ som det ikke er knyttet vesentlige konflikter til. Det var ingen

spesielle merknader fra forsvaret eller reindriftsnæringen til dette alternativet. Veien til Leirpollen vil ligge utenfor sikkerhetssonen til forsvarets eksisterende skyte- og øvingsfelt. Ifølge tilbakemelding fra Sametinget og Finnmark fylkeskommune til kommunedelplanen har disse forvaltningsorganene, på bakgrunn av befaring av området, ikke kulturminnefaglige merknader til dette alternativet. Alternativet vil veitilknytning til Leirpollen over KILA i henhold til Alt. 1A også bli vurdert.

Ny vei tilknyttes alternativt E6 like vest for Strømmen bru, og etableres langs strandlinjen på vestsiden av Langfjorden. Veilinja er i utgangspunktet plassert forholdsvis tungt i terrenget for å unngå store fyllingsflater ned mot strandkanten. Forslagsstiller/tiltakshaver vil i forbindelse med planleggingen av veiadkomstene nedsette et arbeidsutvalg der reinbeitedistriktene 5A og 4/5B blir invitert til å delta/gi innspill til arbeidet med planleggingen av veitraseen til Leirpollen før endelig forslag fremmes. Målet er å utforme veiføringen slik at rein og vilt har fluktmulighet ved kryssing av veien.

Grunneierne langs veitraseen vil også bli orientert under planleggingen og invitert til å komme med innspill før endelig forslag utformes.

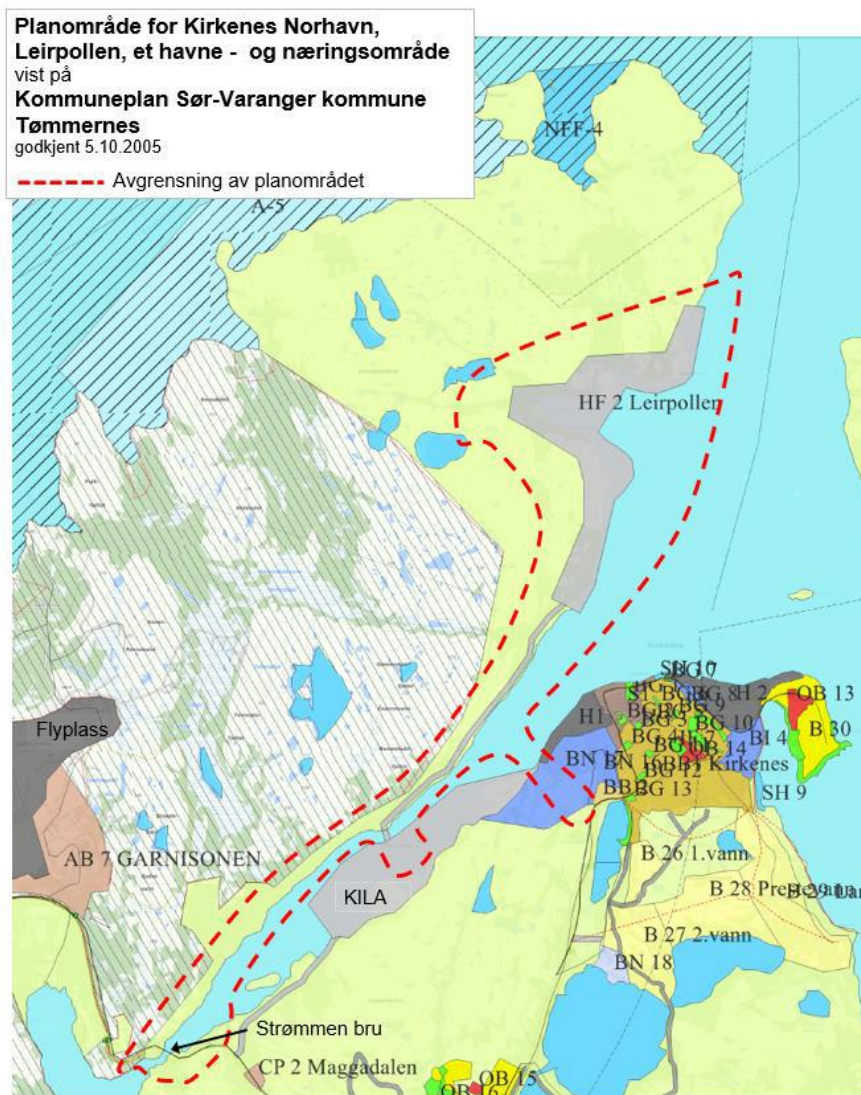
Figur 2-4 Planskisse alternativ 1B fra Strømmen bru og alt. 1A over KILA

(Kilde: Kommunedelplan Tømmernes (2015))

3 Dagens situasjon

3.1 Beliggenhet

Planområdet for havne- og næringsområdet Leirpollen på Tømmerneset i Sør-Varanger kommune er ca. 7 500 dekar (mål) stort. I tillegg kommer området som omfatter en korridor for fremtidig atkomstvei fra Strømmen mot Leirpollen på østsiden av Tømmerneset, samt forbindelser over Langfjorden mot KILA.

Figur 3-1. Planområdets avgrensning med rød stiplet linje.

Plassering av terminalområdet er avklart, men endelig valg av veitilknytning mellom næringsområdet og E6 er ikke avklart. Det vises til kapittel 2.2.

3.2 Eiendomsforhold

Planområdet eies hovedsakelig av Finnmarkseiendommen (FeFo).

Forsvaret fester store områder på Tømmerneset av FeFo. Grensen for eiendommen som Forsvaret fester i planområdet går langs Langfjorden og Bøkfjorden der formålsgrensen mellom forsvarrets øvingsområde og LNFR-området er vist på gjeldende kommuneplan av 2018. I strandsonen langs Langfjorden og Bøkfjorden ligger det en del i dag fritidseiendommer i privat eie eller festet av FeFo.

Planområdet grenser opp mot området som forsvaret fester av FeFo. Tiltaket til Kirkenes Norhavn vil ikke berøre sikkerhetssonene til skytebanene som forsvaret har på Høybukthoen. Tiltaket vil ventelig heller ikke berøre forsvarrets øvingsområde langs Langfjorden/Bøkfjorden.

Eiendommer langs Langfjorden og Bøkfjorden

Oversikt over eiendommer som kan bli berørt av en eventuell utbygging:

(Tabellen beskriver kommunenummer – Gårdsnr./Bruksnr./Festenr.)

Knr.- Gnr./Bnr./Fnr.	Eier/kontaktperson
2030-11-01	FINNMARKSEIENDOMMEN (FEFO)
2030-12-01	FINNMARKSEIENDOMMEN (FEFO)
2030-11/1/29	FORSVARSBYGG
2030-12/47	FORSVARSBYGG
2030-11/23	LILLEBIL BJØRGUNN ANGELSEN
2030-11/1/11	FAGERVIK PER ARVID
2030-11/32	GUTTU PER
2030-11/23	HAAGENSEN LEIF ARNE
2030-11/29	HANSEN ELISABETH
2030-11/29	HANSEN SISSEL ANNE
2030-11/1/37	HENRIKSEN INGAR GUSTAV
2030-11/1/3	IVERSEN ERLEND
2030-11/1/10	IVERSEN JOHNNY
2030-11/1/2 OG 11/1/14	IVERSEN ROGER
2030-11/30	JENSEN ELI
2030-11/33	JOHANSEN STIG TORE
2030-11/1/18	JØRGENSEN KETIL
2030-11/1/7	KOLPUS BJØRG LISBETH
2030-11/1/7	KOLPUS WALTER
2030-11/23	KRANGE MAY VILGUNN
2030-11/7	LARSEN ARILD
2030-11/39	LARSEN SØLVI
2030-11/26	MOEN SOLFRID JOHANNE
2030-11/23/1	MORTENSEN ERNST ROBERT
2030-11/40	MUOTKA JACK STURE HANSEN
2030-11/1/7	NORMANSETH KARI H K
2030-11/54	PETTERSEN BENTE JOHANSEN
2030-11/40	RESBERG MAI-LISS
2030-11/47	RØSSETH MARY
2030-11/1/37	SOTKAJÆRVI GUNN VIGDIS

2030-11/52	STRAND HÅKON
2030-11/46	STRAND STEINAR
2030-11/1/17	SØRENSEN EVA LILL
2030-11/30	TANNVIK KIRSTI JENSEN
2030-11/1/12	ULVANG STIG HENNING
2030-11/1/6	WILLE KIRSTEN FRØYDIS S

3.3 Topografi og landskap

Planområdet har kystalpint landskap, typisk for denne delen av Finnmark. Landskapsformene er avrundede, med en høyde mellom 100 og 150 m.

I forbindelse med kommunedelplanen for Tømmerneset ble det utarbeidet en beskrivelse av landskapsbildet på Tømmerneset. Her ble også enkelte av de tiltak som lå inne i planen visualisert. Figuren nedenfor viser et eksempel på slik visualisering.

Figur 3-2 Visualisering av den planlagte veitraseen KILA – Leirpollen, sett fra Kirkenes (Kilde: Kommunedelplan Tømmernes)

3.4 Grunnforhold

Det er gjennomført omfattende undersøkelser om geologi og geotekniske forhold på land så vel som i sjø. Det er redegjort nærmere for resultatene fra disse undersøkelsene i kapittel 4.

3.5 Arealbruk og bebyggelse

Det ligger flere fritidsboliger og eldre bygninger på vestsiden av Langfjorden. Disse brukes i dag som fritidsboliger. Ut over disse er det ikke bebyggelse innenfor planområdet. Området benyttes i begrenset omfang til rekreasjon i forbindelse med disse fritidsboligene. Planområdet er i gjeldende kommuneplan avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNFR-område) og øvingsområde for forsvaret, samt fremtidig havn (Leirpollen).

3.6 Kulturminner og kulturmiljø

Finmark fylkeskommune og Sametinget befarte den aktuelle strekningen mellom Strømmen og Leirpollen (trase 1 B) i 2009. Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner, og fylkeskommunen og Sametinget har i sine uttalelser ingen merknader til tiltaket.

3.7 Naturmiljø

3.7.1 Naturmiljø på land

I forbindelse med planleggingen av Norterminal ble det sommeren 2012 gjennomført en kartlegging av vegetasjon og naturtyper langs veialternativ 1A på Tømmerneset. Området viste seg å ha en god variasjon i landskapsformer og vegetasjonstyper. Det må gjennomføres tilsvarende registrering for resterende del av alt. 1B.

Det vil bli gjennomført naturmiljøregistreringer på strekningen Strømmen bru – Leirpollen samt vurdert konsekvensene ved bygging av vei gjennom området.

3.7.2 Naturmiljø i sjø

Det meste av fjordsystemet, med Bøkfjorden og Korsfjorden, inngår i den nasjonale laksefjorden med utgangspunkt i Neidenfjorden/Neidenelva.

Inneværende år avsluttes omfattende registreringer av anadrome laksefiskers opphold og vandring i fjordsystemet. Det samme gjelder overvåking av en rekke sjøfuglers opphold i fjordsystemet. Resultatene fra disse undersøkelsen skal legges til grunn for de vurderinger som gjøres.

Det er tidligere etablert et miljøovervåkingsprogram i fjordsystemene ved Kirkenes. Naturverdiene i området gir føringer for miljøovervåkingen i anleggsfasen. Avbøtende tiltak som følge av ordinære utslipp så vel som forurensning, vil beskrives i miljøprogram og miljøoppfølgingsplan for ytre miljø.

3.8 Reindrift

I dag drives det reindrift i området. Tømmernes benyttes både som sommerbeiteområde og vinterbeiteområde. Området brukes for tiden av to distrikter – Pasvik reinbeitedistrikt 5A/C og Spurveneset og Skogerøy reinbeitedistrikt 4/5B. Området fungerer som beiteområde for rein selv om Høybuktmoen flyplass ligger innenfor området. Forsvaret driver skyteaktivitet på skytebaner innenfor forsvarets område på Tømmernes.

I tilknytning til kommunedelplanen for Tømmerneset, som ble behandlet i kommunestyret 17.6.2015, ble det gjennomført av Norsk institutt for naturforskning (NINA) en omfattende konsekvensutredning for konsekvensene for reindrift av aktuelle tiltak på Tømmerneset.

Utformingen av utbyggingsområdene i Leirpollen vil ha konsekvenser for reindriften. Disse forhold vil også bli tatt opp/konsultert med reindriftnæringen før endelig forslag til plan blir utformet og fremmet.

3.9 Trafikale forhold

3.9.1 Veiforbindelser til Leirpollen

Det er ikke adkomstvei til planområdet i dag. I godkjent kommuneplan 2018-2030 er det vist en veitilknytning til Leirpollen via KILA. Sør-Varanger kommune har under utarbeidelsen av kommunedelplan for Tømmernes, utredet ulike løsninger for adkomst til de aktuelle utbyggingsområdene som er utredet, inklusiv adkomst til Leirpollen.

3.9.2 Maritime forhold

Kystverket har i forbindelse med KVV E6 Høybukthoen – Kirkenes utarbeidet en farledsutredning der det er gjort rede for maritime krav samt en vurdering av alternative lokaliteter for lokalisering av en stamnetterminal. Lokalitetene er vurdert ut fra Kystverkets egne krav til farled frem til en ny stamnetterminal.

Konklusjon:

- Leirpollen er egnet som omlastingsterminal for oljeprodukter og store godsmengder. Dvs. at området også dekker kravet til de maritime forhold for en stamnetterminal.
- Det vil bli utredet mer detaljert grunnlag knyttet til de maritime forhold for fastleggelse av egnet sted for lokalisering av kaier, havnetekniske anlegg, se pkt. 7.12 – Teknisk infrastruktur.

3.10 Teknisk infrastruktur

Det er lite av teknisk infrastruktur i planområdet i dag. En 22 kV kraftledning krysser Tømmerneset ca. 1 km sør for Kirkenes Norhavns område. Denne kraftledningen har for dårlig kapasitet til å betjene Norterminals planlagte anlegg på Gamnes og i Leirpollen. I forbindelse med disse utbyggingsplanene er det utredet infrastrukturtilsninger. Det er i denne sammenheng foreslått ny kraftledning til Tømmerneset. Traseen er planlagt å gå fra påkoblingspunkt på Toppenfjellet, krysse Langfjorden for så og videreføres til Leirpollen langs veiadkomsten som planlegges til Leirpollen. Traseen er vist i godkjent kommunedelplan for Tømmerneset.

Denne planen for utbygging av ny infrastruktur må ses i sammenheng med planene for Leirpollen og gass- og oljeterminalen på Gamnes.

Vannforsyning av området ble også utredet i forbindelse med kommunedelplanen for Tømmerneset. Nedslagsfeltet til kommunens vannforsyningsanlegg i Sandnesdalen gir tilstrekkelig vannforsyning til utbygging av Gamnes og Leirpollen. Selve vannforsyningsledningen planlegges påkoblet en hovedvannledning som kommunen planlegger å etablere samtidig med utbyggingen av KILA – dette for å sikre vannforsyningen til Kirkenes sentrum, sykehus, skoler og institusjoner.

4 Grunnforholdene ved Leirpollen

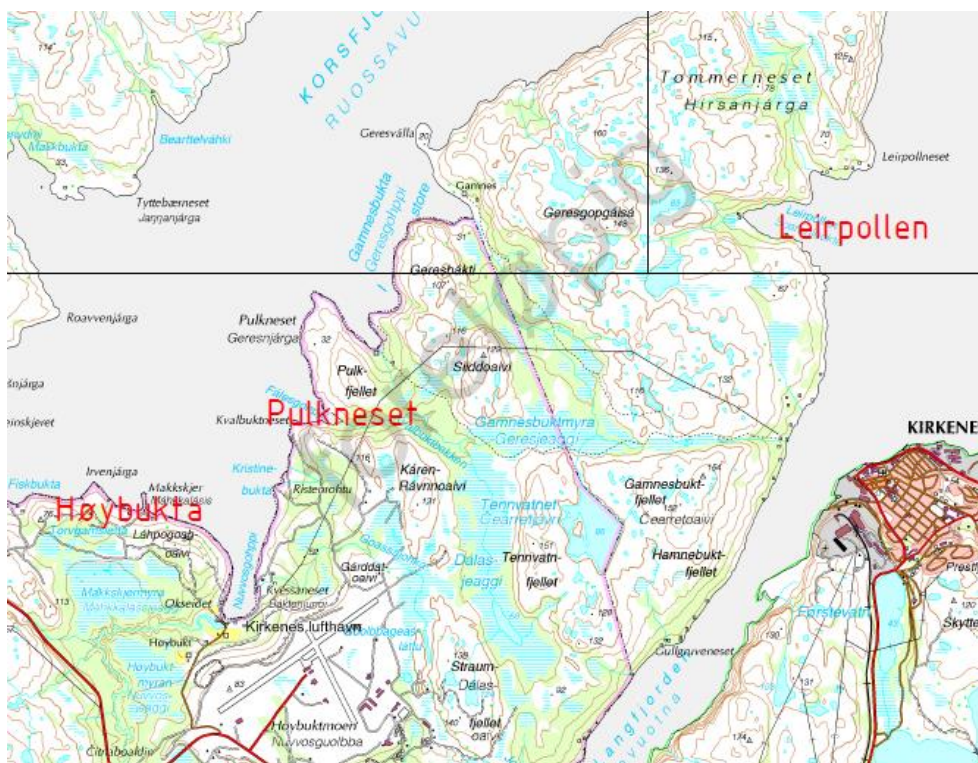
4.1 Innledning

I forbindelse med planer for havneanlegg og næringsområder utenfor Kirkenes er det gjort undersøkelser av grunnforholdene ved blant annet Gamnes, Leirpollen, Pulknes og Høybukta vest. Det er utført geotekniske grunnundersøkelser i områdene, hvor man har registrert dybder til berg, omfanget av marin leire samt tatt opp prøver av løsmassene. I Leirpollen er det også gjort en ingeniørgeologisk vurdering av bergartene i området og deres egnethet som bygningsmateriale og utfyllingsmasse.

Undersøkelsene av grunnforholdene i de fire områdene er gjort med tanke på egnethet for etablering av fylling i sjø knyttet til etablering av havneanlegg og næringsområder. En av forutsetningene er at man kan etablere kai med dybder ved kaifront i størrelsesorden minimum 25 m.

Det er utført grunnundersøkelser av Multiconsult i de tre områdene. Norconsult har også gjennomført grunnundersøkelser i Leirpollenområdet. I tilknytning til plansaken for Leirpollen kan det henvises til følgende geotekniske datarapporter:

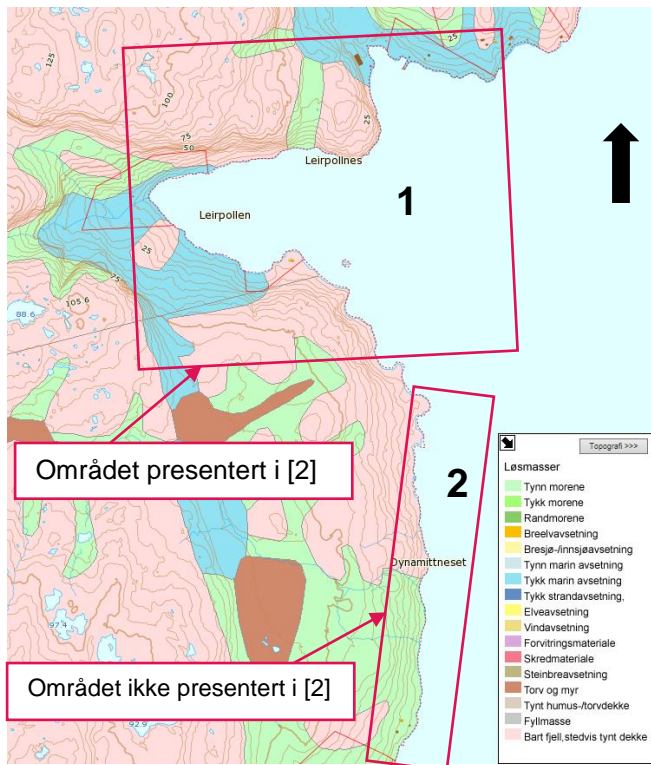
- Leirpollen 5160959-RIG01 datert 7. desember 2016 utarbeidet av Norconsult (Norconsult AS, 2016-12-07)
- KVV Kirkenes – Leirpollen 713343-RIG-RAP-004 datert 7. desember 2016 utarbeidet av Multiconsult (Multiconsult, 2016-12-07)

Figur 4-1: Oversiktskart over de ulike områdene hvor det er gjennomført nærmere grunnundersøkelser. (Kilde: Multiconsult geoteknisk datarapport)

4.2 Grunnforholdene ved Leirpollen

Ut fra NGUs kvartærgeologiske kart består løsmassene i området hovedsakelig av bart fjell (lyse rosa), noe tykk marin avsetning (blå) og noe tynn morene (lyse grønn).

Figur 4-2 NGUs kvartærgeologisk kart for Leirpollen

Det er utført grunnundersøkelser i to omganger. Hvert enkelt område strekker seg ca. 1 km. Områdene er videre omtalt som område 1 og område 2. Det ble først utført grunnundersøkelser i område 1 av Norconsult AS for Kirkenes Norhavn (Norterminal) i mai 2016. Men på grunn av utfordrende grunnforhold inne i viken ble det utført supplerende grunnundersøkelser lengre sør, område 2.

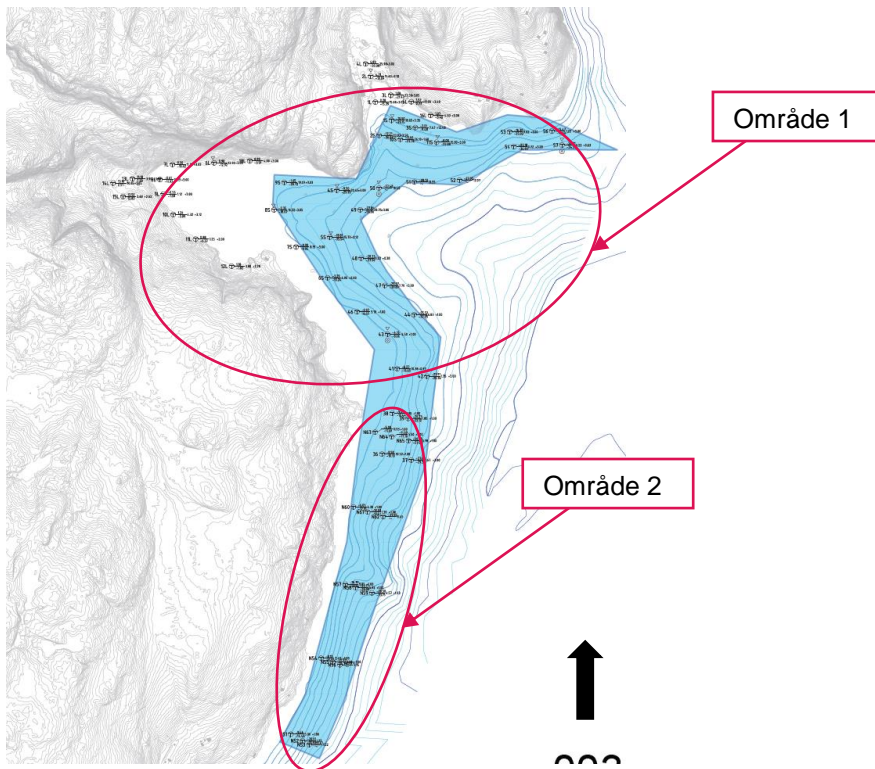
De supplerende grunnundersøkelsene for Kirkenes Norhavn ble utført av Multiconsult (oktober/november 2016), siden de også skulle utføre grunnundersøkelser ved Leirpollen på oppdrag fra Kystverket. Kystverket fikk tilgang til de tidligere utførte grunnundersøkelsene utført av Kirkenes Norhavn for område 1, i tillegg utførte de noen supplerende borer. Prøvene av løsmassene som ble tatt opp henholdsvis i område 1 og område 2 ble analysert i laboratorium hos NGI og Multiconsult.

Begge to områdene er omtalt i referanserapporter (Norconsult AS, 2016-12-07) mens i referanserapport (Multiconsult, 2016-12-07) er kun det nordligste området (1) omtalt.

Basert på geoteknisk datarapport (Norconsult AS, 2016-12-07) og (Multiconsult, 2016-12-07) så er det i området 1 et lag med bløte løsmasser som har en tykkelse mellom 1 - 18 m, over et fast lag (morene) og berg. Laget med morene varierer og har en tykkelse mellom 1 - 23 m.

Videre sørover (område 2) avtar tykkelsen av laget med bløte løsmasser. Det er registrert mellom 2 – 8 m bløte løsmasser over morene og berg. I dette området er laget med morene inntil 4 m tykt. Størst tykkelse på det bløte løsmasselaget er på den nordligste delen av område 2. Lengre sør er det registrert inntil 2 – 3 m med bløte løsmasser over morene eller berg.

Figur 4-3: Oversikt grunnundersøkelser utført for Kirkenes Norhavn, Leirpollen

Det er tatt opp prøver av løsmassene i området 1 og 2. For område 1 ble det tatt opp prøver på land og en til sjøs. På land i område 1 ble det avdekket leire og kvikkleire og i sjøen bløt leire. I område 2 består løsmassene hovedsakelig av bløt leire og den er stedvis kvikk. Det ble påvist kvikkleire/sprøbruddmateriale i et par borepunkt i den nordlige delen av område 2.

I områdene hvor det er utført grunnundersøkelser er det vanndybder på henholdsvis mellom 3 – 15 m for område 1 og mellom 7,5 – 30 m for område 2.

På bakgrunn av utførte grunnundersøkelser vil en utbygging kunne gjøres enklest og rimeligst i område 2. Masseutskiftingen kan utføres hovedsakelig fra land med spesialutstyr med stor rekkevidde, men det kan være behov for noe arbeid fra flåte, der det blir for stort vandyp. Utforming av området vil legge føringer for dette.

4.3 Egnethet for utbygging

For de ulike områdene er det tenkt å etablere fyllinger i sjø for å få tilstrekkelig vanndybde ved kaifront. For etablering av fyllinger i sjø, anbefales det at man fjerner de bløte leirmassene og erstatter disse med grov stein suksessivt utover fra strandsonen. Dersom det blir for store dybder for å kunne fjerne løsmasser med gravemaskin, kan man evt. gå over til mudring eller massefortrenging med sprenging.

For Leirpollen vil område 2 som ligger i den sørlige delen av området være best egnet for å etablere fylling i sjø. Det finnes stor forekomst av synlig berg i området og det ingeniørgeologiske notatet (Norconsult AS, 2016-08-03) omtaler bergarten som god og egnet til utsprenging, som utfyllingsmasser og som tåler stor belastning. Omtalt område har en størrelse på mer enn 350 dekar.

5 Planstatus

5.1 Nasjonale mål og retningslinjer

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

- Fylkeskommunene og kommunene legger vekt på reduksjon av klimagassutslippene, energiomlegging og energieffektivisering gjennom planlegging og lokalisering av næringsvirksomhet, boliger, infrastruktur og tjenester.
- Fylkeskommunene og kommunene tar hensyn til klimaendringer og risiko og sårbarhet i sin samfunns- og arealplanlegging og byggesaksbehandling. Kommunene sikrer at det utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser for utbyggingsplaner, som gir et godt kunnskapsgrunnlag for å forebygge og redusere aktuelle risiko- og sårbarhetsforhold. Det tas særlig hensyn til naturfarer og eksisterende og fremtidige klimaendringer.
- Fylkeskommunene og kommunene identifiserer viktige verdier av naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, og ivaretar disse i regionale og kommunale planer. Tilgjengelig kunnskap tas aktivt i bruk og samlede virkninger synliggjøres og tas hensyn til.
- Fylkeskommunene legger til rette for bedre tilgang på kompetent og relevant arbeidskraft som møter regionale arbeidsmarkedets behov. Planleggingen skjer i partnerskap med utdannings-, arbeidsmarkeds- og næringsaktørene, og på tvers av sektorer og forvaltningsgrener.
- Fylkeskommunene og kommunene samarbeider om planlegging for verdiskaping, bærekraftig næringsutvikling og innovasjon i partnerskap med næringslivet og regionale og lokale aktører. Det settes av tilstrekkelige arealer for næringsutvikling som ivaretar næringslivets behov, og som lokalisert ut fra hensynet til samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige jordbruksområder, og legger til rette for nye og grønne næringer i tilknytning til jordbruk og skogbruk, som grønt reiseliv, mat med lokal identitet og utnyttelse av bioenergi.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv, og samiske interesser sikres deltakelse i planleggingen der disse berøres. Planleggingen sikrer reindriftens arealer, samtidig som hensynet til reindriften veies opp mot andre samfunnsinteresser.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilstrekkelig areal til fiskeri- og havbruksnæringen i kystzoneplanleggingen, og avveier dette mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet ses i et regionalt perspektiv.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilgjengelighet til gode mineralforekomster for mulig utvinning, avveid mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Behovet for og tilgangen på byggeråstoffer ses i en regional sammenheng.
- Det tas hensyn til Forsvarets arealbehov når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og i henhold til nasjonale forsvarsplaner.

Planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Samordnet areal- og transportplanlegging er nær knyttet til areal- og transportpolitiske vedtak. De nye statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging fra 26.09.2014 skal sikre nødvendig samordning innenfor planleggingen, og bidra til et godt og produktivt samspill mellom kommuner, stat og utbyggere. Denne planretningslinjen erstatter rundskriv T-5/93 Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging.

Barn og planlegging

I plan- og bygningslovens formålsparagraf (§ 2) står det at det skal legges spesielt til rette for å sikre barn gode oppvekstvilkår. Det er også utarbeidet egne rikspolitiske retningslinjer på området. Formålet med rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (T-1/95) er å:

- synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven
- gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling
- gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser.

Retningslinjene stiller krav om det skal skaffes fullverdig erstatning for områder som barn og unge bruker dersom disse bygges ned.

Klima- og energiplanlegging

Den statlige planretningslinjen for klima- og energiplanlegging i kommunene setter nasjonale mål for klima- og energiplanleggingen i kommuner og fylkeskommuner. De skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging.

Differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen følger opp den nye plan- og bygningsloven, der byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen er videreført og strammet inn. Målet er å ivareta allmennhetens interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. I 100-metersbeltet skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Retningslinjene deler kysten inn i 3 områder. Det er strengest føringer der det er størst press på arealene, mens det i mindre sentrale strøk (som Finnmark) er større rom for å vurdere utbygging gjennom kommunale planer, spesielt til næringsutvikling, som for eksempel sjørettede reiselivsplanlegg.

Nasjonale laksefjorder

Beskyttelsesregimet for nasjonale laksefjorder er gitt av begrensningen "Virksomhet som innebærer risiko for alvorlig forurensning som kan skade villaksen tillates ikke". I St.prp. nr. 32 (2006) *Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale vassdrag og laksefjorder* gis det en mer detaljerte redegjørelse for beskyttelsesregimet utover det som tidligere har fremkommet i St.prp. 79 og i Innstilling til Stortinget nr. 134.

Neidenfjorden/Korsfjorden/Bøkfjorden er opprettet som nasjonal laksefjord av hensyn til laksebestanden i det nasjonale laksevassdraget Neidenelva. Neidenelva er Finnmarks tredje beste og blant landets ti beste laksevassdrag. To andre laksevassdrag munner ut i denne nasjonale laksefjorden. Neidenfjorden og Bøkfjorden utgjør et fjordsystem på om lag 35 km lengde.

5.2 Regjeringens nordområdestrategi

Nye byggesteiner i nord, neste trinn i regjeringens nordområdestrategi, innebærer en kraftig satsning på næringsutvikling til lands og til havs og en opptrapping på investeringer til samferdsel, farleder og havner i nord. Dokumentet er et styringsdokument, med en oppsummering av alt arbeidet med nordområdestrategien frem til nå, og veien videre.

Med nordområdesatsingen vil regjeringen:

- a) Utvikle kunnskap om klima og miljø i nordområdene
- b) Styrke overvåking, beredskap og sjøsikkerhet i de nordlige havområder
- c) Stimulere til bærekraftig utnyttelse av petroleumsressursene og fornybare ressurser til havs
- d) Fremme landbasert næringsutvikling i nord
- e) Videreutvikle infrastrukturen i nord
- f) Opprettholde en fast suverenitetshevdelse og styrke samarbeidet over grensene i nord

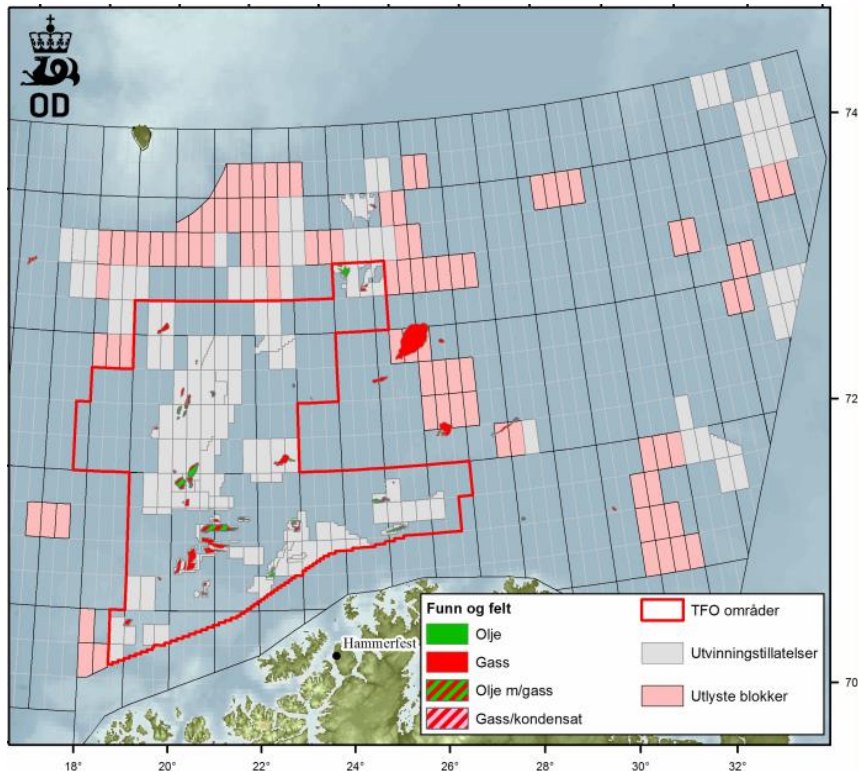
g) Sikre urfolks kultur og livsgrunnlag

5.2.1 Gass- og oljeutvinning i Barentshavet

- Januar 2015 ble 23. konsesjonsrunde lyst ut hvorav 34 blokker i Barentshavet sørøst og 20 blokker i den øvrige del av Barentshavet, totalt 54 blokker.
- 2016 utlyst 32 blokker innenfor forhåndsdefinerte områder (TFO) (se figur nye konsesjonsrunder for leteaktivitet i Barentshavet, Nordlige sjørute, mm.
- Mai 2017 utlyst ytterligere 53 blokker innenfor TFO i Barentshavet. Tildeling forventes i begynnelsen av 2018
- Juni 2017 utlyste regjeringen 24. konsesjonsrunde hvorav 93 blokker er i Barentshavet

Dvs. at regjeringen satser stort på leting etter olje- og gass i Barentshavet. Dette vil normalt gi store ringvirkninger for Finnmark dersom resultatet av all letevirksomhet blir positiv.

Tilgangen til gode kaier, god plass på land og god transportinfrastruktur til og fra havnen er en vesentlig forutsetning for at Kirkenes skal kunne framstå som en attraktiv tjenesteleverandør for petroleumsindustrien og internasjonale transportører og vareeiere. En utbygging av Kirkenes Norhavn og Norterminals olje- og gassterminal på Gamnes kan sees på som en viktig del av nordområdesatsingen for denne regionen.

Figur 5-1. Utsnitt av olje- og energidepartementets blokker for leting etter gass- og olje i Barentshavet

5.2.2 Internasjonal skipstrafikk

Den internasjonale skipstrafikken mellom Tromsø og Russland har økt med 35 % siden 2012 og utgjorde i 2016 4600 fartøybevegelser. Tre fjerdedeler av denne trafikken er internasjonal transitt til og fra Russland, eller trafikk mellom Russland og norske havner.

En vesentlig del av denne trafikken er petroleumsprodukter. Her vil Kirkenes kunne ha et betydelig utviklingspotensiale i forbindelse med frakt av petroleumsprodukter fra russiske terminaler i Pechora- og Karahavet til internasjonale kunder.

5.2.3 Den nordlige sjørute

Den nordlige sjøruten strekkes seg fra innløpet til Karahavet i vest og østover langs kysten av Sibir frem til stredet mellom Tsjukotkahalvøya og Saint Lawrence Island, sør for Beringstredet. Den nordlige sjørute representerer i dagens situasjon ikke et utviklingspotensiale for Kirkenes på kort og mellomlang sikt. Dog bør Sør-Varanger følge med i utviklingen og mulighetene ved kysten langs den nordlige sjørute nå som isen i løpet av året trekker seg stadig tidligere tilbake.

5.3 Regionale mål og retningslinjer

Fylkesplan for Finnmark 2006-2009

Planens del om arealpolitikken er forlenget og gjelder inntil det foreligger vedtatt «Regional plan for arealutvikling».

Fra den foreliggende plan:

Visjon: "Finnmark – der drømmer blir virkelighet"

Utfordringer: Arbeid – arbeid - arbeid

Arealpolitiske hovedmål: "Finnmark – der vi tar vare på miljøet, sikrer en langsiktig og bærekraftig arealpolitikk og en fornuftig bruk av naturressurser og kulturarv."

Næringspolitisk hovedmål: "Finnmark – der næringslivet er framtidsrettet og konkurransedyktig med økt verdiskaping og sysselsetting basert på fylkets fortrinn og muligheter."

Fylkesplanen gir retningslinjer for en rekke områder, blant annet

- retningslinjer for naturvern
- retningslinjer for hyttebygging, anleggsutbygging og masseuttak
- retningslinjer for reindriftens arealvern
- retningslinjer for stedsutvikling
- retningslinjer for fiskeri og kystsoneforvaltning

En viktig faktor i forhold til utvikling av arbeidsplasser i Finnmark har vært satsingen mot Nordvest-Russland på områdene servicenæringer og produksjon for det russiske markedet. Den geografiske nærheten til Russland med stor befolkning og store markeder gir muligheter innen flere sektorer.

Fremtidens Finnmark - RUP 2014-2023

Følgende områder prioriteres, vedtatt av fylkestinget 23.3.2015:

1. *Finnmark fylkeskommune mener økt samarbeid, både mellom bedrifter og andre nettverksaktører er viktig for å fremme og utvikle en konkurransedyktig verdiskaping i Finnmark.*

- Samarbeidet bør fremmes mellom aktører både på tvers av bransjer og regioner. Spesielt vil det være viktig å fremme samarbeidet mellom ulike næringsaktører, forvaltning og FoU-miljø.*
- Verdiskapningen i Finnmark blir realisert gjennom samhandling, og i konkurranse med store og internasjonale aktører. En av de viktigste innsatsfaktor i verdiskapningen vil være den kunnskap og kompetanse den enkelt aktør besitter. Finnmark fylkeskommune mener derfor det er viktig at næringsaktørene blir gjort best mulig i stand til å tilegne og utvikle seg nødvendig kunnskapen og kompetanse, da disse vil være viktige drivere for forutsigbar og bærekraftig verdiskapning i fylket.*
  - Et styrket regionalt omdømme vil være viktig både for å kunne tiltrekke seg nødvendig kompetanse, og styrke bedriftenes konkurransemessige posisjon. Finnmark fylkeskommune mener derfor det er nødvendig at arbeidet med å styrke og utvikle det regionale omdømme prioriteres.*

Regional planstrategi for Finnmark 2016-2019

Regional planstrategi for Finnmark 2016-2019 er et overordnet, helhetlig og målrettet verktøy som skal gi retning for det videre planarbeidet og kartlegg hvilke planer og strategier som skal utarbeides i innværende valgperiode.

Strategier:

- Oppfordre til plansamarbeid mellom kommunene
- Samarbeide for å heve plankompetansen og kapasiteten i kommunene
- Legge opp til tettere samarbeid mellom kommuner og sektormyndigheter
- Legge til rette via regionale føringer som muliggjør samarbeid mellom kommunene
- Skape forutsigbarhet for næringsaktører som ønsker å starte og utvikle en bedrift i Finnmark

5.4 Kommuneplan 2018-2030

I tilknytning til samfunnsdelen til kommuneplanen er følgende hovedmål vedtatt:

«Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekt i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv»

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

- Næringsutvikling
- Infrastruktur
- Barn og ungdom
- Folkehelse
- Kompetansebygging
- Økonomi
- Universell utforming, jfr. Bestemmelser i plan og bygningsloven

5.4.1 Leirpollen havneområde

Leirpollen ble allerede i kommuneplanen fra 2005 avsatt til framtidig havneområde. I kommuneplanens arealplan angis det allerede i vedtaksgrunnlaget fra 2005 at arealsituasjonen for

havna og havnetilknyttede funksjoner på Kirkeneshalvøya er presset. Begrensingen gjelder flere faktorer som f. eks. tilgjengelig areal, arealbrukskonflikter, dårlig veitilknytning og uhensiktsmessig utnyttelse og arealbruk.

I planen antydes det at tilgjengelig areal ved utfylling utgjør i størrelsesorden 1.000 daa og 3 km kai med stor dybde.

I kommuneplanens merknader er begge veialternativ for utløsning av Leirpollen, alt. A over KILA og alt. B langs Langfjordens vestside, angitt.

Som mulige konfliktpunkter er angitt:

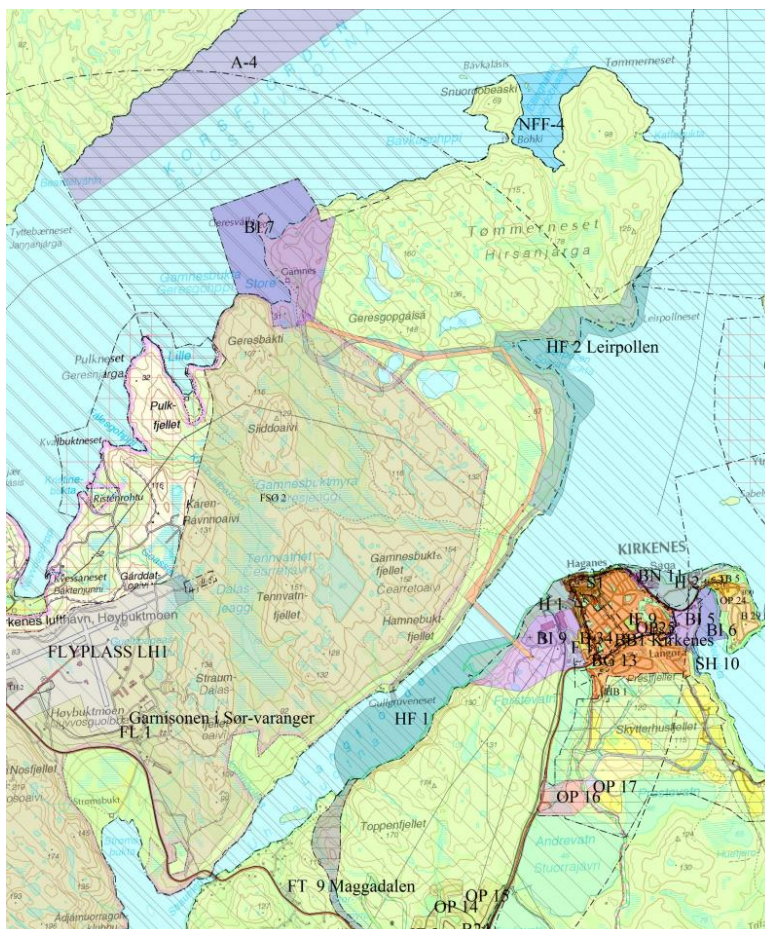
- En utvikling av området vil medføre at området helt mister sin natur- og rekreasjonsverdi
- Aktivitet i området vil påvirke noen eksisterende hytter og vei vil komme i konflikt med disse
- Havneaktivitet vil berøre et område med historisk verdi fra krigstiden
- En utfylling og planering av området krever store masse forflytninger som vil påvirke landskapets form vesentlig

Som områdets egnethet påpekes:

- Basefunksjoner mot olje- og gassvirksomhet pga. store mulige kailengder
- Servicevirksomhet mot skip
- Etablering av maritime konstruksjoner

Kommuneplanens konklusjon:

En utbygging vil vanskeliggjøre bruken av dette området som rekreasjonsområde. En kombinasjon med forsvarrets øvingsområde burde ikke skape konflikter. Videre kreves det delvis store investeringer for å kunne ta i bruk området.

Figur 5-2. Utsnitt av gjeldende kommuneplan 2018-2030, vedtatt 14.02.2018.

5.5 Kommunedelplaner

5.5.1 Kommunedelplan for Tømmernes - Infrastruktur for fremtidig havne- og industriutbygging

Sør-Varanger kommune har utarbeidet kommunedelplan for Tømmernes som ble vedtatt i kommunestyret 17.6.2015. Bakgrunnen for utarbeidelse av denne kommunedelplanen er at kommunen ønsker en overordnet koordinering av planlagte tiltak på Tømmerneset: Forsvaret på Høybukta, Avinors planlagte utvidelse av flyplassen, Kirkenes Maritime Park AS på Pulkneset, Norterminals anlegg på Gamnes, nye havne- og næringsområder i Leirpollen, samt avklaring av trase for føring av ny E6 inn mot Kirkenes og offentlig vei til utbyggingsområdene.

I kommunedelplanen er det vurdert areal til havne- og industriområder ved Leirpollen, Gamnes og Pulknes. I tillegg ble det vurdert veitraseer samt traseer for strømforsyning og vannforsyning. Planen ble vedtatt 17.06.15 og er innarbeidet i forslag til arealdelens plankart og bestemmelser. Planbeskrivelse og konsekvensutredninger er fortsatt gjeldende. Kommunedelplanen setter plan- og rekkefølgekrav om følgende:

- Det skal utarbeides områderegulering for alle industri- og havneområder som grunnlag for senere detaljregulering.
- Det skal utarbeides detaljregulering for veitraseer og andre infrastrukturprosjekter (vannforsyning og kraftproduksjon). Innenfor areal for fremtidig veitrase inngår også trase for vannforsyning.
- Kulturminneundersøkelser i vei- og kraftlinjetraseer skal skje i detaljreguleringsplanene.
- Rekkefølgekrav for infrastrukturutbygging må settes i den enkelte områderegulering.

Ved den endelige behandling av kommunedelplanen ble kun Gamnes avsatt til industriområde foruten Leirpollen som allerede var avsatt til havne- og næringsområde i kommuneplanen av 2005. De andre områdene ble tatt ut av planen. Dvs. at kommuneplanen 2018-2030 gjelder for de øvrige områder på Tømmernes inntil nye planer er vedtatt.

BI 7 Gamnes (fig. 4-1) er regulert i områderegulering for Norterminal AS vedtatt den 17.6.2015.
HF 1 Slambanken (fig. 4-1) er regulert i områderegulering for KILA, vedtatt 25.04.2012.

5.5.2 Konseptvalgutredning (KVU) E6 Høybukta - Kirkenes

6.2.2014 bestilte samferdselsministeren gjennomført en konseptvalgutredning (KVU) for E6 Kirkenes-Høybukta.

19. juni 2015 la Statens vegvesen, region nord, Kystverket, Avinor og Jernbaneverket (nå BaneNor) frem forslag til KVU E6 Høybukta - Kirkenes. Oppsummeringen var at både Leirpollen, Høybukta vest og Pulknes er egnet for å etablere stamnetterminal.

Tilrådingen fra Kystverket og Statens vegvesen var at det arbeides videre med konseptene Høybukta vest og Pulknes, med en prioritering av Høybukta vest.

Samferdselsdepartementet ga 16.12.2016 tilbakemelding om at det er besluttet at følgende hovedretningslinjer for videre utvikling av transportsystemet i Kirkenesområdet skal legges til grunn for videre planlegging:

.....

- *Utbygging av eventuell ny havn i Kirkenes må finansieres av lokale myndigheter i samarbeid med private aktører, og lokale interesser må derfor vektlegges i valg av konsept. Statens bidrag*

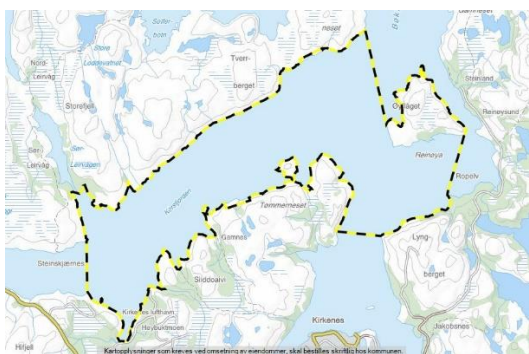
til ny havn vil være begrenset til investeringsmidler til adkomstveg som er betinget av at ny havn kommer på plass.

- I videre kontakt med lokale myndigheter legges Høybukta vest til grunn som statens prefererte lokaliseringalternativ. I den grad staten skal vurdere mer kostnadskrevende alternativer for adkomstveg av hensyn til særskilte næringsinteresser, forutsettes det lokale bidrag til vegutbyggingen. Forsvarets interesser hensyntas så langt som mulig i det videre arbeid.
- .....

5.6 Reguleringsplaner

5.6.1 Olje-omlastning i Bøkfjorden og Korsfjorden

Det er godkjent reguleringsplan for deler av Kors- og Bøkfjorden 29.1.2007. I planen avsettes areal for akvakulturformål samt områder i sjøen for omlastning av olje.

Figur 5-3 Oversikt over området som reguleringsplanen for deler av Korsfjorden og Bøkfjorden omfatter

5.6.2 Områderegulering Kirkenes Industrial Logistics Area AS (KILA)

Områdereguleringen ble vedtatt 25.04.2012.

Figur 5-4 Eksisterende situasjon

Figur 5-5 Mulig fremtidig situasjon

Slambanken er dannet av fint fragmenterte steinmasser utskilt fra produksjonsanlegget ved Sydvaranger gruves fabrikk i Kirkenes. Her har grunneier Tschudi Kirkenes AS sammen med kommunen utarbeidet en områdereguleringsplan for et større havne- og industriområde – Kirkenes Industrial Logistics Area (KILA). Næringsområdet har en størrelse på vel 1 000 daa. Veiadkomst til havne- og industriområdet ble vedtatt skal skje fra sør ved tilknytning til E6 ved Hesseng og i nord ved tunnel til Kirkenes sentrum.

5.6.3 Veiadkomst KILA fra E6 ved Hesseng

Detaljreguleringsplan for atkomst til KILA fra sør

PlanID: 2013019, vedtatt: 26.08.2015

Planen sikrer en veiadkomst til KILA fra E6 i sør, nordvest for boligfeltet Hesseng. Veien går over Stormyra og inn til Slambanken/KILA. Det er planlagt gang- og sykkelvei langs strekningen. Videre inn mot Kirkenes sentrum er det planlagt veitunnel. Påhugget ved KILA og halve tunnelen inngår i denne planen. Resten av tunnelen og påhugget i Kirkenes sentrum behandles i egen detaljreguleringsplan som er under behandling.

Etter at områdereguleringsplanen ble godkjent ble det utført ytterligere geotekniske undersøkelser, særlig for området Stormyra i sør, i forbindelse med utarbeidelse av detaljreguleringsplan. I tillegg er veien prosjektert og anbudsdokument i hovedsak ferdig utformet. Det er aktuelt å starte opparbeidelse av første adkomst til KILA i henhold til denne reguleringsplanen.

5.6.4 Veiadkomst til KILA fra Kirkenes sentrum

Detaljreguleringsplan for adkomst til KILA fra nord

PlanID 2013007, planen ble vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn den 23. mai 2017.

Reguleringsplanen er en direkte videreføring av detaljreguleringsplan for adkomst til KILA fra sør, og sikrer resterende del av tunnelen mellom KILA og Kirkenes sentrum. Denne adkomsten er viktig, da den vil gi kort vei mellom Kirkenes sentrum/Kirkenes havn og KILA og fremtidige havne- og industriområder på Tømmerneset. Det etableres en ny rundkjøring i krysset Storgata/Solheimsveien (E6) og Kielland Torkildsens gate.

Figur 5-6 Adkomstmulighetene til KILA

5.6.5 Områderegulering Norterminals anlegg på Gamnes

Områderegulering av Norterminals olje- og gassomlastnings- og lagringsterminal på Gamnes ble vedtatt 17.6.2015.

Figur 5-7 Mulig fremtidig situasjon på Gamnes

Området er regulert til i størrelsesorden

- 220 daa industri-/havneområde i sjø
- 670 daa industriområde
- 150 daa næringsbebyggelse

Anlegget er dimensjonert til å kunne ta imot skip opp til 300.000 dødvekttonn (dwt). Dvs. dybde foran kai i størrelse 27 m.

Terminalen er dimensjonert for å kunne ta imot i størrelsesorden 1,8 millioner m³ råolje i tanker og kaverner.

Utbygging av Norterminals anlegg på Gamnes forutsetter veiatkomst via Leirpollen. Mellom Leirpollen og Gamnes er det godkjent to alternative veiløsninger. Endelig avklaring/valg av veiløsning vil skje gjennom utarbeidelse av en detaljreguleringsplan for dette området.

6 Alternativer

6.1 KU-forskriftens krav om alternativvurderinger

I KU-forskriften er det gitt krav om beskrivelse av alternativer til valgt lokalisering/tiltak. Det vises til §5. Planprogram i forskriften:

«Relevante og realistiske alternativer skal beskrives, og det skal fremgå hvordan behandlingen av disse skal ivaretas i planarbeidet.»

6.2 Alternativvurderinger

Kommunen har latt gjøre en utredning om lokaliseringalternativer (Asplan Viak 20.2.2017 – Sør-Varanger kommune – Mulighetsstudie Stamnetterminal havn. Leirpollen, Høybukta vest, Pulkneset). Konklusjonen er at

- På teknisk grunnlag har Leirpollen Syd det største utviklingspotensialet. Dette alternativet vurderes også å være det rimeligste alternativ å bygge ut i 1. byggetrinn.
- Leirpollen kan utvides nordover og mot vest for flere kaier og store massetak. Området har størst fleksibilitet på flere valg. Forholdene i sjøen er bedre egnet enn for de øvrige plasseringene for kai.

Denne utredningen ble ferdigstilt 20.2.2017.

Det legges til grunn at Asplan Viaks rapport vil dekke vesentlige deler av en alternativanalyse. Rapporten vil derfor inngå som vedlegg til planbeskrivelsen i områdereguleringen.

6.2.1 Leirpollens egnethet som havne- og næringsområde

Norconsult har gjennomført grunnundersøkelser supplert med Kystverkets grunnundersøkelser utført av Multiconsult. I tillegg har Norconsult gjennomført ingeniørgeologiske vurdering av tilstøtende landareal i Leirpollen så som stabilitet, massenes egnethet med hensyn til borbarhet, sprengbarhet, utfylling og fundamentering/ belastninger.

Grunnforholdene i sjøen er best i det sørlige området. Det er generelt mye bergmasse av god kvalitet i Leirpollen-området. I den sørlige del av området er det registrert få svakhetsområder.

Konklusjonen er at området egner seg som havne- og næringsområde. Samlet vurdert ut fra grunnforhold i sjø og på land er den sørlige del best egnet, fase 1 – området. Det anbefales derfor i utgangspunktet at utbyggingen av Kirkenes Norhavn starter her. På bakgrunn av grunnundersøkelser i sjø og på land vil en utbygging kunne gjøres enklere og rimeligst innenfor Fase 1-området i sør. Her vil masseutskifting hovedsakelig kunne gjøres fra land med spesialutstyr med stor rekkevidde.

Fase 2 -området egner seg også til havne- og næringsområde, men her må utfyllingene i sjø skje over noe tid slik at utfyllingsmassene får anledning til å sette seg.

6.2.2 Tidligere vedtak om næringsutvikling i området

15.2.2017 vedtok kommunestyret følgende:

Sør-Varanger kommunestyre tar til etterretning Regjeringens vedtak om å etablere en ny stamnetterminal i Høybukta vest. Vi ønsker å utvikle en stor internasjonal Barentshavn. Den nye stamnetterminalen skal på sikt samle industriell havnevirksomhet i kommunen.

- *Det igangsettes en prosess for å kartlegge private aktørers interesse for å utvikle nytt havneområde i Høybukta vest sammen med Sør-Varanger kommune /Havnevesenet.*
- *Planprosessen for Høybukta Vest igangsettes så raskt som mulig. Det forutsettes at dette skjer gjennom en statlig regulering.*

Protokolltilførsel:

Senterpartiet presiserer at vi støtter forslag om undersøkelser om det er næringsaktører som er interessert i Høybukta vest og som vil binde seg økonomisk til etablering på stamnetterminalhavna der.

Sør-Varanger kommune fortsetter sitt arbeid med å tilrettelegge for havnerelaterte områder i kommunen.

8.6.2017 inngikk Sør-Varanger kommune, Statens vegvesen, Kystverket og Finnmark fylkeskommune en samarbeidsavtale om planlegging av stamnetterminal i Høybukta vest, inkludert veiforbindelse til E6.

På denne bakgrunn vil utviklingen av Leirpollen som havne- og næringsområdet Kirkenes Norhavn AS skje ut fra et privat initiativ, Planleggingen og utbyggingen av Leirpollen, med veiatkomst, vil skje i tråd med gjeldende kommuneplan, og er en løsning som harmonerer både med planen for utvikling av KILA og planen for utbygging av gass- og oljeterminalen på Gamnes.

7 Vesentlige problemstillinger og utredningsoppgaver

7.1 Innledning

7.1.1 Allerede gjennomførte undersøkelser

Det foreligger fra tidligere mye av registreringer og konsekvensutredninger i området, som er relevant i denne plansaken. Dette er gjort i forbindelse med kommunedelplanen for Tømmernes og andre planer. Det er gjennomført konsekvensutredninger for:

- Reindriften på Tømmerneset
- Kulturminner på land – ingen kulturminner er registrert innenfor planområdet
- Kulturminner i sjø – et kulturminne er registrert ved Leirpollen, men dette er ikke vernet
- Naturmiljø på land og i sjø
- Dyreplankton og tareskog i Bøkfjorden/Korsfjorden
- Marin fisk (torsk, mv.) i fjordsystemet.
- Det er gjennomført omfattende geotekniske undersøkelser av forholdene på land og ute i sjøen i Leirpollen-området.
- Det er gjennomført 4 års registreringer av laksefiskers (anadrome laksefisker som laks, smolt, sjørret, sjørøye) sin områdebruk og vandring i fjordsystemet i Sør-Varanger.
- Det er gjennomført 3 års registrering av sjøfuglers, særlig stellerand og praktærfugl, sitt opphold i området Bøkfjorden/Korsfjorden, og da særlig knyttet til omlasting av olje i området mellom Ropelv og Reinøya (SS4). Det er også registrert steinkobbe, nise og knølhvals opphold i Bøkfjorden/Korsfjorden.
- Teknisk infrastruktur: Det er gjort utredninger omkring aktuelle vannforsyningsløsninger, aktuelle kraftforsyningsløsninger og aktuelle veiløsninger.
- Det er gjennomført sårbarhetsanalyser i forbindelse med prosjekter i området.

Dette innebærer at mye av kunnskapsgrunnlaget for å beskrive og vurdere tiltakets konsekvenser foreligger. Det er kort redegjort for dette under hvert temakapittel. Dette bidrar til å redusere kravene til nye registreringer og utredninger i denne planprosessen. Materialet som tidligere er utarbeidet vil være tilgjengelig som vedlegg i saken.

7.1.2 Metodikk

I forslaget til planprogram er det gitt en kort beskrivelse av antatte vesentlige virkninger av planforslaget for miljø, naturressurser og samfunn. Dette er gjort for alle aktuelle tema, og for hvert tema er det gjort en beskrivelse og presisering av hva konsekvensutredningen skal svare på. Når det gjelder hva som er vesentlige virkninger er det lagt stor vekt på hvor beslutningsrelevant virkningen antas å være.

Det forutsettes at de enkelte tema utredes i henhold til de metoder som foreskrives, slik disse er beskrevet i aktuelle metodehåndbøker. Aktuelle metodebøker er:

- Direktoratet for Naturforvaltnings (DN) og riksantikvarens veileder (2010): «*Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi*»
- DN-håndbok 13: «*Kartlegging av naturtyper*»
- DN-håndbok 19: «*Kartlegging av marint biologisk mangfold*»
- DN-håndbok 25: «*Kartlegging og verdsetting av friluftsområder*»

- Statens vegvesen *Håndbok V712 «Konsekvensanalyser»*

Statens vegvesens håndbok V712 «Konsekvensanalyser» vil bli lagt til grunn for det metodiske opplegget for sammenstilling og sammenfatning av konsekvenser for de ulike tema. Den samfunnsøkonomiske delen vil omfatte både prissatte og ikke-prissatte konsekvenser, som sammenstilles. Analysen vil også behandle fordelingsvirkninger.

Som del av sammenstillingen vil det også bli gjort vurderinger knyttet til måloppnåelse.

7.2 Naturmiljø på land

Definisjon av tema

Temaet defineres her som mangfold av naturtyper og arter på land. Utredningen skal omfatte viktige lokaliteter, resipienter og biologiske verdier.

Begrunnelse for utredning og utforming

Temaet omfatter naturmangfoldet på land. I tiltaksområdet vil det bli iverksatt aktiviteter som berører nye urørte områder. Planområdet er i naturbase vist som inngrepsfritt område (INON 2008), delvis som 1-3 km og delvis 3-5 km fra nærmeste tyngre tekniske inngrep. Naturmangfoldlovens § 10 krever at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. Av føre-var prinsippet følger det at når beslutningsgrunnlaget om påvirkninger på naturmangfoldet er utilstrekkelig, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade. Vannforskriften er sentralt regelverk i forhold til å kartlegge påvirkningen og bærekraften på biologisk mangfold.

Det er gjennomført delvis en vegetasjonskartlegging av aktuelle områder sommeren 2012. Det er gjort funn av verdifulle og nær truede arter. Det er ikke funnet områder som kvalifiserer til å kalles prioriterte naturtyper. Registreringene må fullføres for resterende del av planområdet.

Utredningens omfang

Det er tidligere gjennomført forstudier med oversiktskartlegging av vegetasjon og naturtyper i planområdet. Formålet er å få en vurdering av potensialet for verdifulle naturverdier i området på bakgrunn av eksisterende informasjon og en oversiktsbefaring i området.

På bakgrunn av forstudiene og supplerende registreringer utarbeides det en rapport som oversiktlig beskriver naturverdiene i området og peker på spesielle verdier som bør tas hensyn til. Det gjøres en vurdering av kunnskapsgrunnlaget i området sett i forhold til kravene i Naturmangfoldsoven, og det utarbeides en anbefaling for nødvendige oppfølgende undersøkelser.

På dette grunnlag besluttes det hva som skal gjennomføres av nødvendige oppfølgende undersøkelser.

Bestemmelsene §§8-12 i Naturmangfoldloven skal vurderes for tiltaket.

Konsekvensutredningene gjennomføres slik at de danner grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. Utredningselementene drøftes med fylkesmannen gjennom hele prosessen.

Følgende styrende dokumenter gir for metodikken som er valgt for undersøkelser knyttet til utslipp til sjø/naturmiljø i sjø:

- DN-håndbok 11: Viltkartlegging
- DN-håndbok 13: Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold

Skogbrukssjefen i Finnmark sitt forslag til planbestemmelse tas inn.

Grønnstruktur – vegetasjonsskjerm – LNFR

- *Eksisterende vegetasjon skal bevares i størst mulig grad. Nødvendig skjøtsel av vegetasjon i friområder tillates.*
- *Innenfor områdene tillates tradisjonell aktivitet innenfor rammene av LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel.*

7.3 Naturmiljø i sjø

Definisjon av tema

Temaet defineres her som mangfold av naturtyper og arter i sjø. Utredningen skal omfatte viktige lokaliteter, resipienter og biologiske verdier, og tiltakets mulige konsekvenser for disse.

Begrunnelse for utredning og utforming

Temaet omfatter naturmangfoldet i sjø. I tiltaksområdet vil det bli iverksatt aktiviteter som berører nye urørte områder. Planområdet er i naturbase vist som inngrepsfritt område (INON 2008), delvis som 1-3 km og delvis 3-5 km fra nærmeste tyngre tekniske inngrep. Naturmangfoldlovens § 10 krever at påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. Vannforskriften er sentralt regelverk i forhold til å kartlegge påvirkningen og bærekraften på biologisk mangfold. Korsfjordens og Bøkfjordens status som nasjonale laksefjorder er en viktig premiss for konsekvensutredningen.

Det foreligger et omfattende materiale om tilstanden i fjordsystemet, og om mulige konsekvenser ved utslipp. Det er gjort mye undersøkelser gjennom årene i forbindelse med tidligere Sydvaranger Gruves virksomhet i Kirkenes og deponering av avgangsmasser i Bøkfjorden, og det ble utarbeidet en konsekvensutredning i forbindelse med reguleringsplan for oljeomlasting (skip til skip) i Bøkfjorden og Korsfjorden. Her ble 4 lokaliteter i Korsfjorden/Bøkfjorden avsatt/regulert for oljeomlasting.

I forbindelse med tidligere planer om å fordoble produksjonen i Sydvaranger Gruve ble det utarbeidet et program for ytterligere kartlegging og utredning i det samme fjordsystemet. Dette programmet er betydelig utvidet gjennom Norterminals 3-årige registreringsprogram som omfattet kartlegging og utredning av anadrome laksefiskers opphold og vandringsmønster i fjordsystemet utenfor Kirkenes, samt kartlegging av sjøfuglers opphold og bevegelser i Bøkfjord-/Korsfjordområdet. Registreringene gjaldt især stellerand og praktærfugl, men det ble også registrert en rekke andre sjøfugler.

Utredningens omfang

Utredningen må vurdere konsekvenser for anadrome laksefisker, også som følge av ikke-akutte operasjonelle driftsutslipp. Neidenvassdraget vurderes i forhold til verneplan for Neidenelva som et nasjonalt elvevassdrag. Det gjøres vurderinger av utslippenes potensial for påvirkning av all anadrom fisk, særlig laks men også sjørørret og sjørøye. Nye registreringer av vandringsmønsteret til laks, sjørørret og sjørøye, legges til grunn som grunnlag for å vurdere konsekvenser.

Det skal gjøres vurderinger omkring sjømattrygghet.

Det vil bli lagt til grunn følgende undersøkelser i Bøkfjorden utenfor Leirpollen-området:

- Anadrome laksefiskers opphold og vandring
- Vannundersøkelser over ett år
- Hardbunnsundersøkelse (tareskog)
- Fiskeriundersøkelse
- Gyteområder
- Krepsdyr

Bestemmelsene §§8-12 i Naturmangfoldloven skal vurderes for tiltaket.

Konsekvensutredningene gjennomføres slik at de danner grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. Utredningselementene drøftes med fylkesmannen gjennom hele prosessen.

Følgende styrende dokumenter gir for føringer for metodikken som er valgt for undersøkelser knyttet til utslipp til sjø/naturmiljø i sjø:

- Veileder 01:2009 Klassifisering av miljøtilstand i vann: Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, innsjøer og elver i henhold til vannforskriften
- Klif 1997: TA-1467/1997 Klassifisering av miljøkvalitet i fjorder og kystfarvann
- Klif 2007: TA-2229/2007 Veiledning for klassifisering av miljøkvalitet i fjorder og kystvann
- DN-håndbok 19: «Kartlegging av marint biologisk mangfold»
- Standarder:
  - o NS-EN ISO 16665 Vannundersøkelse – Retningslinjer for kvantitativ prøvebehandling av marin bløtbunnsfauna.

7.4 Landskaps- og terrengforming

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter tiltakenes innvirkning på landskapsbildet, herunder landskapets egnethet for plassering av anlegg, tankanlegg, kaier, bygg, samt eventuelle tilpasninger i terrenget. Landskapsutredningen vil også omfatte veiatkomsten fra Strømmen til terminalen, samt bru fra KILA over Langfjorden.

Innen dette utredningstema inngår også eventuell «lysforurensning» fra anlegg og skip, som følge av utbyggingen og virksomheten.

Begrunnelse for utredning og utforming

Tiltaket vil medføre store endringer i landskapsbildet.

Utredningens omfang

En enkel landskapsanalyse skal identifisere viktige landskapskvaliteter og områder som er spesielt sårbare for inngrep. Anleggets plassering i terrenget og tomtens egnethet skal vurderes. Det skal redegjøres for landskapskvaliteter i området. Det skal gjøres vurdering av hvilken visuell påvirkning aktuelle utbygging vil ha for omgivelsene. Fjernvirkninger fra ulike ståsteder i Kirkenes by skal vurderes spesielt, både for forskjellige årstider og tidspunkt på døgnet. Fjernvirkningen av lyssetting ved anlegget og skipstrafikken til/fra beskrives og vurderes.

7.5 Kulturminner

7.5.1 Kulturminner på land

Definisjon av tema

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon. Kulturmiljø er en samling av kulturminner eller områder hvor kulturminner inngår som en del av en større sammenheng. Det inngår både automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner.

Begrunnelse for utredning og utforming

Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer er en del av våre omgivelser, og skal forvaltes og ivaretas som bruksressurs og som grunnlag for opplevelse og kunnskap.

Det er gjennomført en kartlegging av kulturminner på land, i regi av Finnmark fylkeskommune og Sametinget (2009 og 2016).

Utredningens omfang

Ut over kulturminne-registreringene som ble utført i 2009 og 2016 gjennomføres det arkeologiske registreringer av området avsatt til utbyggingsformål i Leirpollen i henhold til kommuneplanens arealplan.

7.5.2 Marin arkeologi

Definisjon av tema

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er ikke gjennomført noen marinarkeologisk registrering i de aktuelle sjøområder. Det finnes imidlertid registrerte krigsvrak i sjøen utenfor Kirkenes. I planprogrammet for kommunedelplan Tømmerneset ble det referert til fylkeskommunens merknad med supplerende informasjon vedrørende to kjente vrak i farvannene rundt Tømmerneset. I Leirpollen ligger vraket av «Olsa», ID 117334. Skipet er nå automatisk vernet, og det må søkes om dispensasjon (fra kml § 14) hvis vraket skal berøres av tiltaket. Et annet vrak i Leirpollen må også undersøkes nærmere. I grensen til foreslått planavgrensing ligger også vrakene D/S Gothia og D/S Stør, begge delvis dekt av slam fra slambanken.

Utredningens omfang

Det skal gjennomføres vurderinger knyttet til vrakene som ligger i/omkring Leirpollen. Det vil bli tatt kontakt med Tromsø Museum for å få foretatt de vurderinger/undersøkelser som er nødvendige.

Utredningens omfang

Det skal gjennomføres vurderinger knyttet til vrakene som ligger i/omkring Leirpollen i hht. Tromsø Museums uttalelse.

7.6 Støy

Definisjon av tema

Støy er definert som uønsket lyd. Utredningstema omfatter støy som følger av tiltaket og som berører omkringliggende områder og eventuell støyfølsom bebyggelse.

Begrunnelse for utredning og utforming

Planforslaget genererer økt trafikk til et område som tidligere har vært uten veitilknytning eller annen omfattende aktivitet. Det er lite bebyggelse i nærheten, men noe fritidsbebyggelse er lokalisert langs strandkanten ved Langfjorden og Bøkfjorden.

Utredningens omfang

Det skal gjøres en overordnet vurdering om fremtidig støysituasjon ved anlegget, på bakgrunn av støyberegninger basert på erfaringsdata om støysituasjonen ved lignende anlegg. Støyberegningen baseres på et scenario for planlagt utbygging. Det skal gjøres støyberegninger og overordnet vurdering av trafikkstøyen langs adkomstveiene til anlegget, og støyens konsekvenser for rekreasjon og friluftsliv i korridoren. Vurderingen gjøres i henhold til Veileder T-1442/2016. Det gjøres beregninger på støy både på dagtid og natt.

Støyens konsekvenser for reindriften i området utredes spesielt. Dette gjelder både støy fra virksomheten innen på havne- og industriområdet, og støy knyttet til transport/trafikk til og fra Leirpollen.

Merknadene med hensyn til reindrift, grunneiere og reiseliv mht. visualisering av tiltaket og påvirkning av støy, støv og lys vurderes i den videre planprosess.

Det vurderes rekkefølgebestemmelser i planbestemmelsene som sikrer at aktuelle støytiltak iverksettes seinest samtidig med utbyggingen.

7.7 Utslipp til sjø

Definisjon av tema

Temaet omfatter nasjonal laksefjord, effekter av ikke-akutte driftsutslipp i sjø på biota og fysisk/kjemisk tilstand i resipient, og konsekvenser for annen næringsbruk av resipienten.

Begrunnelse for utredning og utforming

Forurensning og ivaretagning av biota og det fysisk/kjemiske miljøet i sjø reguleres av ulike lovverk og forskrifter. Forurensningsloven er sentral i forhold til tillatelse til utslipp. Utslipp skal vurderes opp mot vannforskriftens krav. Vannforskriften er særlig sentral og gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre helhetlig beskyttelse og bærekraft. Naturmangfoldsloven gir føringer som bl.a. skal sikre bærekraft ut over økologiske prosesser. Nasjonal laksefjord og vassdrag har vernestatus og dette setter premisser for påvirkning.

Korsfjorden og Bøkfjorden utgjør en del av nasjonal laksefjord, knyttet til Neidenelva, med krav til særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter i vassdragene og mot oppdrettsvirksomhet, forurensning og munningsinngrep i de nærliggende fjord- og kystområdene.

Utredningens omfang

Det legges vekt på å fremskaffe en tilstrekkelig god beskrivelse av mulig utslipp til sjø som viser om tiltaket er bærekraftig. Det vises til temaet Naturmiljø i sjø vedr. kunnskap om biota og fysisk/kjemisk tilstand i sjø-resipienten.

Luft- og sjøstrømkart vil kunne vise hvor eventuelt virksomhetsforurensning tar veien. Konsekvenser for strandsonen vurderes.

Det vurderes hvorvidt de planlagte tiltak og aktiviteter medfører økt risiko for villaksen.

Delutredningens fokusområder:

Gjennomgang av kjemikalier og tilhørende volum som kan bli tilført sjø og identifisering av risiko for forurensning. Risiko for akutt forurensning og påvirkning på blant annet anadrome laksefisker utredes under ROS-kapitlet. Vurdering av laksestammen i nasjonal laksefjord foretas i naturmiljøutredningen.

Beskrive potensialet for uakseptabel endret samlet belastning på naturmangfoldet i resipienten (influensområdet), herunder å vurdere påvirkning på biota, endringer i økologisk tilstand (foringelse) og eventuelle konflikter mot annen næringsaktivitet/bruk av resipienten.

7.8 Forurensning til grunn og vann

Definisjon av tema

Temaet omhandler forurensning til grunnen og ferskvann fra anlegg/aktivitet på land.

Begrunnelse for utredning og utforming

Forurensning og ivaretagning av biota og det fysisk/kjemiske miljøet reguleres av ulike lovverk og forskrifter. Forurensningsloven er sentral i forhold til tillatelse til utslipp. Vannforskriften er særlig sentral og gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre helhetlig beskyttelse og bærekraft. Naturmangfoldsloven gir føringer som blant annet skal sikre bærekraft.

Korsfjorden og Bøkfjorden er del av det fjordsystemet som inngår i den nasjonale laksefjord, knyttet til Neidenelva. Nasjonale laksefjorder har spesiell vernestatus og dette setter premisser for etablering av havne- og industrivirksomhet i området. Fjordsystemet særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter i gjør at forhold omkring mulig forurensning til grunn som kan ha konsekvenser for fjordsystemet må utredes.

Utredningens omfang

Gjennomgang av kjemikalier og tilhørende volum som kan bli tilført grunnen og identifisering av risiko for forurensning. Beskrive potensialet for uakseptabel endret samlet belastning på naturmangfoldet i resipienten (influensområdet), herunder å vurdere påvirkning på biota, endringer i økologisk tilstand (forringelse) og eventuelle konflikter mot annen næringsaktivitet/bruk av resipienten.

Tiltaket vurderes opp mot vannforskriften i sin helhet. *Veileder 01:2009 klassifisering av miljøtilstand i vann: Økologisk og kjemisk klassifiserings-system for kystvann, innsjøer og elver (revidert 2015 og ny revisjon ventes i 2018)* brukes som styrende dokument. Vannforskriftens § 12 gir rammer for ny aktivitet og nye tiltak.

7.9 Friluftsliv og rekreasjon

Definisjon av tema

Temaet defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft, knyttet til bolig- og tettstedsnære uteområder, samt hytteområder og friluftsområder.

Begrunnelse for utredning og utforming

Etablering av et anlegg som planprogrammet beskriver vil medføre virkninger i områder som i dag benyttes til friluftsliv, hovedsakelig i sjø/fjord. Området er ifølge Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU), rapport for Tømmerneset – *Konsekvensutredning for samisk bosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske* - ikke kjent for å være viktig for rekreasjon på land. Området benyttes i begrenset omfang til rekreasjon i forbindelse med eksisterende fritidsboliger. Det er innenfor planområdet ikke registrert viktige friluftstyper, jf. Kartlagte friluftsområder i Sør-Varanger (2017). Forsvarets øvelsesområder på store deler av søndre Tømmerneset har begrenset tilgangen noe fra land. For friluftsliv på sjøen er Korsfjorden mye brukt.

Utredningens omfang

Vurdering av virkninger for områder som er viktig for rekreasjon og friluftsliv; eventuelt lokale og regionale turområder; samt områder for eventuell rekreasjon på sjøen. Konsekvenser for fritidsbruken av hyttene langs Langfjorden og Leirpollen utredes.

Konsekvensene av planforslaget for friluftslivet skal beskrives/vurderes. (DN-håndbok 25: Kartlegging og verdsetting av friluftsområder).

Konsekvenser av tiltaket for friluftsliv kartlegges. Kartleggingen gjennomføres etter metodikken i Miljødirektoratets veileder M98-2013. Arbeidet som Sør-Varanger kommune allerede har gjort i tilknytning til dette legges til grunn.

7.10 Reindrift og samiske interesser

Definisjon av tema

Temaet omfatter de samiske interesser i området, i hovedsak knyttet til reindrift og samiske næringsinteresser i fjordsystemet knyttet til sjølaksefiske. Konsekvenser for samiske kulturminner er også et tema.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det drives i dag reindrift i området både som sommerbeite og vinterbeite.

I forbindelse med kommunedelplan for Tømmerneset ble det gjennomført en relativt grundig undersøkelse om reindriften i området og mulige konsekvenser av den næringsvirksomhet som planlegges lagt til Tømmerneset.

Utredningen ble gjort på bakgrunn av eksisterende informasjon om vegetasjon, trekk- og flytteleier, bruksomfang mv. og eksisterende kunnskap, eventuelt supplert med befaringer. Reindriftsnæringen og reindriftsforvaltningen ble kontaktet. Det ble forutsatt at konsekvensutredningen skulle bygge på et kunnskapsgrunnlag bestående av ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap. Tema-utredningen om samiske interesser fra KDP Tømmernes utgjør en viktig del av grunnlagsmaterialet i områdereguleringssaken for Leirpollen.

For Leirpollen ble hovedresultatene i utredningen oppsummert slik:

Verdivurdering: Leirpollen har strandsoner som er verdifulle for reinen både vinter og vårsommer, samt at Liene rundt delvis er frodige. Det finnes strandvegetasjon og ressurser av tang og tare i området, noe som er av stor betydning i vanskelige beitevintrø og sen vår. Det foregår tidvis kalving på Tømmerneset hvert år, som gir Tømmerneset stor verdi for reindriftsnæringen.

Konsekvenser: Leirpollen med tilførsels veier legges inn i et verdifullt område for reindriften, og i tillegg har området viktige beiteressurser i strandsonen. Samlet konsekvens er vurdert til stor negativ. Sammenlignet med den andre aktuelle lokaliseringen som ble vurdert, Pulkneset, kommer Leirpollen minst dårlig ut.

Utredningens omfang

Sametingets planveileder og retningslinjer for endret bruk av utmark legges til grunn for arbeidet.

Følgene for reindriften og samiske interesser av etableringen av tiltaket skal beskrives.

Dette gjelder spesielt eventuelle konsekvenser for reinbeitedistriktene 5A/C Pasvik og 4/5B/5C Skogerøya-Spurvneset, på bakgrunn av utforming/opparbeidelse av næringsområder og veitilknytning for Kirkenes Norhavn.

Av hensyn til forsvarets øvingsområder og reindriften vurderes det ulike former for ferdselsbegrensning for både vei til Leirpollen og vei Leirpollen-Gamnes.

Samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske beskrives i de berørte områdene. Direkte og indirekte konsekvenser for utmarksbruk som følge av den planlagte utbygging vurderes. Det samme gjelder i hvilken grad vil områdereguleringen påvirke sjølaksefisket i området. Det vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen vil påvirke fjordbosettingen gjennom blant annet økt aktivitet i planområdet. Eventuelle avbøtende tiltak vurderes.

Sametingets ønske om utredning av konsekvenser for utbyggingsfasene 1 og 2 tas til etterretning. Konsekvensene av utbygging av Leirpollen som havneområde er allerede utredet. Som tilleggsutredning foretas vurdering av konsekvensene av veialt. 1 B – det vil si forlengelse av atkomstvegen til Leirpollen fra ca. 500 m nord for Hamnes og til Strømmen bru.

Konsekvensene av tiltaket vurderes i forhold til sjølaksefisket som sjøsamisk kultur og næring.

7.11 Veg og trafikk

Definisjon av tema

Utredningsteama omfatter veg- og trafikk-løsninger, herunder vegtrafikken.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er tidligere gjort en analyse av de trafikale virkningene av samtlige nye utbyggingstiltak i Kirkenesområdet. Dette er gjort for Statens vegvesen, som ønsket et samlet bilde av fremtidig vegtrafikk.

I rapporten er det omtalt et mulig ilandføringsanlegg for LNG i Kirkenesområdet, og det er gitt estimater for trafikk for året 2030.

Utredningens omfang

Betydning av utbyggingsvolum for total trafikkgenerering skal vurderes. Trafikksikkerhet og trafikkavvikling skal beskrives.

Veialternativene for Kirkenes Norhavn utredes. Dette innbefatter veialternativer på begge sider av Langfjorden, og eventuelt med bru over Langfjorden. Dimensjoneringsklasse Hø1 alternativt Hø2 tilrådes lagt til grunn for planleggingen.

Av hensyn til forsvarets øvingsområder og reindriften vurderes ulike former for ferdselsbegrensning for både vei til Leirpollen og vei Leirpollen-Gamnes.

Atkomstveier utformes slik at de faller naturlig inn i terrenget og vil dermed ikke utgjøre et hinder for rein. Atkomstveier må ha korte strekninger utformet slik at reinen kan flykte ut av atkomstveien. Det vurderes konsekvensene av å tilrettelegge for gående og syklende til Kirkenes Norhavn. I forbindelse med vurdering av kryssløsning ved E6 v/Strømmen bru vurderes også løsninger som tar hensyn til en mulig fremtidig ny bru til erstatning for dagens Strømmen bru.

Reisetid og trafikkbelastning vurderes for alt. 1 B i forhold til alternativ løsning, alt. 1 A over KILA.

7.12 Teknisk infrastruktur

Definisjon av tema

Temaet dekker her overvann og spillvann, avløpsanlegg samt vann- og energiforsyning til planområdet. Veiinfrastruktur ble utredet i kommunedelplanen for Tømmernes. Det samme gjelder kraftforsyning og vannforsyning.

I tillegg vil maritime forhold knyttet til havnefunksjonene utredet.

Begrunnelse for utredning og utforming

Planforslaget vil legge til rette for en stor ny utbygging. Utbygging vil kreve ny infrastruktur til Leirpollen, samt tilstrekkelig kapasitet på eksisterende offentlig teknisk infrastruktur.

Utredningens omfang

Konsekvensutredningen skal inneholde vurderinger av kapasitet på teknisk infrastruktur i området, håndtering av overvann, samt vurderinger av tiltak og investeringsbehov for å sikre tilstrekkelig kapasitet.

De maritime forhold vil bli utredet på bakgrunn av innhentede vind-data, beregning av bølger forskjellig steder i og rundt Leirpollen, særlig der det aktuelt å anlegg kaier, strøm- og isforhold. Samlet vil det bli foretatt en analyse av mulig drift i den planlagte havnen som inkluderer vind og bølger.

For kraftforsyningsledninger angis byggeforbudsbeltet i reguleringsplanen med Hensynssone SOSI-kode H740.

Ved utfylling i sjø tilrådes det primært at utfyllingsarbeidene skjer om høsten og tidlig vinter fordi dette er perioder av året hvor livet i kystsonen ligger mest i ro.

Alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannsloven.

7.13 Folkehelse

Definisjon av tema

Temaet omfatter faktorer som boligforhold, ytre miljø og sikkerhet, økonomi og arbeidsliv og medvirkning i planprosessen.

Begrunnelse for utredning og utforming

Plan og bygningsloven krever at all planlegging etter loven skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet (Plan og bygningsloven § 3-1).

Utredningens omfang

Det gjennomføres ikke noe omfattende utredningsarbeid innenfor dette temaet, men i planbeskrivelsen redegjøres det mer generelt for hvordan tiltaket vil påvirke folkehelsen, med fokus på ytre miljø og sikkerhet, økonomi og arbeidsliv og medvirkning i planprosessen.

7.14 Barn og unges oppvekstmiljø

Definisjon av tema

Temaet omfatter barn og unges oppvekstmiljø, som boligforhold, ytre miljø og sikkerhet, økonomi og arbeidsliv samt medvirkning i planprosessen.

Begrunnelse for utredning og utforming

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (1989) har som formål å sikre at barn og unges interesser blir ivaretatt i planleggingen. Dette står også presisert i plan- og bygningsloven, § 1-1 Lovens formål. Det skal vurderes om nye planer kommer i konflikt med barn og unges hensyn og interesser.

Utredningens omfang

Det gjennomføres ikke noe dyptpløyende utredningsarbeid innenfor dette temaet, men i planbeskrivelsen redegjøres det mer generelt for hvordan tiltaket vil påvirke barn og unges oppvekstmiljø.

7.15 Samfunnsmessige konsekvenser

Definisjon av tema

Temaet omfatter samfunnsmessige konsekvenser av tiltaket, i hovedsak tiltakets virkninger på sysselsetting og næringsliv i kommunen, samt boligmarkedet og behovet for kommunal service og infrastruktur.

Begrunnelse for utredning og utforming

Dette vil være konsekvenser knyttet til demografiske endringer, virkninger for lokalt og regionalt arbeidsmarked, endringer i pendlingsomfang og virkninger for lokalt boligmarked. Slike endringer vil ha betydning for behovet for kommunal service og infrastruktur, som igjen vil ha betydning for kommunal økonomi.

Utredningens omfang

Forventede virkninger på arbeidsmarkedet og sysselsettingen i kommunen beskrives, med framskrivninger frem til 2040. Det skal også beskrives hvordan en utbygging i Leirpollen vil kunne påvirke befolkningsutvikling, arbeidsmarked/sysselsetting og næringslivets kår i kommunen. Denne beskrivelsen skal gjøres med utgangspunkt i temautredningen som ble utarbeidet i forbindelse med kommunedelplan for Tømmernes. Leirpollen var der en av de fremtidige havne- og næringsområder som ble vurdert.

Tiltakets påvirkning av byutvikling, bolyst for befolkningen og reiseliv/turistnæring vurderes.

7.16 Risiko og sårbarhet

Definisjon av tema

Utredning av risiko- og sårbarhet har som formål å gi grunnlag for å forebygge risiko for skade på og tap av liv, helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mm.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det følger av PBL § 4-3 at ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av det planlagte utbyggingstiltaket.

Utredningens omfang

Det skal utføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for prosjektet. I ROS-analysen vurderes hvorvidt det planlagte tiltaket vil medføre endret risiko for mennesker, miljø og/eller materielle verdier som er knyttet til spesielle forhold ved planforslaget. Gjennom en ROS-analyse gjøres en systematisk gjennomgang av mulige uønskede hendelser, og det vurderes hvilken risiko disse hendelsene representerer. Konsekvenser som følge av klimaendringer er temaer som skal inkluderes i ROS-analysen.

Spesielle fokusområder i analysen vil være:

- Virksomhetsrisiko (driftsfase og anleggsperiode)
- Brann/ eksplosjon
- Akutt forurensning
- Sjøverts transport
- Kjemikaliehåndtering
- Infrastruktur (intern/ ekstern)
- Naturbaserte hendelser.

Styrende dokumenter som legges til grunn for utredningen:

Tittel	Dato	Utgiver
NS 5814:2008 Krav til risikovurderinger	2008	Standard Norge
Byggteknisk forskrift – TEK 10. Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) FOR-2010-03-26-489	26.3.2010	Kommunal- og regionaldepartementet
Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen)	2008	Miljøverndepartementet
Brann- og eksplosjonsvernloven	2002	Justis- og beredskapsdepartementet
Storulykkeforskriften	2005	Justis- og beredskapsdepartementet
Forskrift om strålevern og bruk av stråling	2010	Helse- og omsorgsdepartementet
Samfunnssikkerhet i arealplanlegging	Jan 2010	DSB
Samfunnssikkerhet i plan- og bygningsloven	2011	DSB

Tittel	Dato	Utgiver
NVEs retningslinjer nr. 2-2011: Flaum og skredfare i arealplaner	2011	Norges vassdrags- og energidirektorat
Retningslinjer for Fylkesmannens bruk av innsigelse i plansaker etter plan og bygningsloven	Sept 2010	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

7.17 Miljøovervåking og miljøoppfølging

For ivaretaking av ytre miljø er det naturlig å legge til grunn at Kirkenes Norhavn etablerer et HMS/KS-styringsregime som skal gjelde under alle faser av prosjekterings- og utbyggingsarbeidene. Utvikling av og innholdet i et miljøprogram og miljøoppfølgingsplan for ytre miljø for bygg, anleggs- og eiendomsnæringen (MOP) følger av Norsk Standard, NS, 3466:2009, og det er naturlig at dette legges til grunn for Kirkenes Norhavns videre detaljeringer og virksomhet.

Dette planprogrammet vil kun peke på viktige forhold for ivaretagelse i et slikt regime. Slike identifiserte forhold eventuelt veiledninger, kan overføres som bestemmelser i områdereguleringsplanen.

De ulike delutredninger vil bidra til å synliggjøre virkninger i anleggsperioden med hensyn til verdifulle naturressurser – dette vil bli sammenfattet og ivare tatt overordnet. Tiltak for å avbøte slike tilstander (det vil si behov for planer, overvåkningstiltak, med videre) følger av etablering av MOP.

7.18 Forholdet til overordnede mål og retningslinjer

Definisjon av tema

Rammen gis av de overordnede føringer som tiltaket må vurderes i forhold til – jf. kapittel

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er et generelt krav om at det i alle planer på dette nivået skal redegjøres for om tiltaket er i samsvar med og/eller i konflikt med overordnede retningslinjer og planer. Dersom tiltaket er i konflikt med slike skal det begrunnes hvorfor tiltaket likevel bør gjennomføres.

Utredningens omfang

Beskrivelse av hvorvidt tiltaket er i samsvar med eller i strid med overordnede føringer, og dersom tiltaket er i strid skal det begrunnes hvorfor tiltaket er nødvendig å gjennomføre.

7.19 Forholdet til Kirkenes lufthavn

I forbindelse med høring av planprogrammet for KDP Tømmerneset hadde Avinor følgende merknad som må vurderes i planprosessen/konsekvensutredningen:

- For å unngå operative begrensninger for fly må ingen planlagte tiltak bryte hinderflaten som ligger 130 m over havet.
- Ny atkomstveg til terminalen må også legges slik at kjøretøy og eventuell gatebelysning ikke bryter hinderflaten.
- Det må tas hensyn til ved belysning av terminalen at lyskildene ikke stråler oppover og i retning av innflygingssektorer. Det bør utarbeides belysningsplan som forelegges Avinor for godkjenning. Dette må tas inn i bestemmelsene til planen.
- Eventuell svevestøvproblemer under anleggsarbeidene kan gi driftsforstyrrelser ved lufthavna. Prosedyrer og avbøtende tiltak avklares mellom tiltakshaver og Avinor.

Avinor har gjentatt flere av punktene foran i sin uttalelse av 20.6.20016 til forslag til revidering av kommuneplanens arealdel.

Følgende punkt tas inn i planbestemmelsene:

Høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn

Det må ikke etableres bygg, påbygg, anlegg, konstruksjoner eller oppankring av skip/rigger med maksimalhøyder over kote 130 meter over havet (horisontalflaten) av hensyn til flysikkerheten.

Dersom det skal etableres skorsteiner/piper med utslipp av røyk, gasser eller flammer, kreves det at tiltakshaver på forhånd får gjennomført en risikoanalyse som viser at det er forsvarlig med hensyn til flysikkerheten.

7.20 Forholdet til forsvaret

Mai 2013 inviterte kommunen forsvaret til plansamarbeid i forbindelse med kommunens oppstart av utarbeidelse av kommunedelplan for Tømmerneset. Forsvaret ønsket å fremme forslag til områderegulering for sitt område som sikrer nødvendige øvings- og skytefelt for sin virksomhet i Sør-Varanger. Dette på bakgrunn av flere forslag til utbygging av havne- og næringsområder i Leirpollen, Gamnes og Pulknes.

I forbindelse med utleggelse av kommunedelplanen for Tømmerneset og områdereguleringene for Gamnes, Pulknes og forsvaret til offentlig høring, kom det inn innsigelser fra Sametinget og Fylkesmannen i Finnmark mot blant annet forsvarets planer om nye øvings- og skytefelt. Forsvarsbygg valgte da, 13.5.2015, å be kommunen om at områdeplanen for Høybukta vest legges i bero inntil nødvendige avklaringer foreligger.

I Forsvarsbyggs uttalelse av 5.7.2016 til revisjon av kommuneplanens arealdel varsles det innsigelse dersom kommunens planer innebærer en realisering av både Pulknes og Høybukta vest havne- og næringsområder. Samtidig gir Forsvarsbygg uttrykk for at Høybukta vest vil kunne være en foretrukket lokalitet. Dette ble gjentatt under Forsvarets orientering for Sør-Varanger kommunestyres medlemmer 23.8.2017.

8 Offentlig ettersyn av forslag til planprogram for områderegulering Kirkenes Norhavn

8.1 Innledning

Utvalg for plan og samferdsel vedtok følgende i møte 21.11.2017

Utvalg for plan og samferdsel sitt vedtak i sak 063/17:

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9 og forskrift om konsekvensutredninger § 15, vedtar Utvalg for Plan og Samferdsel at Forslag til planprogram for Kirkenes Norhavn (datert 22.09.17) legges ut til høring/offentlig ettersyn i seks uker. Det varsles samtidig om oppstart av planarbeidet (planID 2030-2017003).

Begrunnelse:

Utvalget finner at forslag til planprogram tilfredsstillende kravene i forskrift om konsekvensutredninger.

Planarbeidet er i hovedsak i tråd med overordna planverk, hvor området for planlagte utbygging er avsatt til framtidig havn (HF2 Leirpollen). Utvalget støtter seg til innholdet i forslag til planprogram og rådmannens vurderinger i saken.

Frist for å komme med merknader/uttalelser ble satt til 19.1.2018.

Miljødirektoratet satte senere høringsfristen til Finland i henhold til Espoo-konvensjonen til 25.2.2018.

Høringsuttalelsene er behandlet ved at

- de vesentlige element i høringsuttalelsene er gjengitt i den etterfølgende oppstilling
- rådmannen har til enkelte høringsuttalelser gitt sine merknader
- rådmannen har til slutt gitt sin tilråding ovenfor Utvalg for plan- og samferdsel og kommunestyret

I tilrådingen som rådmannen har gitt er det benyttet følgende begrep:

- Tas til orientering* – betyr at den som gir høringsuttalelsen fremmer opplysninger som kan ha betydning for planleggingen videre, men som ikke aktualiserer seg i form av at det nå må gjøres endringer i planprogrammet, men er gjerne opplysninger som bør legges til grunn under den etterfølgende planlegging.
- Tas til etterretning* – betyr at den som gir høringsuttalelsen fremmer/gir råd om en mulighet av flere muligheter for å løse en oppgave, innspillet håndteres i det videre planarbeidet, men gir ikke behov for endringer i planprogrammet – f. eks. opplyser Finnmarkseiendommen (FeFo) i sin uttalelse at grensen mellom forsvarets øvingsområde og øvrige områder på Tømmernesets østside er å oppfatte og følge kommuneplanens oppgitte formålsgrænse og ikke den grænse som er angitt på f. eks. Norgeskart.
- Tas til følge* – betyr at høringsuttalelsen inneholder konkrete forslag og kommunen følger dette opp med å justere/gjøre endringer/tilføyelser i planprogrammet

- *Tas delvis til følge* – betyr at planprogrammet er endret for noen av flere innspill men ikke alle.
- *Tas ikke til følge* – betyr at kommunen ikke vil endre planprogrammet i henhold til de innspill/forslag som er fremmet. Årsaken kan være flere – f. eks. at de strider mot vedtak som allerede er fattet i kommunestyret.
- *Innsigelse* – er et begrep som betyr at kommunens forslag i plansaker og vedtak i denne forbindelse ikke blir rettslig bindende før momentene bak innsigelsen er fraveket/endret. Totalt 21 statlige og regionale organ er gitt innsigelsesrett av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Berørte statlig og regionalt organ kan fremme innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde. Myndigheten til å treffe endelig planvedtak overføres til Kommunal- og moderniseringsdepartementet dersom kommunestyret ikke fatter vedtak som gjør at innsigelsen kan fravikes/slettes. Eksempel på aktuelle organ som har innsigelsesrett til planer i Sør-Varanger er Fylkesmannen, Fylkeskommunen, Sametinget, Forsvarsbygg, Avinor AS, Statens Vegvesen, Kystverket og Mattilsynet.. Det som ofte skjer er at statlige organ varsler innsigelse dersom deres forslag i uttalelsen ikke blir imøtekommet av kommunen.

8.2 Merknadsbehandling

I høringsuttalelsene knyttet til planprogrammet for Kirkenes Norhavn AS er det ikke innsigelser eller varsel om innsigelser.

Ved høringsfristens utløp var det kommet inn 27 merknader/høringsuttalelser.

Løpenr.	Dato	Navn
1	1.12.2017	Varanger Kraft
2	15.12.2017	Statnett
3	4.1.2018	Direktoratet for mineralforvaltning (DFM)
4	16.1.2018	Jack Sture Muotka
5	15.1.2018	Mary Røsseth
6	15.1.2018	Finmarkseiendommen (FeFo)
7	16.1.2018	Skogbrukssjefen i Finnmark
8	16.1.2018	Bente Johansen Pettersen og Fred Pettersen
9	17.1.2018	Kirkenes Arbeiderlag
10	17.1.2018	Reinbeitedistrikt 4/5B Sállan-Skogerøya-Spurvneset
11	18.1.2018	Tromsø Museum
12	18.01.2018	Forsvarsbygg
13	19.1.2018	Fiskeridirektoratet
14	19.1.2018	Sametinget
15	16.1.2018	Sør-Varanger sjølaksefiskarlag
16	18.1.2018	Mai Liss Resberg og Jack Sture Muotka
17	18.1.2018	Roger Iversen og Johnny Iversen
18	19.1.2018	Erlend Iversen
19	19.1.2018	Avinor

20	19.1.2018	Radius Kirkenes Eiendom AS
21	18.1.2018	Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik
22	19.1.2018	Radius Kirkenes AS, H. Hatle AS, Pasvik Turist AS, Birk Husky AS
23	19.1.2018	Ingar Henriksen og Vigdis Sotkajævi
24	19.1.2018	Finnmark fylkeskommune
25	22.1.2018	Statens vegvesen
26	18.1.2018	Fylkesmannen i Finnmark
27	19.1.2018	Kystverket
28	16.2.2018	Det finske miljøministeriet
29	2.5.2018	Kirsti Jensen Tannvik

Uttalelse nr. 1 – Varanger KraftNett AS

Varanger KraftNett ber om å bli tatt med i den videre planprosess slik at nødvendige arealer for kraftforsyning blir ivaretatt ved at det planlegges inn i områdereguleringen.

Rådmannens tilråding:

Uttalelsene fra Varanger KraftNett AS tas til følge.

Uttalelse nr. 2 - Statnett

Statnett gjør oppmerksom på byggeforbudsbeltet som gjelder knyttet til kraftledningene innen planområdet. Statnett ber om at byggeforbudsbeltet legges inn med hensynssone SOSI-kode H740. Det må knyttes bestemmelser til hensynssonen om byggeforbud og at tiltak i terreng skal innenfor byggeforbudssonen skal godkjennes av ledningseier.

Rådmannens merknader:

Planleggingen av tilknytningspunkt for kraftforsyning av Kirkenes Norhavn og Norterminals anlegg på Gamnes må skje i et samarbeid med Varanger KraftNett og Statnett.

Rådmannens tilråding:

Merknadene fra Statnett tas til følge.

Uttalelse nr. 3 – Direktorat for mineralforvaltning (DMF)

Direktoratet kan ikke se at planen berører registrerte forekomster av mineralske ressurser av regional, nasjonal eller internasjonal verdi. DMF har dermed ingen merknader til varslet om planoppstart.

Rådmannens tilråding:

Merknad fra Direktoratet for mineralforvaltning tas til orientering.

Uttalelse nr. 4 – Jack Sture Muotka

Muotka stiller spørsmål ved om navnet, Leirpollen, som brukes som en del benevnelsen for planområdet, egentlig er dekkende ettersom det i fase 1 bare er aktuelt å regulere området rundt Dynamitt neset samt vei fra Strømmen bru til Leirpollen?

Rådmannens merknader:

Benevnelsen, Leirpollen, er brukt fordi dette er navnet er det navnet kommunestyret brukte som benevnelse på havneområdet, HF2 Leirpollen, i kommunens gjeldende arealplan som ble vedtatt i 2005. I tillegg er det godkjent i arealplanen vei langs Langfjordens vest- og østside som dekker vei etter alt. A. For alt. B er det ikke tatt med i arealplanen veg fra Strømmen bru til påkobling på stedet hvor bruhodet for en bru fra KILA er aktuell. Hele Leirpollen er ment regulert i områdereguleringen. Det er i detaljreguleringssammenheng at det er aktuelt å ta med fase 1 i første omgang i en fase vis utbygging.

Rådmannens tilråding:

Merknaden tas til orientering.

Uttalelse nr. 5 – Mary Røsseth

Mary Røsseth er grunneier av gnr. 11, bnr. 47. Mht. veialt. 1B så er hun redd for at hun mister vannkilden til hytta, at eiendommen blir delt i to, tungtrafikk, støy og støv samt at den planlagte veitraseen kan belaste grunnen slik at det oppstår fare for utglidning mot naboeiendommen, gnr. 11, bnr. 45.

Mary Røsseth ønsker at den planlagte veitrase skal lokaliseres på kote + 50.

Rådmannens merknader:

Veitraséen er ikke fastlagt. Vegvesenet har gjennom sin uttalelse til planprogrammet godkjent en veiklasse som enklere lar seg tilpasse til terrenget.

Øvrige merknader vil danne grunnlag for de vurderinger som gjøres når endelig veitrasé skal utformes. Grunneierne blir tatt med under disse vurderingene

Rådmannens tilråding:

Merknad fra Mary Røsseth tas til orientering og oppfølging under planlegging av veitrasé.

Uttalelse nr. 6 – Finnmarkseiendommen (FeFo)

FeFo legger til grunn/ber om at

- a) Planforslaget utarbeides etter Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark
- b) De kumulative effekter for reindrifta vurderes samlet som følge av de ulike utbyggingsinteressene på Tømmerneset.
- c) Utarbeidelse av forslag til veitraséer bør skje ved at reindriftsnæringen rådføres
- d) Ved reforhandling mellom FeFo og forsvaret 2001/2002 så ble avtale inngått med vilkår om at området ned mot Langfjorden holdes igjen til en eventuell veiutbygging langs østsiden av Tømmerneset fra Strømmen bru til Leirpollen. Dette ble videre fulgt opp av kommunen i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel, godkjent 2005.

Rådmannens merknader:

Det vises til de generelle merknader og til kommunestyrets vedtak i overordnede planer og aktuelle saker. I det store bildet er Leirpollen allerede utredet sammenlignet med andre utbyggingsområder. At det i ettertid foreslås nye utbyggingsområder kan ikke belastes planen for Leirpollen å utrede, men må gjøres i forbindelse med de nye prosjekt. Det er

vanskelig å summere konsekvenser av ikke vedtatte planer. Å utrede de samlede effekter for reindrift må gjelde de planer som ikke er i tråd med overordna planverk.

Vises til at tiltakshaver har uttalt at ved planleggingen av veitraséene vil tiltakshaver ta kontakt med Forsvarsbygg, reinbeitedistriktene, grunneiere og hytteeiere for å få til en best mulig tilpasning av veien til de forhold som bør i aktas.

Planprogrammet gjelder plan som skal utarbeides i henhold til allerede godkjent plan på overordnet nivå. Alternativ endring gjelder forlengelse av veialternativ 1 inn til Strømmen bru, alt. 1B. Denne alternative veiføring vil bli konsekvens utredet og vurdert i det videre planarbeid.

Rådmannens tilråding:

- a) Merknadene fra FeFo med hensyn til bruk av Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark, rådføre seg med reindriftsnæringen vedrørende valg av veitrasé og grensen mot forsvarets øvingsområde på Tømmerneset tas til etterretning.*
- b) Konsekvensene for reindriftsnæringen som følge av alternativ vurdering av forlengelse av vei langs Tømmernesets østside, alt. 1B, vurderes i tilknytning til det videre planarbeid.*
- c) Med hensyn til ønsket om en samlet virkning av en utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest, så er det vanskelig å vurdere konsekvensene av ikke vedtatte planer. Å utrede de samlede konsekvenser for reindrift med hensyn til utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest må gjelde de planer som er under utarbeidelse, men ikke er vedtatt og ikke i tråd med overordna planverk.*

Uttalelse nr. 7 – Skogbrukssjefen i Finnmark og Kvænangen kommune

Skogbrukssjefen har ingen merknader til planprogrammet.

Det minnes om at all skog i Sør-Varanger er definert som verneskog som det bør tas hensyn til.

Skogbrukssjefen fremmer forslag til planbestemmelse som skal gjelde for grønnstruktur-vegetasjonsskjerm i områdereguleringen

Rådmannens tilråding:

- 1. Merknaden fra fylkesskogsjefen vedrørende planprogrammet tas til orientering.*
- 2. Forslag til planbestemmelse for grønnstruktur – vegetasjonsskjerm tas til følge.*

Uttalelse nr. 8 – Bente Johansen Pettersen og Fred Pettersen

Bente Johansen Pettersen og Fred Pettersen er grunneiere av gnr. 11, bnr. 54. De påpeker at en føring av en vei forbi deres eiendom kan medføre

- a) Geotekniske utfordringer/fare for utgliding – myr/leire. Det pekes på at mer stabil grunn eksisterer lengre opp i terrenget, nærmere definert som i overkant av Røsseths eiendom.*
- b) Konflikt med dagens vannforsyningsløsning*
- c) Sjenanse i form av innsyn, støy og støv*
- d) Verditap på eiendommen og hytte*
- e) At jakt- og friluftsområde brukt i generasjoner vil bli sterkt forringet.*

Grunneierne signaliserer at de er villig til å forhandle videre for å finne minnelige løsninger.

Rådmannens merknader:

Veitraséen er ikke fastlagt. Vegvesenet har gjennom sin uttalelse til planprogrammet godkjent en veiklasse som enklere lar seg tilpasse til terrenget.

Øvrige merknader vil danne grunnlag for de vurderinger som gjøres når endelig veitrasé skal utformes. Grunneierne blir tatt med under disse vurderingene. Det legges til grunn at eventuelle inngrep som medfører konflikt med dagens vannforsyningsløsning innebærer at ny vannforsyningsløsning etableres.

Det registreres at grunneierne er åpen for å bidra til å finne minnelige løsninger.

Rådmannens tilråding:

Merknad fra Bente Johansen og Fred Pettersen tas til orientering og oppfølging under planlegging av veitrasé.

Uttalelse nr. 9 – Kirkenes Arbeiderlag

Kirkenes Arbeiderlag vedtok i 2016 at laget ikke ønsket oljebase/industriområde i Leirpollen.

Merknader til planprogrammet:

- a) Reiselivet må inn som eget utredningstema
- b) Er det riktig at byen skal vendes rett mot et industriområde?
- c) Det må tas med i planleggingen en visualisering av utbyggingen i Leirpollen sammen med utbyggingen for Jakobsnes for å vise samlet konsekvens
- d) Støyvurderinger må vise støyende enkeltaktiviteter
- e) Kirkenes Arbeiderlag hevder at i forhold til planarbeidet med Høybukta vest som stamnetterminal så er arbeidet med havne- og næringsområdet i Leirpollen uheldig

Rådmannens merknader:

Leirpollen er i gjeldende kommuneplan – arealplanen – vist som havne- og næringsområde. Området er også med i kommunestyrets prioriterte havne- og næringsområder i gjeldene kommuneplan. Tiltakshaver er orientert om kommunestyrets vedtak av 15. feb. 2017 mht. lokalisering av stamnetterminal. Det registreres at private næringsdrivende likevel ønsker å bygge ut i Leirpollen og at de dermed også tar de økonomiske konsekvenser av dette.

Rådmannens tilråding:

1. *Merknadene fra Arbeiderlaget med hensyn til utbygging av havne- og næringsområdet i Leirpollen tas til orientering.*
2. *Merknadene med hensyn til utredning av reiseliv, visualisering og støy vurderes i den videre planprosess.*

Uttalelse nr. 10 – Reinbeitedistrikt 4/5B/5C Skogerøya - Spurvneset

Reinbeitedistriktet slutter seg til Konsekvensutredning for reindrift (NINA-rapport 1083 av 18.12.2014) og konklusjonene i denne sammenheng

Generelle merknader:

- a) Generelt er reinbeitedistriktet av den oppfatning av at det ikke er reinbeiteområder i kommunen som kan avsees til storindustri

- b) Distriktet finner det kritikkverdig at Sør-Varanger kommune ikke har tatt et større ansvar for å ha separate møter med reinbeitedistriktene, og deltatt på møter med reindriften og andre aktører.
- c) Distriktet holder fast på at vei fra E6 ved Høybukta, utover vestsiden av Tømmerneset ikke er forenlig med reindrift

Innspill til planprogrammet for Kirkenes Norhavn, Leirpollen:

- d) Distriktet tar forbehold om at når den endelige løsning på hele reguleringsplanen er klar, må distriktet kunne vurdere på nytt om hvilke andre konsekvenser utbyggingen av Leirpollen får for reindriften.
- e) Det må gjøres en tilleggsutredning som tar for seg konkret hvilke konsekvenser denne utbyggingen vil ha for distriktets reindrift.
- f) Distriktet tar forbehold om at Statens vegvesen ikke legger opp til nye veitraseer i beiteområdet
- g) Det bør vurderes tunnel-løsning mellom Leirpollen og Gamnes for ytterligere å spare de viktige beitene på Tømmerneset.
- h) Det forutsettes at Forsvaret ikke flytter aktiviteten på vestsiden av E6
- i) Det forutsettes videre at det ikke reguleres boligtomter, friluftsområder eller annet som bidrar til forringelse av beitene.
- j) Pkt. 7.14 og 7.15 som tar for seg barn og unges oppvekstvilkår og samfunnsmessige konsekvenser må også omhandle samiske barns oppvekstmiljø.
- k) Reinbeitedistriktet ber om å bli orientert om alle endringer i planen som vil kunne påvirke de endelige vedtakene

Rådmannens merknader:

Det vises til de generelle merknader og til kommunestyrets vedtak i overordnede planer og aktuelle saker.

Rådmannen kjenner seg ikke igjen i kritikken som reinbeitedistriktet retter mot kommunen. Rådmannen vil bemerke at det i forbindelse med dette planarbeidet har blitt holdt to møter med reindriftnæringen siden oppstart 28. juni 2017. På forespørsel om distriktet ønsket å ha separate møter, ble det også gitt tilbakemelding om at dette ikke var nødvendig.

Det legges til grunn, ut fra uttalelsen, at reinbeitedistriktet vil bidra ved befaringer og vurdering av alternative traséer for vei Strømmen bru – Leirpollen.

På bakgrunn av innspill fra Reinbeitedistrikt 4/5B/5C er Norsk Institutt for kulturminneforskning (NIKU) kontaktet. Instituttet utreder konsekvensene for samisk bosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske. Norsk Institutt for naturforskning (NINA) utreder konsekvenser for reindrift. Begge instituttene har vært kontaktet og har svart, etter en bred vurdering internt, at de mener det trolig vil være vanskelig å vurdere eventuell påvirkning på barn og unge i reindriften, som kan knyttes spesifikt til det planlagte tiltaket. De takker derfor begge nei til å til et slikt oppdrag.

Det registreres at uttalelsene knyttet til det fastlagte planprogram for Høybukta vest samt kommunestyrets behandling i denne sammenheng ikke inneholdt dette forhold. Ettersom Leirpollen har ligget i planverket siden 2005 så bør dette planprogrammet behandles likt med planprogrammet for Høybukta vest.

Momentene som reinbeitedistriktet tar opp med hensyn til barn og unges oppvekstvilkår bør ha et mere overordnet perspektiv, og tilrår at dette utredes gjennom et oppdrag som f. eks. Sametinget tar initiativ til ovenfor forskningsmiljø i Norge.

Vedrørende tunnelloøsning mellom Leirpollen og Gamnes ble det i tilknytning til kommunedelplanen for Tømmernes utredet 5 ulike veialternativ med kostnader fra 69 MNOK til 601 MNOK. Det ble også sett på mulighet for etablering av tunnel på deler av strekningen.

Terrenget i aktuell trase for tunnel har så store høydeforskjeller at det ikke vil være mulig å bygge tunnel på deler av strekningen på grunn av kravet til maks. stigning i tunnel er 5 %. En tunnel må følgelig bygges på hele strekningen. Aktuell lengde på en tunnel vil være ca. 2,5 km lang med tillegg av samlet 400-500 m tilførselsveger i begge ender. Med de nye EU-krav til tunneler vil kostnadene beløpe seg til min. 300 MNOK og er derfor uaktuell i forhold til de andre aktuelle alternativ til 69 MNOK, alt. 95 MNOK (2015-priser).

Rådmannens tilråding:

1. De generelle merknader tas til orientering,
2. Den kritikk som reises mot kommunens opplegg knyttet til arrangement av møter gjeldende planforhold tas til etterretning. Kommunen vil søke å finne bedre løsninger for å involvere reinbeitedistriktene i den møtevirksomhet som skjer knyttet til ulike planer.
3. Konsekvensene for reindriftsnæringen som følge av alternativ vurdering av forlengelse av vei langs Tømmernesets østside, alt. 1B, vurderes i tilknytning til det videre planarbeid.
4. Forbehold som reinbeitedistriktet tar med hensyn til endelig forslag til områderegulering, Statens vegvesen og forsvarrets sine aktiviteter i kommunen tas til orientering.
5. Tunnelløsning mellom Leirpollen og Gamnes ble vurdert i forbindelse med kommunedelplanarbeidet for Tømmernes men konkludert som uaktuell på grunn av uforholdsmessig store kostnader.
6. Merknaden der det forutsettes at det ikke reguleres inn boligtomter, friluftsområder eller annet som bidrar til forringelse av beitene er ikke aktuell. Det foreligger ingen planer om å utvikle området til bolig- eller fritidsbebyggelse.
7. Merknadene tas til følge med hensyn til tilleggsutredning over hvilke konsekvenser en utbygging i henhold til planen vil ha for distriktets reindrift.
8. Merknad med hensyn til at utredning knyttet til barn og unges oppvekstmiljø også må gjelde samiske barn og unge tilknyttet reindrift, tilrådes ut fra de svar som er mottatt fra flere forsknings- og kompetansemiljø at dette forhold blir tatt opp i et mer overordnet perspektiv, f. eks. av Sametinget.
Det samme gjelder samfunnsmessige konsekvenser.

Uttalelse nr. 11 – Tromsø Museum

Merknaden gjelder vurdering av kulturminner under vann og varsel om marin arkeologisk befangning.

Tromsø Museum påpeker blant annet:

- a) I Leirpollen ligger et automatisk vernet skipsvrak «D/S Olsa» eller restene av det etter opphuggingen som skjedde etter at det ble flyttet fra Kirkenes havn til Leirpollen for opphugging.
- b) Tiltakshaver må for å realisere utbyggingen søke om dispensasjon fra Kulturminneloven, KML § 14. Det betyr at områdereguleringen behandles som en dispensasjonssak i hht. KML § 8. Forslag til reguleringsplan i seg selv er en søknad om dispensasjon. Dispensasjonsbehandlingen må være ferdig før planen blir vedtatt. Riksantikvaren fatter endelig vedtak og eventuelle vilkår i denne forbindelse.
- c) Det ble etter 2011 oppdaget ytterligere et vrak i Leirpollen. En mulig tolkning av vraket er at det er rester av en leker som ble benyttet i forbindelse med opphugging av «D/S Olsa».

Rådmannens tilråding:

Merknadene fra Tromsø Museum tas til følge.

Uttalelse nr. 12 – Forsvarsbygg

Merknader til planprogrammet:

- a) Mht. veialt. 1B så Forsvarsbygg dialog underveis mht. valg av veitrasé. Konkret uttalelse til veitrasé vil gis når forslag til områderegulering foreligger.
- b) De aktuelle veiløsninger kan gi økt risiko for at noen befinner seg i sikkerhetssonene når skytebanene er i bruk. Forsvarsbygg ber derfor at det utredes ulike former for ferdelsbegrensning på veitraséene, både vegen ut til Leirpollen og vei fra Leirpollen til Gamnes
- c) Forsvarsbygg gir uttrykk for at det er utfordrende å gi en sikker uttalelse fordi de andre planene på Tømmerneset og Høybukta vest har betydning for helheten i området. Forsvaret anmoder kommunen om å avklare status og foreta noen valg med tanke på Pulknes og Høybukta vest.
- d) Kirkenes Norhavn vil isolert sett ikke gi grunn til noe innsigelsesvarsel.

Rådmannens merknader:

Det vises til at tiltakshaver har uttalt at ved planleggingen av veitraséene vil tiltakshaver ta kontakt med Forsvarsbygg, reinbeitedistriktene, grunneiere og hytteeiere for å få til en best mulig tilpasning av veien til de forhold som bør i aktas.

Status for Høybukta vest er kommunestyrets vedtak av 15.02.2017 om at det skal igangsettes en planprosess med sikte på å etablere en ny stamnetterminal i Høybukta vest. Videre ble planprogrammet for Høybukta vest fastsatt i kommunestyret 14.02.2018.

Områderegulering av Pulknes er en plan som ikke har vært til behandling i kommunestyret på grunn av en uavklart meklingsbehandling på bakgrunn av flere innsigelser til planen. Kommunestyret har altså ikke tatt endelig stilling til dette planarbeidet.

Forsvaret disponerer grunnen for begge områdene etter festeavtale med FeFo, og har også innsigelsesmyndighet. Forsvaret kan dermed selv avgjøre hvilke områder som kan bygges ut.

Rådmannens tilråding:

1. *Merknadene fra Forsvarsbygg med hensyn til dialog under planleggingen tas til følge.*
2. *Merknadene med hensyn til status for planene på Pulknes og Høybukta vest tas til orientering.*
3. *Det foretas en vurdering av ulike former for ferdelsbegrensning på veitraseene Strømmen bru-Leirpollen og Leirpollen-Gamnes.*
4. *Øvrige merknader tas til orientering.*

Uttalelse nr. 13 – Fiskeridirektoratet

Merknader til planprogrammet:

- a) Fiskeridirektoratet uttaler at det har ingen registreringer av bruks- eller ressursområder for fiskeriinteresser innenfor planområdet.
- b) Fiskeridirektoratet er ikke kjent med spesielle forhold knyttet til marint biologisk mangfold i omsøkte område.
- c) Planområdet ligger i en nasjonal laksefjord.
- d) Det er ingen lokaliteter for akvakultur i området.
- e) Fiskeridirektoratet er ikke kjent med spesielle samiske fiskeriinteresser i området, men anbefaler at det i konsekvensutredningen gjøres vurderinger i forhold til samiske fiskeriinteresser.

- f) Etter Fiskeridirektoratets vurdering vil ikke tiltaket i seg selv få direkte påvirkning på bruks- og ressursområder, og totalt anser vi konfliktpotensialet i forhold til sjømatinteressene å være lavt.
- g) Ved utfylling i sjø tilrådes det primært at utfyllingsarbeidene skjer om høsten og tidlig vinter fordi det er den perioden av året hvor livet i kystsonen ligger mest i ro.
- h) Direktoratet ber om å bli orientert om framdriften i planarbeidet.

Rådmannens tilråding:

1. *Fiskeridirektoratets merknader med hensyn til bruks- eller ressursområder, marint biologisk mangfold, akvakulturanlegg, spesielle samiske fiskeriinteresser og konfliktpotensialet i forhold til sjømat interessene tas til orientering.*
2. *Merknaden med hensyn til organisering av utfyllingsarbeider i sjø tas inn i planprogrammet.*
3. *Øvrige merknader tas til orientering.*

Uttalelse nr. 14 – Sametinget

Merknader til planprogrammet vedrørende samisk kultur og næringsutøvelse:

- a) Sametinget uttaler at det er stor sannsynlighet for at utbyggingen kan medføre negative konsekvenser for de berørte reinbeitedistrikt. Det bør derfor
  - Spesifisere konsekvensene av utbyggingen av fase 1 og 2
  - Foretas en konsekvensutredning som vurderer den samlede virkning av utbyggingen på Tømmerneset og i Høybukta vest.
  - Utrederes hva blir konsekvensene for den samiske fjordbosettingen, utmarksbruket og sjølaksefisket basert på eksisterende informasjon, eventuelt supplert med befaringer og kunnskap bestående av relevant, informasjon, ulike forskningsresultater, forvaltningskunnskap og tradisjonell kunnskap.
- b) Under pkt. 7.10 – Reindrift og samiske interesser – bør også følgende forslag utredes:
  - Samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske beskrives i de berørte områdene
  - Direkte og indirekte konsekvenser for utmarksbruk som følge av den planlagte utbygging vurderes
  - I hvilken grad vil områdereguleringen påvirke sjølaksefisket i området
  - Vurdere hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen vil påvirke fjordbosettingen gjennom blant annet økt aktivitet i planområdet
  - Eventuelle avbøtende tiltak vurderes.

Merknader til planprogrammet vedrørende samiske kulturminner i planområdet – varsel om befaring:

- c) I 2009 og 2016 befarte Sametinget veitraséer fram til Leirpollen og videre til Gamnes uten at det ble registrert samiske kulturminner. Det er imidlertid deler av planområdet som ikke er undersøkt. Sametinget må derfor foreta en befaring før endelig uttalelse kan gis. Befaringen vil bli gjennomført i løpet av barmarksperioden 2018. Tiltaket kan ikke iverksettes før Sametingets endelige uttalelse foreligger.
- d) Tiltakshaver bes gjennom uttalelsesbrevet om å varsle grunneier/bruker om at befaring av planområdet vil foregå i løpet av barmarksperioden 2018.

Rådmannens merknader:

Det vises til de generelle merknader og til kommunestyrets vedtak i overordnede planer og aktuelle saker. I det store bildet er Leirpollen allerede utredet sammenlignet med andre

utbyggingsområder. At det i ettertid foreslås nye utbyggingsområder kan ikke belastes planen for Leirpollen å utrede, men må gjøres i forbindelse med de ny prosjekt. Det er vanskelig å summere konsekvenser av ikke vedtatte planer. Å utrede de samlede effekter for reindrift må gjelde de planer som ikke er i tråd med overordna planverk.

Det vises til at tiltakshaver har uttalt at ved planleggingen av veitraséene vil tiltakshaver ta kontakt med Forsvarsbygg, reinbeitedistriktene, grunneiere og hytteeiere for å få til en best mulig tilpasning av veien til de forhold som bør i aktas.

Av hensyn til forsvarets øvingsområder og reindriften vurderes det ulike former for ferdelsbegrensning for både vei til Leirpollen og vei Leirpollen-Gamnes

Rådmannens tilråding:

- 1. Sametingets ønske om utredning av konsekvenser for utbyggingens fase 1 og 2 tas til etterretning.*
- 2. Med hensyn til ønsket om en samlet virkning av en utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest, så er det vanskelig å vurdere konsekvensene av ikke vedtatte planer. Å utrede de samlede konsekvenser for reindrift med hensyn til utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest må gjelde de planer som ikke er i tråd med overordna planverk.*
- 3. Sametingets ønske om tilleggsmoment som bør utredes under pkt. 7.10 – Reindrift og samiske interesser – tas til etterretning – og beskrives nærmere under dette punktet.*
- 4. Merknader til planprogrammet vedrørende samisk kultur og næringsutøvelse tas inn i planprogrammet og utredes nærmere.*
- 5. Merknader til planprogrammet vedrørende samiske kulturminner tas til følge.*

Uttalelse nr. 15 – Sør-Varanger Sjølaksefiskerlag

Merknader til planprogrammet:

- a) Sjølaksefiskerlaget tilrår en felles utvikling av havne- og næringsområder fra Pulknes, østover mot terminalen regulert på Gamnes og videre mot Klubben om så for å samle alt i et område. Dette vil være en etablering som vil være best for kommunen totalt sett. Laget kan ikke se at miljøkonsekvensene for marint miljø blir dårligere ved en slik etablering enn utslippene av slam i Bøkfjorden/Langfjorden fra Sydvaranger gruve.
- b) En større havneutbygging i Leirpollen er verken fremtidsretta eller en god løsning. Området er bynært, mange fritidseiendommer. Det er en sterkt økende aktivitet i området rettet mot turisme.
- c) Det er flere private lakseplasser i Langfjord-/Bøkfjordområdet. På begge sider av Bøkfjorden utøves det sjølaksefiske både på privat grunn og FeFo-grunn. Det fangstes en del små torsk/sei/sjørret i området ved Strømmen bru.
- d) Sør-Varanger Sjølaksefiskerlag anser ikke Leirpollen som egnet løsning for ny havneterminal/industriareal.
- e) Av hensyn til sjølaksefiske som sjøsamisk kultur og næring anbefaler vi at enhver satsing på havnerelatert næring, uansett plassering, tar hensyn både til eiendommer og sjølaksefiskerne i fjorden. Der man må vike er en rimelig kompensasjon det minste laget forlanger. Et minstekrav er at laksefiskerne får tildelt nye plasser andre steder.

Rådmannens merknader:

Tiltakshaver har i oppfølgingen av undersøkelsene gjennomført i 2013 i regi av tidligere Sydvaranger Gruve AS, gjennomført et totalt 4 års studie av anadrome laksefiskers opphold

og vandring i fjordsystemet i Sør-Varanger. Dette for å få et best mulig grunnlag for den planlegging som nå skal settes i gang.

Rådmannens tilråding:

1. Merknadene fra Sør-Varanger Sjølaksefiskerlag med hensyn til lokalisering av en havne-/industriterminal tas til orientering.
2. Merknadene om å ta hensyn til både eiendommer og sjølaksefiskerne i Langfjorden-/Bøkfjordområdet samt kompensasjon dersom lakseplasser må vike, utredes nærmere.
3. Resultatene av 4 års registrering av anadrome laksefiskers opphold og vandring i fjordsystemet i Sør-Varanger samt registreringer av marin fisk opphold, omfang og gyteplasser, næringssituasjon, m.m. vurderes med grunnlag i Sjølaksefiskerlagets merknader.

Uttalelse nr. 16 – Mai Liss Resberg og Jack Sture Muotka

Merknader til planprogrammet:

- a) Innkallingen til informasjonsmøtet 28.6.2017 kom samme dag som møte skulle holdes. For de som ikke bor i Sør-Varanger så kom denne innkalling for seint.
- b) Når det gjelder planprogrammets omfang og tittel så bør det tas hensyn til planavgrensningen hvor det fremgår at foruten Lille og Store Leirpollen omfattes programmet av «Dynamittneset» og arealet til Revsnes.
- c) I merknaden fremmes det at det er ønskelig at utredningen som omhandler støy, lys og visuelle forhold også skal gjelde eiendommene langs veien og i Leirpollen.
- d) Det er ønskelig at problemstillingen i forhold til krav om innløsning tas med i planprogrammet.

Rådmannens merknader:

Det er beklagelig at innkallingen til informasjonsmøtet 28.6.2017 ikke gikk så raskt som ønskelig og at følgen ble for sen innkalling for de grunneiere som ikke har tilhold i Sør-Varanger.

Når det gjelder benevnelsen av planområdet vises det til at benevnelse av planområdet følger den benevnelse som i snart 15 år har vært brukt i kommunale saksdokumenter og utredninger, kommunestyrets prioritering av utbyggingsområder og på kommuneplanens arealplan vedtatt i 2005.

Rådmannens tilråding:

1. Merknadene fra Mai Liss Resberg og Jack Sture Muotka med hensyn til utredningsomfanget av støy, lys og visuelle forhold langs veien ut til Leirpollen og i Leirpollen tas til følge.
2. Merknaden som omhandler grunnlaget for krav om innløsning av eiendom som følge av godkjent plan, tas til følge.
3. Øvrige merknader tas til orientering.

Uttalelse nr. 17 – Roger Iversen og Johnny Iversen

Innsigelser ifht. forslag til planprogram for Kirkenes Norhavn i Leirpollen:

- a) Det opplyses innledningsvis at de som er forfattere av uttalelsen ikke er prinsipielt mot en regulering, men det må gjøres i samråd med grunneiere og hytteeierne gjennom medvirkning og medbestemmelse.

- b) Det påpekes følgende forhold:
- i. Valg av veitrase må avklares slik at man vet hvor veien skal gå
  - ii. Fremføring av vann, el g avløp bekostes av utbygger, ikke kommunen
  - iii. Bygningene på vestsiden av Langfjorden er fritidsboliger, noen eldre bygninger, noen bygninger av nyere dato.
  - iv. En utbygging vil vanskeliggjøre bruken av området som rekreasjonsområdet. Dette må kompenseres.
  - v. Området på land har vesentlig betydning i rekreasjonssammenheng for flere titalls grunneiere og andre.
- c) Grunneiere må tas med i prosessen knyttet til utarbeidelse av forslag til veitrasé.
- d) Kompensasjonsspørsmålet må avklares før en plan vedtas for å ivareta rettighetene til grunneiere.
- e) En regulering av området, inklusiv veitrasé vil i det øyeblikket den vedtas politisk uopprettelig påvirke verdi på eiendommene. Etter vårt syn utløser dette, for Kirkenes Norhavn, en forpliktelse om å fremforhandle kompensasjonsavtaler med grunneiere og hytteeiere snarest.
- f) Generelt uttales det at det er svært vanskelig å forholde seg til planforslaget slik det foreligger i dag. At det forelegges beslutningstakere uten nødvendige endringer er ikke akseptabelt. Kommunen må sikre ryddig og forutsigbar prosess slik at næringsutvikling, bolyst og trivsel kan sameksistere. Forfatterne er imot at man gjør så store uopprettelige naturinngrep, basert på en uryddig prosess og svært mangelfulle utredninger.

Rådmannens merknader:

Innledningsvis vil rådmannen bemerke at det brukes ordet «Innsigelse» i overskriften til uttalelsen. Innsigelsesmyndighet er kun tillagt et mindre antall offentlige myndigheter som f. eks. fylkesmann, fylkeskommune, Sametinget, Statens vegvesen, Kystverket, o.l.

På bakgrunn av innholdet er det valgt å behandle brevet som en uttalelse.

Et planprogram skal redegjøre for formålet med planarbeidet, planprosessen, alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Et viktig grunnlag for denne vurderingen er hvilke forhold som ansees som nødvendige og beslutningsrelevante å belyse i saken.

Dokumentet er et forslag til et planprogram – dvs. hvordan og hva som skal utredes som grunnlag for å utarbeide et forslag til områderegulering. Dokumentet er derfor ikke en plan. De element som er anskueliggjort i kartoversikter i forslag til planprogram er element som det er aktuelt å vurdere nærmere i plansammenheng og er følgelig ikke vist med et nøyaktighetsnivå som en områderegulering krever.

Rådmannens tilråding:

- 1. Uttalelsen vedrørende at grunneiere og hytteeiere må tas med under planprosessen av vei til Leirpollen tas til følge.*
- 2. I utgangspunktet gjelder Plan- og bygningsloven kap. 15 – Innløsning og erstatning – på bakgrunn av godkjent reguleringsplan. Tiltakshaver har i offentlige møter og i møter med grunneiere og hytteeiere uttalt at han er innstilt på å klargjøre hvordan prosessen med innløsning, erstatning eller kompensasjon er tenkt ivaretatt der utgangspunktet er et ønske om å oppnå minnelige avtaler basert på enighet om veiløsning. Denne klargjøring vil tiltakshaver redegjøre for i forbindelse med fremmelse av forslag til planprogram for kommunestyret.*
- 3. Øvrige merknader tas til orientering.*

Uttalelse nr. 18 – Hege Marie Iversen og Erlend Iversen

Innsigelser i forhold til forslag til planprogram for Kirkenes Norhavn i Leirpollen:

- a) Veialt. 1A via KILA bør fjernes i sin helhet fra planprogrammet ettersom alternativet er uhensiktsmessig, kostbart og mest sannsynlig ikke gjennomførbart på bakgrunn av grunnforhold.
- b) Det bør legges til i planprogrammet en alternativ veitrasé til Leirpollen fra vestsiden av Tømmerneset via Gamnes til Leirpollen.
- c) Hele infrastrukturen bør etableres i et av veialternativene – ikke alt. 1A via KILA. Det bør forutsettes at kommunen ikke skal bære noen kostnader i tilknytning til infrastrukturen.
- d) I uttalelsen forutsettes det at planleggingen av områdereguleringen skjer i samråd og samarbeid med grunneiere. Medvirkning og medbestemmelse må være kvalitetssikret framover.
- e) Det bør tas med som et punkt i planprosessen at det skjer en gjennomgang av erstatningsspørsmål og utfordringene for hver enkelt grunneier før områdereguleringen blir vedtatt.
- f) Det påpekes følgende forhold:
  - i. Valg av veitrase må avklares slik at man vet hvor veien skal gå
  - ii. Bygningene på vestsiden av Langfjorden er fritidsboliger, noen eldre bygninger, noen bygninger av nyere dato.
  - iii. En utbygging vil vanskeliggjøre bruken av området som rekreasjonsområdet. Tiltakshaver må gå i dialog med grunneiere i forhold til kompensasjon av dette forhold før reguleringen blir vedtatt.
  - iv. Området på land har vesentlig betydning i rekreasjonssammenheng for flere titalls grunneiere og andre. Dette må utredes i samarbeid med grunneiere.
- g) Grunneiere må tas med i prosessen knyttet til utarbeidelse av forslag til veitrasé.
- h) Kompensasjonsspørsmålet må avklares før en plan vedtas for å ivareta rettighetene til grunneiere.
- i) Generelt uttales det at det er svært vanskelig å forholde seg til planforslaget slik det foreligger i dag. At det forelegges beslutningstakere uten nødvendige endringer er ikke akseptabelt. Kommunen må sikre ryddig og forutsigbar prosess slik at næringsutvikling, bolyst og trivsel kan sameksistere. Forfatterne er imot at man gjør så store uopprettelige naturinngrep, basert på en uryddig prosess og svært mangelfulle utredninger.

Rådmannens merknader:

Det bemerkes innledningsvis at det brukes ordet «Innsigelse» i overskriften til uttalelsen. Innsigelsesmyndighet er kun tillagt et mindre antall offentlige myndigheter som f. eks. fylkesmann, fylkeskommune, Sametinget, Statens vegvesen, Kystverket, o.l.

På bakgrunn av innholdet er det valgt å behandle brevet som en uttalelse.

Et planprogram skal redegjøre for formålet med planarbeidet, planprosessen, alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Et viktig grunnlag for denne vurderingen er hvilke forhold som ansees som nødvendige og beslutningsrelevante å belyse i saken.

Dokumentet er et forslag til et planprogram – dvs. hvordan og hva som skal utredes som grunnlag for å utarbeide et forslag til områderegulering. Dokumentet er derfor ikke en plan. De element som er anskueliggjort i kartoversikter i forslag til planprogram er element som det er aktuelt å vurdere i plansammenheng og er følgelig ikke vist med et nøyaktighetsnivå som en områderegulering krever.

Rådmannens tilråding:

1. *Uttalelsen vedrørende at grunneiere må tas med under planprosessen av vei til Leirpollen tas til følge.*
2. *I utgangspunktet gjelder Plan- og bygningsloven kap. 15 – Innløsning og erstatning – på bakgrunn av godkjent reguleringsplan. Tiltakshaver har uttalt i offentlige møter og i møter med grunneiere og hytteeiere at han er innstilt på å klargjøre hvordan prosessen med innløsning, erstatning eller kompensasjon er tenkt ivaretatt der utgangspunktet er et ønske om å oppnå minnelige avtaler basert på enighet om veiløsning. Denne klargjøring vil tiltakshaver redegjøre for i forbindelse med fremmelse av forslag til planprogram for kommunestyret.*
3. *Veialt. 1A via KILA er godkjent av kommunestyret i flere sammenhenger, kommuneplanen arealdel og områderegulering av KILA. Dette alternativ vil utredes videre som ett av to alternativ. Uttalelsen tas ikke til følge.*
4. *Uttalelsens forslag om å utrede et veialternativ som går på Tømmernesets vestsida via Gamnes til Leirpollen tas ikke til følge i og med at dette alternativ med flere underalternativ allerede er utredet i forbindelse med forslag til kommunedelplan for Tømmerneset. Disse veiforslagene ble ikke godkjent pga. omfattende innsigelser fra Fylkesmannen og Sametinget. Uttalelsen tas ikke til følge.*
5. *Øvrige merknader tas til orientering.*

Uttalelse nr. 19 – Avinor

Merknader til planprogrammet:

- a) Høyderestriksjonene over den bebyggbare delen av planområdet ligger på kote 170-236 meter over havet (moh) med strengeste restriksjoner nærmest rullebanen. Selve veifremføringen ligger innenfor horisontalflaten, som også er en hinderflate i restriksjonsplanen. Horisontalflaten ligger på kote 130,9 moh, dvs. 45 m over rullebanen.
- b) Avinor ber om at horisontalflaten legges til grunn som dimensjonerende hinderflate for hele planområdet. Følgende bestemmelse bes tatt inn i områdereguleringen:

Høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn

Det må ikke etableres bygg, påbygg, anlegg, konstruksjoner eller oppankring av skip/rigger med maksimalhøyder over kote 130 meter over havet (horisontalflaten) av hensyn til flysikkerheten.

Dersom det skal etableres skorsteiner/piper med utslipp av røyk, gasser eller flammer, kreves det at tiltakshaver på forhånd får gjennomført en risikoanalyse som viser at det er forsvarlig med hensyn til flysikkerheten.

- c) Byggerestriksjoner for ny bebyggelse og anlegg (herunder tanker og faste kraner) samt skip og rigger som ligger i havn eller er oppankret innenfor planområdet, er 150 moh. Byggerestriksjonskravet for båter og rigger innbefatter skrog og overbygg eksklusiv master og skorstein.
Det settes ikke krav til midlertidige kraner uansett type.
- d) Planområdet er ikke berørt av gjeldende flystøysoner for Kirkenes Lufthavn.

Rådmannens tilråding:

1. *Merknadene fra Avinor med hensyn til høyderestriksjoner tas til etterretning.*
2. *Avinors forslag til planbestemmelse tas til følge.*
3. *Øvrige merknader tas til orientering.*

Uttalelse nr. 20 – Radius Kirkenes Eiendom AS

Protest/merknad til planprogrammet:

- a) På vegne av eierskap av ideell halvdel av gnr. 11, bnr. 30 protesteres det mot utbyggingen. Videre utvikling av eiendommen er satt på hold på grunn av foreliggende søknad om områderegulering.
- b) Det hevdes at Kirkenes havn allerede er så stygg at det er flaut å ha med turister i området. Med utbygging av et industriområde vis a vis byen, vil det ikke lenger være attraktivt for bygging verken av nye boliger eller et nytt hotell.
- c) Turismen forventes å fordoble seg innen 3-4 år. Dersom bybildet ikke blir mere attraktivt vil turistene bli ført utenom selve Kirkenes sentrum med den følgeskade dette vil ha for det lokale næringsliv, butikker og kjøpesentra.
- d) Kommunen anmodes om å ta til vettet og legge industri til områder vest for Høybuktmoen.

Rådmannens merknader:

Områderegulering og utbygging av Leirpollen er i henhold til overordnede planer godkjent av kommunestyret. Kommunen kjenner ikke til at det foreligger konkrete planer for utbygging av reiselivsbygg innenfor planområdet.

Rådmannens tilråding:

1. *Planprogrammet er i henhold til gjeldende planer vedtatt av kommunestyret. Protesten mot områdeplanlegging og utbygging av Leirpollen for all overskuelig framtid tas ikke til følge.*
2. *Øvrige merknader tas til orientering.*
3. *Forholdet til reiselivsnæringen tas inn i planprogrammet.*

Uttalelse nr. 21 – Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik

Merknader til planprogrammet:

- a) Distriktet peker på at området som blir påvirket av tiltaket vil være større enn planområdet pga. støv, støy, lys og menneskelig aktivitet i tilknytning til virksomheten. Luft- og sjøstrømkart vil kunne vise hvor virksomhetsforurensningen vil ta veien. Det må også rettes fokus på strandsonen.
- b) Atkomstveier må utformes slik at de faller naturlig inn i terrenget og dermed ikke utgjøre et hinder for rein. Atkomstveier må kun ha korte strekk som gjør at rein kan flykte ut av atkomstveien.
- c) Tiltaket må gjerdes inn slik at reinen ikke trekker inn på området. Det samme gjelder innfartsåren.
- d) Det er en forutsetning at tiltaket er beskrevet i sitt største omfang slik at dette vil gi en indikator på de konsekvenser tiltaket gir for reindriften.
- e) Det redegjøres for tiltakets påvirkning, influensområdet av tiltakets omfang og virksomhetsforurensning, slik at konsekvenser for reinbeitedistriktet kan utredes.
- f) Tiltakshaver må også synliggjøre og redegjøre for SP art. 27
- g) Distriktet er også opptatt av at det utredes mht. tiltakets mulige følgekonskvenser for forsvaret. Dersom tiltaket utløser flytting av skytebaner eller det vil øke aktiviteten på sørsiden av E6, så er dette en direkte konsekvens av tiltaket.
- h) Det må redegjøres for hvor aktuelt det er og i hvilket omfang det vil bli behov for oppankring av skip, borerigger og liknende ettersom dette også vil påvirke reindriften i området.
- i) Distriktet tar forbehold om at Forsvaret ikke må flytte til sørsiden av E6 som følge av tiltaket.

Rådmannens merknader:

Innledningsvis pekes det på at Forsvaret i sin uttalelse gir til kjenne at det i forslag til planprogram ikke foreligger forhold som tilsier varsel om innsigelse – dvs. konsekvenser av tiltaket som medfører flytting av deler av forsvarets virksomhet til sørsiden av E6.

Distriktets innspill mht. utforming av veitraséer i terrenget vil bli søkt ivaretatt som tidligere redegjort for ved at distriktet trekkes med i arbeidet med fastleggelse av mulig veitrasé i terrenget.

Mht. SP-konvensjonens art. 27 så har tiltakshaver søkt å forholde seg til de utbyggingsområder og veiføringer som allerede er godkjent av kommunestyret i Sør-Varanger i 2005 og bekreftet gjennom revisjon av kommuneplanens arealdel 14. februar 2018. I forhold til veiføringer er dog et veialternativ en forlengelse av det allerede vedtatte alternativ ved at veien føres alternativt til Strømmen bru istedenfor å krysse Langfjorden til Slambanken.

Rådmannens tilråding:

- 1. Merknadene mht. influensområdet som blir påvirket av støv, støy, lys og menneskelig aktivitet i tilknytning til virksomheten tas til etterretning.*
- 2. Merknadene mht. fremgangsmåte for fastleggelse av mulige veitraséer i terrenget og atkomstveier som sikrer reinens mulighet for kryssing av veiene for å komme til f. eks. strandsonen, tas til etterretning.*
- 3. Merknadene mht. redegjørelse av tiltakets mulige følgekonskvenser for forsvarret tas til etterretning.*
- 4. Øvrige merknader tas til orientering.*

Uttalelse nr. 22 – Radius Kirkenes AS, H. Hatle AS, Pasvik Turist AS og Birk Husky AS

Merknader til planprogrammet:

- a) Reiselivsbedriftene peker på at reiselivet ikke er nevnt i forslag til planprogram.
- b) Mål for utviklingen av reiselivsnæringen beskrevet i Omstillingsplanen for Sør-Varanger kommune av 15.06.2016:
Opplevelsesnæringen i Sør-Varanger utvikles videre til å bli en verdenskjent helårlig reiselivsdestinasjon med kunst- og kulturproduksjon i verdensklasse.
- c) De fleste, lokale reiselivsbedrifter har aktiviteter for tilreisende gjester i influensområdet for utbyggingsplanene på Dynamittneset. Aktivitetene som vil berøres negativt ved en utbygging er kongekrabbeturer, lokale ribbturer, lokal sightseeing, båtturer, kongekrabbebespisning, lokale fisketurer, etc. Radius Kirkenes sin lokalitet på Rævsnes blir i tilfelle utbygging tvunget til å flytte.
- d) Det visuelle inntrykk sett fra fastlandssiden av Kirkenes blir skjemmet for all fremtid.
- e) En utbygging vil preges av det visuelle samt støy, støv, aktivitetslarm, lysforurensing, miljøforringelse og eventuelle utslipp til luft og vann. Dette vil skjemme Kirkenes for all framtid
- f) Utbyggingen bør skrinlegges for all overskuelig framtid. Alternativt at turist-/reiselivsnæringen må tas inn som eget utredningstema.

Rådmannens merknader:

Foruten omstillingsplanen for 2016-2022 som ble vedtatt av kommunestyret 15.6.2016 har kommunen igangsatt arbeidet med Strategisk næringsplan som skal søke å fastsette de overordnede strategier som f. eks. næringsvennlig kommune, moderne infrastruktur, innovativt næringsliv, attraktiv by, mv. Planen ventes godkjent i løpet av 2018 – en plan som

jevnlig må revideres. For øvrig kjenner ikke kommunen til at det foreligger konkrete utbyggingsplaner for reiselivsanlegg i planområdet.

Når det vises til omstillingsplanen vedtatt av kommunestyret så gå det frem av denne planen at det er næringsområdet industri som forventes å ha de største mulighetene for å skape flest antall nye arbeidsplasser i kommunen i tiden fremover. Forslaget er følgelig også i henhold til kommunens omstillingsplan.

Rådmannens tilråding:

1. Planprogrammet er i henhold til gjeldende planer vedtatt av kommunestyret. Protesten mot områdeplanlegging og utbygging av Leirpollen for all overskuelig framtid tas ikke til følge.
2. Øvrige merknader tas til orientering.
3. Forholdet til reiselivsnæringen tas inn i planprogrammet.

Uttalelse nr. 23 – Vigdis Sotkajærvi og Ingar Henriksen

Merknader til planprogrammet:

- a) Ber om at hytteeierne tas med og involveres i planprosessen så tidlig som mulig. Under prosessen søkes det avklart hvilken løsning ser man for seg mht.
  - i. Hvor skal veien gå?
  - ii. Hvilke konsekvenser vil dette få for vår hytte og videre bruk?
  - iii. Avklare eventuelle løsninger så tidlig som mulig.
- b) Partene erkjenner at området vil bli utbygd til industrielle næringsformål og er interessert i å få avklart situasjonen så raskt som mulig. Dette med tanke på vedlikehold, oppussing og videre bruk.
- c) Det forventes at tiltakshaver tar initiativ til befaring når forslag til veitrase er plottet.
- d) Det gis til kjenne ønske om en rask, samarbeidsfokuset og smidig behandling og iverksettelse av tiltaket i nært og godt samarbeid med grunn- og hytteeiere.

Rådmannens merknader:

Det vises til at nettopp de moment som denne merknaden tar opp er de forhold tiltakshaver har gitt uttrykk for at han ønsker å imøtekomme i planprosessen.

Rådmannens tilråding:

Merknadene tas til etterretning.

Uttalelse nr. 24 – Finnmark fylkeskommune

Merknader til planprogrammet:

- a) Fylkeskommunen mener at mulige konsekvenser av tiltaket for friluftsliv skal kartlegges. Det anbefales at kartleggingen gjennomføres etter metodikken i Miljødirektoratets veileder M98-2013 (Kartlegging og verdsetting av friluftsområder). Arbeidet som Sør-Varanger kommune allerede har gjort i tilknytning til dette anbefales lagt til grunn.
- b) Fylkeskommunen ønsker at mulighetene for gående og syklende til Kirkenes Norhavn blir vurdert.
- c) Prinsippene for universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til enkelte byggetiltak
- d) Tiltaket skal vurderes opp mot vannforskriften i sin helhet. Samtidig skal «veileder 01:2009 klassifisering av miljøtilstand i vann: Økologisk og kjemisk klassifiserings-

system for kystvann, innsjøer og elver» brukes som styrende dokument. Veilederen er revidert i 2015 og ny revisjon er ventet i 2018. Med bakgrunn i gjennomførte og planlagte undersøkelser må det gjøres en helhetsvurdering av tiltakets konsekvens for vannmiljø og vannforskriftens § 12 vedr. «ny aktivitet eller nye inngrep».

- e) Kulturminner – Det er et område innen planområde som ikke ble befart i forbindelse med befaring av veitraséer 2009 og 2016. Dette gjelder spesielt området hvor det planlegges utbygging til havne- og næringsformål. Fylkeskommunen må derfor gjennomføre en befaring av dette området før endelig kan gis.

Rådmannens tilråding:

1. Ved vurdering av mulige konsekvenser av tiltaket for friluftsliv legges det arbeidet som Sør-Varanger kommune allerede har gjort til grunn.
2. Mulighetene og konsekvensene av å tilrettelegge for gående og syklende til Kirkenes Norhavn vurderes.
3. Merknaden knyttet til universell utforming ivaretas i planleggingen.
4. Merknaden knyttet til vannforskriften tas til etterretning.
5. Merknaden med hensyn til registrering av kulturminner tas til følge.

Uttalelse nr. 25 – Statens vegvesen

Merknader til planprogrammet:

- a) Til veialt. 1B så uttaler Statens vegvesen at Strømmen bru er en flaskehals på E6-forbindelsen. Det er ikke gunstig å etablere en adkomst til Leirpollen i form av en kryssløsning ved dagens Strømmen bru. Utredningen må vurdere tilknytningen opp mot vegnormalene, herunder også om det må gjøres fravik fra bør- eller skal-krav. Et fravik må være godkjent før Statens vegvesen kan gi endelig uttalelse til planforslaget.
- b) Selv om Kirkenes Norhavn skulle finne en tilfredsstillende løsning for adkomst fra E6 ved dagens Strømmen bru, må denne adkomsten endres når ny bru planlegges.
- c) Dersom nordlige adkomst via KILA ikke blir realisert, vil virkningen for reisetid og trafikkbelastning kunne bli vesentlig annerledes. Dette bør beskrives.
- d) Statens vegvesen har ikke merknader til dimensjoneringsnivået for adkomstveg til Leirpollen.
- e) Forurensing til luft bør vurderes – enten i konsekvensutredningen eller i planbeskrivelsen
- f) Det bør utredes om et så vidt stort anlegg nær sentrum vil påvirke byutvikling, bolyst for befolkningen og turistnæringen.
- g) Statens vegvesen inviterer til dialog med tiltakshaver slik at løsninger for særlig alt. 1B som gir god trafiksikkerhet og framkommelighet kan vurderes.

Rådmannens merknader:

Det legges til grunn at planleggingen av veiatkomst til Leirpollen skjer i nært samarbeid med Statens vegvesen. Dette gjelder i særlig utformingen av alt. 1Bs kryssløsning med E6 ved Strømmen bru. Utformingen av kryssløsningen bør også ta hensyn til en mulig fremtidig ny bru til erstatning for dagens Strømmen bru.

Endret reisetid og trafikkbelastning ved valg av alt. 1B i stedet for alt. 1A vurderes.

Rådmannens tilråding:

1. Ved planleggingen av kryss E6/alt. 1B vil det også søkes utformet løsninger som tar hensyn til en mulig fremtidig ny bru til erstatning for dagens Strømmen bru. Merknaden tas til etterretning.

2. *Merknad med hensyn til etableringens påvirkning på byutvikling, bolyst for befolkningen og turistnæringen vurderes.*
3. *For alt. 1B vurderes endret reisetid og trafikkbelastning i forhold til den alternative løsning alt. 1A over KILA.*
4. *Øvrige merknader tas til etterretning.*

Uttalelse nr. 26 – Fylkesmannen i Finnmark

Merknader til planprogrammet:

- a) Fylkesmannen anser at forslag til planprogram ivaretar forutsetningene i PBL § 5, og gir et godt grunnlag for den videre prosess
- b) Fylkesmannen kan ut fra foreliggende kunnskaper om området ikke se at planarbeidet kommer i vesentlig konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn.
- c) Fylkesmannen inviterer til dialog i det videre planarbeid for å ivareta hensynet til naturmangfoldet i området.
- d) Konsekvensutredningen må foreslå avbøtende/konfliktdempende tiltak.
- e) De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging ble vedtatt 12.6.2015. Forventningene skal legges til grunn i arbeidet med planen. Fylkesmannen ber om at de nasjonale forventningene nevnes i planprogrammet under pkt. 5.1 – Nasjonale mål og retningslinjer.
- f) Fylkesmannen forutsetter at kommunen gjør en vurdering av om de konsekvensutredninger og registreringer som er gjennomført er tilstrekkelig til å dekke kravet også på dette plannivå. Det er gjennomført en rekke utredninger på kommunedelplannivå. Disse må suppleres.
- g) Konsekvensutredningen mht. pkt. 7.2 og 7.3 – Naturmiljø på land og sjø – må være av en slik karakter at den kan danne et tilfredsstillende grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. For å få fullstendig oversikt over aktuelle konfliktområder for naturmangfold anbefaler vi å benytte rundskriv T-2/16.
- h) Konsekvensutredningen må utrede hvorvidt de planlagte aktivitetene medfører økt risiko for villaksen.
- i) Det er viktig at tiltaket visualiseres fra representative områder.
- j) Framtidig støysituasjon skal vurderes etter veileder T-1442/2016.
- k) Til kap. 7.8 - *Forurensing til grunn og vann* - bør konsekvensutredningen i utgangspunktet utredes på et nivå som tilfredsstillende kravene Miljødirektoratet stiller til behandling av søknad om utslippstillatelse. Vannforskriftens §12 gir rammer for ny aktivitet og nye tiltak som vil kunne medføre forringelse av miljøtilstanden i berørte vannforekomster.
- l) Det er åpnet for at strandsonen langs sjøen i de tre nordligste fylkene i større grad kan tas i bruk til ulike formål. Forutsetningen er at dette skjer planmessig. Konsekvensene for planarbeidet for strandsoneverdiene må utredes. For å fravike byggeforbudet i 100-metersbeltet må kommunen sette byggegrense mot sjø. Ved fastsetting av byggegrense nærmere sjø enn 100 meter må strandsonens betydning for landskap, naturmiljø og friluftsliv være vurdert og dokumentert.
- m) Reguleringsbestemmelsene bør ha rekkefølgebestemmelser som sikrer at aktuelle støytiltak iverksettes seinest samtidig med utbyggingen.
- n) Fylkesmannen tilbyr kvalitetssikring av arealplankartet før det fremmes for behandling. Plankartet sendes i tilfelle over som SOSI-fil og pdf-fil.
- o) Fylkesmannen ber om at også den norsk-finsk grensevassdragskommisjonen av 1980 legges inn som høringsinstans i tillegg til de finske myndigheter i henhold til Espoo-konvensjonen.

- p) Fylkesmannen registrerer at tiltakshaver har lagt opp til en god planprosess med muligheter for medvirkning. Fylkesmannen ser frem til å bidra i det videre planarbeid og deltar gjerne på møter dersom det er behov for dette.

Rådmannens merknader:

Uttalelsen fra fylkesmannen gir en god oversikt over de moment som fylkesmannen er opptatt av blir ivaretatt. Det legges til grunn at det gjennomføres dialog med fylkesmannen for aktuelle, utfordrende temaer som f. eks. hensynet til naturmangfold, naturmiljø på land og i sjø samt nasjonal laksefjord.

Rådmannens tilråding:

- 1. Merknadene fra fylkesmannen vedrørende planprogrammet, planprosess og forholdet til nasjonale og viktige regionale hensyn tas til orientering.*
- 2. De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging som ble vedtatt 12.6.2015 tas inn under pkt. 5.1 – Nasjonale mål og retningslinjer.*
- 3. Konsekvensutredningene mht. pkt. 7.2 – Naturmiljø på land - og pkt. 7.3 – Naturmiljø i sjø – gjennomføres slik at de danner grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper.*
- 4. Konsekvensutredningen må utrede hvorvidt de planlagte tiltak og aktiviteter medfører økt risiko for villaksen.*
- 5. Merknadene med hensyn de vesentlige problemstillinger og utredningsoppgaver som er redegjort for tas til etterretning.*
- 6. Merknaden om å sette norsk-finsk grensevassdragskommisjon på høringslisten i tillegg til finske myndigheter i henhold til Espoo-konvensjonen, tas til følge.*

Uttalelse nr. 27 – Kystverket

Merknader til planprogrammet:

- a) Kystverket gjør oppmerksom på at alle tiltak/byggearbeider langs land og i sjøen også skal behandles etter hane for farvannsloven i tillegg til plan- og bygningsloven.
- b) Det skal utarbeides en sikringsplan (ISPS-plan) for havna/havneterminalen. Terminaleier er ansvarlig for utarbeidelse og gjennomføring av beskrevne tiltak. Planen skal godkjennes av Kystverket.
- c) Kystverket mener at formålet med reguleringsplanen/havna bør spisses og komme klarere frem i planprogrammet.
- d) Isproblematikken bør utredes nærmere.
- e) Forholdet til statens prefererte lokaliseringalternativ for en ny stamnetterminal i Høybukta vest bør bli tatt inn som eget tema i planprogrammet.

Rådmannens merknader:

Planprogrammet for Kirkenes Norhavn legger ikke opp til at dette skal være en stamnetterminal i Leirpollen. Kirkenes Norhavn havne- og næringsområde vil i henhold til planprogrammet inneholde supplerende servicefunksjoner til Norterminals omlastningsterminal på Gamnes, f. eks. miljø- og breredsbudsjet, beredskapsbåter og havn for slepebåter. I tillegg vil det bli lagt til rette for utvikling av en offshorebase, petroleumsrelatert industrivirksomhet samt container- og næringsfunksjoner.

Rådmannens tilråding:

- 1. Det legges til grunn at alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannsloven.*
- 2. Øvrige merknader fra Kystverket tas til orientering.*

Uttalelse nr. 28 – Det finske miljøministeriet

På bakgrunn av at det er grensevassdrag i Sør-Varanger mellom Norge og Finland, har Miljødirektoratet i henhold til Espoo-konvensjonen sendt planprogrammet til det finske miljøministeriet for uttalelse.

Merknader til planprogrammet:

- a) Det finske miljøministeriet konkluderer med at utbyggingen av Kirkenes Norhavn vil ikke ha betydelig innvirkning på Neidenvassdraget. Eventuell skadelig innflytelse på anadrom fisk fra Sandneselva vil ikke ha skadelig påvirkning på anadrom fisk i Finland.
- b) Finland har ikke intensjoner om å delta i den videre planprosess. Likevel, dersom konsekvensutredningen viser at det er sannsynlig med vesentlig miljøpåvirkning på finsk side av grensen, ber miljøministeriet om å bli høringspart i den videre planprosess.

Rådmannens tilråding:

Uttalelsen fra det finske miljøministeriet tas til orientering.

Uttalelse/innspill nr. 29 – Grunneier av Bergli, gnr. 11, bnr. 30 Kirsti Jensen Tannvik

Uttalelse/innspill til tiltaket og forslag til planprogram

- a) Innledningsvis fremmes det synspunkter:
  - Det reageres på hvor lite konkret planene inneholder i forhold til realiteten i forhold til finansiering og gjennomføring
  - Det fremstår som om Kirkenes Norhavn primært ønsker å kjøpe et billig lodd i et mulig fremtidig lotteri om eventuell olje og gass eventyr i Barentshavet
  - Hva annet er det som driver fram prosjektet all den tid Sør-Varanger kommune har bestemt at all framtidig maritim virksomhet skal foregå ut fra Høybukta vest?
  - Prosjektet har ikke brukere eller finansiering
  - Dersom Kirkenes Norhavn får lov til å gjennomføre planene sine vil Sør-Varanger kommune miste en mulig sponsor på 500 mill. NOK.
- b) Grunneier reagerer også på at reiselivet ikke er nevnt i det hele tatt i planprogrammet. I denne sammenheng vises det til kommunens omstillingsplan 2016-2022. Turistnæring/reiseliv må inn som eget utredningstema i planprogrammet.
- c) Støyende enkeltoperasjoner må også tas med i fremstillingen mht. støy, ikke bare benytte gjennomsnittsverdier.
- d) Grunneierne ønsker svar på følgende:
  - Dokumentasjon på påstand om at det haster sett i lys av at vi i dag har kapasitet i havna til å betjene de nærmeste 15 år
  - Dokumentasjon på at Kirkenes Norhavn kan finansiere prosjektet
  - Skikkelig vurdering av virkningen for reiselivet

  - Skikkelig vurdering av støy-/lys-/gass-problemer for selve Kirkenes, og oss grunneiere
  - At det settes en klar og kort tidsfrist for gjennomføring slik at ikke Kirkenes Norhavn kan sitte på gullodd i evig tid

- At prinsippene for utkjøp av eiendommene klargjøres; særlig med tanke på at det må være grunneierne som skal definere hvor mye av eiendommen som eventuelt skal være gjenstand for utkjøp og til hvilken pris

Rådmannens merknader:

Leirpollen har siden 2005 og også i gjeldende kommuneplan, sist revidert 14. feb. 2018, vært avsatt til havne- og næringsområde. Det er også i hele denne perioden vært godkjent plan som viser vei fram til Leirpollen og som berører eiendommen Bergli.

Et planprogram skal redegjøre for formålet med planarbeidet, planprosessen, alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Et viktig grunnlag for denne vurderingen er hvilke forhold som ansees som nødvendige og beslutningsrelevante å belyse i saken.

Dokumentet er et forslag til et planprogram – dvs. hvordan og hva som skal utredes som grunnlag for å utarbeide et forslag til områderegulering. Dokumentet er derfor ikke en plan. De element som er anskueliggjort i kartoversikter i forslag til planprogram er element som det er aktuelt å vurdere i plansammenheng og er følgelig ikke vist med et nøyaktighetsnivå som en områderegulering krever.

Tiltakshaver for den planlagte utbygging av havn i Leirpollen er privat og det legges til grunn privat finansiering uten kommunal medvirkning.

Under møtene med grunneiere/festere samt i uttalelsene innsendt fra flere grunneiere gis det uttrykk for et ønske om klargjøring av hvordan tiltakshaver har tenkt å håndtere forholdene omkring innløsning, erstatning eller kompensasjon som følge av områdereguleringen. Områdereguleringen forventes å berøre private eiendommer når det gjelder vei til Leirpollen og utbyggingsområdet i Leirpollen. Under pkt. 8.5 – Innløsning, erstatning eller kompensasjon – har tiltakshaver redegjort for prinsippene som ligger til grunn for valg av veitrasé, innløsning, erstatning eller kompensasjon.

I utgangspunktet har tiltakshaver gitt uttrykk for at man håper på at gjennom aktiv deltakelse fra grunneiere, reindriftsnæringen, forsvaret og Statens vegvesen at det er mulig å ende opp med et forslag til veitrasé og utforming som gir minst mulig ulemper for de som er grunneiere, reindriftsnæringen og andre som bruker området ofte.

For øvrig kjenner ikke kommunen til at det foreligger konkrete planer for utbygging av reiselivsanlegg innenfor planområdet.

Rådmannens tilråding:

- 1. Planprogrammet er i henhold til gjeldende planer vedtatt av kommunestyret.*
- 2. Uttalelsen med hensyn vurdering av støy, lys og gass for grunneierne samt selve Kirkenes tas til etterretning*
- 3. Øvrige merknader tas til orientering.*
- 4. Forholdet til reiselivsnæringen tas inn i planprogrammet.*

8.3 Oppsummering

Oppsummering av tilråding som er lagt til grunn for revisjon av planbeskrivelse, plankart og planbestemmelser:

Merknader/uttalelser/protester fra		Rådmannens tilråding:
1	Varanger Kraft	<i>Uttalelsene fra Varanger KraftNett AS tas til følge.</i>
2	Statnett	<i>Merknadene fra Statnett tas til følge.</i>
3	Direktoratet for mineralforvaltning (DFM)	<i>Merknad fra Direktoratet for mineralforvaltning tas til orientering.</i>
4	Jack Sture Muotka	<i>Merknaden tas til orientering.</i>
5	Mary Røsseth	<i>Merknad fra Mary Røsseth tas til orientering og oppfølging under planlegging av veitrasé.</i>
6	Finnmarkseiendommen (FeFo)	<p>a) <i>Merknadene fra FeFo med hensyn til bruk av Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark, rådføre seg med reindriftsnæringen vedrørende valg av veitrasé og grensen mot forsvarrets øvingsområde på Tømmerneset tas til etterretning.</i></p> <p>b) <i>Konsekvensene for reindriftsnæringen som følge av alternativ vurdering av forlengelse av vei langs Tømmernesets østside, alt. 1B, vurderes i tilknytning til det videre planarbeid.</i></p> <p>c) <i>Med hensyn til ønsket om en samlet virkning av en utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest, så er det vanskelig å vurdere konsekvensene av ikke vedtatte planer. Å utrede de samlede konsekvenser for reindrift med hensyn til utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest må gjelde de planer som er under utarbeidelse, men ikke er vedtatt og ikke i tråd med overordna planverk.</i></p>
7	Skogbrukssjefen i Finnmark	<p>1. <i>Merknaden fra fylkesskogsjefen vedrørende planprogrammet tas til orientering.</i></p> <p>2. <i>Forslag til planbestemmelse for grønnstruktur – vegetasjonsskjerm tas til følge.</i></p>
8	Bente Johansen Pettersen og Fred Pettersen	<i>Merknad fra Bente Johansen og Fred Pettersen tas til orientering og oppfølging under planlegging av veitrasé.</i>
9	Kirkenes Arbeiderlag	<p>1. <i>Merknadene fra Arbeiderlaget med hensyn til utbygging av havne- og næringsområdet i Leirpollen tas til orientering.</i></p> <p>2. <i>Merknadene med hensyn til utredning av reiseliv, visualisering og støy vurderes i den videre planprosess.</i></p>
10	Reinbeitedistrikt 4/5B Skogerøya-Spurvneset	<p>1. <i>De generelle merknader tas til orientering,</i></p> <p>2. <i>Den kritikk som reises mot kommunens opplegg knyttet til arrangement av møter gjeldende planforhold tas til etterretning. Kommunen vil søke å finne bedre løsninger</i></p>

		<p>for å involvere reinbeitedistriktene i den møtevirksomhet som skjer knyttet til ulike planer.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Konsekvensene for reindriftsnæringen som følge av alternativ vurdering av forlengelse av vei langs Tømmernesets østside, alt. 1B, vurderes i tilknytning til det videre planarbeid. 4. Forbehold som reinbeitedistriktet tar med hensyn til endelig forslag til områderegulering, Statens vegvesen og forsvarrets sine aktiviteter i kommunen tas til orientering. 5. Tunnelløsning mellom Leirpollen og Gamnes ble vurdert i forbindelse med kommunedelplanarbeidet for Tømmernes men konkludert som uaktuell på grunn av uforholdsmessig store kostnader. 6. Merknaden der det forutsettes at det ikke reguleres inn boligtomter, friluftsområder eller annet som bidrar til forringelse av beitene er ikke aktuell. Det foreligger ingen planer om å utvikle området til bolig- eller fritidsbebyggelse. 7. Merknadene tas til følge med hensyn til tilleggsutredning over hvilke konsekvenser en utbygging i henhold til planen vil ha for distriktets reindrift. 8. Merknad med hensyn til at utredning knyttet til barn og unges oppvekstmiljø også må gjelde samiske barn og unge tilknyttet reindrift, tilrådes ut fra de svar som er mottatt fra flere forsknings- og kompetansemiljø at dette forhold blir tatt opp i et mer overordnet perspektiv, f. eks. av Sametinget. Det samme gjelder samfunnsmessige konsekvenser.
11	Tromsø Museum	Merknadene fra Tromsø Museum tas til følge.
12	Forsvarsbygg	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merknadene fra Forsvarsbygg med hensyn til dialog under planleggingen tas til følge. 2. Merknadene med hensyn til status for planene på Pulknes og Høybukta vest tas til orientering. 3. Det foretas en vurdering av ulike former for ferdselsbegrensning på veitraseene Strømmen bru-Leirpollen og Leirpollen-Gamnes. 4. Øvrige merknader tas til orientering.
13	Fiskeridirektoratet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fiskeridirektoratets merknader med hensyn til bruks- eller ressursområder, marint biologisk mangfold, akvakulturanlegg, spesielle samiske fiskeriinteresser og konfliktpotensialet i forhold til sjømat interessene tas til orientering. 2. Merknadene med hensyn til organisering av utfyllingsarbeider i sjø tas inn i planprogrammet. 3. Øvrige merknader tas til orientering.
14	Sametinget	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sametingets ønske om utredning av konsekvenser for utbyggingens fase 1 og 2 tas til etterretning.

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Med hensyn til ønsket om en samlet virkning av en utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest, så er det vanskelig å vurdere konsekvensene av ikke vedtatte planer. Å utrede de samlede konsekvenser for reindrift med hensyn til utbygging på Tømmerneset og Høybukta vest må gjelde de planer som ikke er i tråd med overordna planverk. 3. Sametingets ønske om tilleggsmoment som bør utredes under pkt. 7.10 – Reindrift og samiske interesser – tas til etterretning – og beskrives nærmere under dette punktet. 4. Merknader til planprogrammet vedrørende samisk kultur og næringsutøvelse tas inn i planprogrammet og utredes nærmere. 5. Merknader til planprogrammet vedrørende samiske kulturminner tas til følge.
15	Sør-Varanger Sjølaksefiskerlag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merknadene fra Sør-Varanger Sjølaksefiskerlag med hensyn til lokalisering av en havne-/industriterminal tas til orientering. 2. Merknadene om å ta hensyn til både eiendommer og sjølaksefiskerne i Langfjorden-/Bøkfjordområdet samt kompensasjon dersom lakseplasser må vike, utredes nærmere. 3. Resultatene av 4 års registrering av anadrome laksefiskers opphold og vandring i fjordsystemet i Sør-Varanger samt registreringer av marin fisk opphold, omfang og gyteplasser, næringssituasjon, m.m. vurderes med grunnlag i sjølaksefiskerlagets merknader.
16	Mai Liss Resberg og Jack Sture Muotka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merknadene fra Mai Liss Resberg og Jack Sture Muotka med hensyn til utredningsomfanget av støy, lys og visuelle forhold langs veien ut til Leirpollen og i Leirpollen tas til følge. 2. Merknaden som omhandler grunnlaget for krav om innløsning av eiendom som følge av godkjent plan, tas til følge. 3. Øvrige merknader tas til orientering.
17	Roger Iversen og Johnny Iversen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uttalelsen vedrørende at grunneiere og hytteeiere må tas med under planprosessen av vei til Leirpollen tas til følge. 2. I utgangspunktet gjelder Plan- og bygningsloven kap. 15 – Innløsning og erstatning – på bakgrunn av godkjent reguleringsplan. Tiltakshaver har i offentlige møter og i møter med grunneiere og hytteeiere uttalt at han er innstilt på å klargjøre hvordan prosessen med innløsning, erstatning eller kompensasjon er tenkt ivare tatt der utgangspunktet er et ønske om å oppnå minnelige avtaler basert på enighet om veiløsning. Denne klargjøring vil tiltakshaver redegjøre for i forbindelse med fremmelse av forslag til planprogram for kommunestyret. 3. Øvrige merknader tas til orientering.

18	Hege Marie Iversen og Erlend Iversen	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Uttalelsen vedrørende at grunneiere må tas med under planprosessen av vei til Leirpollen tas til følge.</i> 2. <i>I utgangspunktet gjelder Plan- og bygningsloven kap. 15 – Innløsning og erstatning – på bakgrunn av godkjent reguleringsplan. Tiltakshaver har uttalt i offentlige møter og i møter med grunneiere og hytteeiere at han er innstilt på å klargjøre hvordan prosessen med innløsning, erstatning eller kompensasjon er tenkt ivaretatt der utgangspunktet er et ønske om å oppnå minnelige avtaler basert på enighet om veiløsning. Denne klargjøring vil tiltakshaver redegjøre for i forbindelse med fremmelse av forslag til planprogram for kommunestyret.</i> 3. <i>Veialt. 1A via KILA er godkjent av kommunestyret i flere sammenhenger, kommuneplanen arealdel og områderegulering av KILA. Dette alternativ vil utredes videre som ett av to alternativ. Uttalelsen tas ikke til følge.</i> 4. <i>Uttalelsens forslag om å utrede et veialternativ som går på Tømmernesets vestsida via Gamnes til Leirpollen tas ikke til følge i og med at dette alternativ med flere underalternativ allerede er utredet i forbindelse med forslag til kommunedelplan for Tømmerneset. Disse veiforslagene ble ikke godkjent pga. omfattende innsigelser fra Fylkesmannen og Sametinget. Uttalelsen tas ikke til følge.</i> 5. <i>Øvrige merknader tas til orientering.</i>
19	Avinor	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Merknadene fra Avinor med hensyn til høyderestriksjoner tas til etterretning.</i> 2. <i>Avinors forslag til planbestemmelse tas til følge.</i> 3. <i>Øvrige merknader tas til orientering.</i>
20	Radius Kirkenes Eiendom AS	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Planprogrammet er i henhold til gjeldende planer vedtatt av kommunestyret. Protesten mot områdeplanlegging og utbygging av Leirpollen for all overskuelig framtid tas ikke til følge.</i> 2. <i>Øvrige merknader tas til orientering.</i> 3. <i>Forholdet til reiselivsnæringen tas inn i planprogrammet.</i>
21	Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Merknadene mht. influensområdet som blir påvirket av støv, støy, lys og menneskelig aktivitet i tilknytning til virksomheten tas til etterretning.</i> 2. <i>Merknadene mht. fremgangsmåte for fastleggelse av mulige veitraséer i terrenget og atkomstveier som sikrer reinens mulighet for kryssing av veiene for å komme til f. eks. strandsonen, tas til etterretning.</i> 3. <i>Merknadene mht. redegjørelse av tiltakets mulige følgekonskvenser for forsvaret tas til etterretning.</i> 4. <i>Øvrige merknader tas til orientering.</i>
22	Radius Kirkenes AS, H. Hatle AS, Pasvik Turist AS, Birk Husky AS	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Planprogrammet er i henhold til gjeldende planer vedtatt av kommunestyret. Protesten mot</i>

		<p>områdeplanlegging og utbygging av Leirpollen for all overskuelig framtid tas ikke til følge.</p> <ol style="list-style-type: none"> Øvrige merknader tas til orientering. Forholdet til reiselivsnæringen tas inn i planprogrammet.
23	Ingar Henriksen og Vigdis Sotkajærvi	<p>Merknadene tas til etterretning.</p>
24	Finnmark fylkeskommune	<ol style="list-style-type: none"> Ved vurdering av mulige konsekvenser av tiltaket for friluftsliv legges det arbeidet som Sør-Varanger kommune allerede har gjort til grunn. Mulighetene og konsekvensene av å tilrettelegge for gående og syklende til Kirkenes Norhavn vurderes. Merknaden knyttet til universell utforming ivaretas i planleggingen. Merknaden knyttet til vannforskriften tas til etterretning. Merknaden med hensyn til registrering av kulturminner tas til følge.
25	Statens vegvesen	<ol style="list-style-type: none"> Ved planleggingen av kryss E6/alt. 1B vil det også søkes utformet løsninger som tar hensyn til en mulig fremtidig ny bru til erstatning for dagens Strømmen bru. Merknaden tas til etterretning. Merknad med hensyn til etableringens påvirkning på byutvikling, bolyst for befolkningen og turistnæringen vurderes. For alt. 1B vurderes endret reisetid og trafikkbelastning i forhold til den alternative løsning alt. 1A over KILA. Øvrige merknader tas til etterretning.
26	Fylkesmannen i Finnmark	<ol style="list-style-type: none"> Merknadene fra fylkesmannen vedrørende planprogrammet, planprosess og forholdet til nasjonale og viktige regionale hensyn tas til orientering. De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging som ble vedtatt 12.6.2015 tas inn under pkt. 5.1 – Nasjonale mål og retningslinjer. Konsekvensutredningene mht. pkt. 7.2 – Naturmiljø på land - og pkt. 7.3 – Naturmiljø i sjø – gjennomføres slik at de danner grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper. Konsekvensutredningen må utrede hvorvidt de planlagte tiltak og aktiviteter medfører økt risiko for villaksen. Merknadene med hensyn de vesentlige problemstillinger og utredningsoppgaver som er redegjort for tas til etterretning. Merknaden om å sette norsk-finsk grensevassdragskommisjon på høringslisten i tillegg til finske myndigheter i henhold til Espoo-konvensjonen, tas til følge.
27	Kystverket	<ol style="list-style-type: none"> Det legges til grunn at alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannsloven.

		2. Øvrige merknader fra Kystverket tas til orientering.
28	Det finske miljøministeriet	Uttalelsen fra det finske miljøministeriet tas til orientering.
29	Kirsti Jensen Tannvik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planprogrammet er i henhold til gjeldende planer vedtatt av kommunestyret. 2. Uttalelsen med hensyn vurdering av støy, lys og gass for grunneierne samt selve Kirkenes tas til etterretning 3. Øvrige merknader tas til orientering. 4. Forholdet til reiselivsnæringen tas inn i planprogrammet.

8.4 Endringer/tilføyelser i planprogrammet etter offentlig ettersyn

8.4.1 Pkt. 5.1 Nasjonale mål og retningslinjer

Her tas inn regjeringens reviderte *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*.

8.4.2 Pkt. 7.2 Naturmiljø på land og pkt. 7.3 Naturmiljø i sjø

Konsekvensutredningene gjennomføres slik at de danner grunnlag for vurdering og vektlegging etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper.

Skogbrukssjefen i Finnmark sitt forslag til planbestemmelse tas inn.

Grønnstruktur – vegetasjonsskjerm – LNFR

- *Eksisterende vegetasjon skal bevares i størst mulig grad. Nødvendig skjøtsel av vegetasjon i friområder tillates.*
- *Innenfor områdene tillates tradisjonell aktivitet innenfor rammene av LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel.*

8.4.3 Pkt. 7.5.1 Kulturminner på land

Ut over kulturminne-registreringene som ble utført i 2009 og 2016 gjennomføres det arkeologiske registreringer av området i hht. uttalelsene fra Sametinget og Finnmark fylkeskommune.

8.4.4 Pkt. 7.5.2 Marin arkeologi

Det skal gjennomføres vurderinger knyttet til vrakene som ligger i/omkring Leirpollen i hht. Tromsø Museums uttalelse.

8.4.5 Pkt. 7.6 Støy

Merknadene med hensyn til reindrift, grunneiere og reiseligv mht. visualisering av tiltaket og påvirkning av støy, støv og lys vurderes i den videre planprosess.

Det vurderes rekkefølgebestemmelser i planbestemmelsene som sikrer at aktuelle støytiltak iverksettes seinst samtidig med utbyggingen.

8.4.6 Pkt. 7.7 Utslipp til sjø

Luft- og sjøstrømkart vil kunne vise hvor eventuell virksomhetsforurensning tar veien. Konsekvenser for strandsonen vurderes.

Det vurderes hvorvidt de planlagte tiltak og aktiviteter medfører økt risiko for villaksen.

8.4.7 Pkt. 7.8 Forurensning til grunn og vann

Tiltaket vurderes opp mot vannforskriften i sin helhet. *Veileder 01:2009 klassifisering av miljøtilstand i vann: Økologisk og kjemisk klassifiserings-system for kystvann, innsjøer og elver (revidert 2015 og ny revisjon ventes i 2018)* brukes som styrende dokument. Vannforskriftens § 12 gir rammer for ny aktivitet og nye tiltak.

8.4.8 Pkt. 7.9 Friluftsliv og rekreasjon

Konsekvenser av tiltaket for friluftsliv kartlegges. Kartleggingen gjennomføres etter metodikken i Miljødirektoratets veileder M98-2013. Arbeidet som Sør-Varanger kommune allerede har gjort i tilknytning til dette legges til grunn.

8.4.9 Pkt. 7.10 Reindrift og samiske interesser

Sametingets planveileder og retningslinjer for endret bruk av utmark legges til grunn for arbeide

Samisk fjordbosetting, utmarksbruk og sjølaksefiske beskrives i de berørte områdene. Direkte og indirekte konsekvenser for utmarksbruk som følge av den planlagte utbygging vurderes. Det samme gjelder i hvilken grad vil områdereguleringen påvirke sjølaksefisket i området. Det vurderes hvordan tiltakene i anleggs- og driftsfasen vil påvirke fjordbosettingen gjennom blant annet økt aktivitet i planområdet. Eventuelle avbøtende tiltak vurderes.

Sametingets ønske om utredning av konsekvenser for utbyggingens fase 1 og 2 tas til etterretning. Konsekvensene av utbygginga av Leirpollen som havneområde er allerede utredet. Som tilleggsutredning foretas vurdering av konsekvensene for veialt. 1B – det vil si forlengelse av atkomstvegen til Leirpollen fra ca. 500 m nord for Hamnes til Strømmen bru.

Konsekvensene av tiltaket vurderes i forhold til sjølaksefisket som sjøsamisk kultur og næring.

8.4.10 Pkt. 7.11 Veg og trafikk

Av hensyn til forsvarets øvingsområder og reindriften vurderes det ulike former for ferdselsbegrensning for både vei til Leirpollen og vei Leirpollen-Gamnes.

Atkomstveier utformes slik at de faller naturlig inn i terrenget og vil dermed ikke utgjøre et hinder for rein. Atkomstveier må ha korte strekninger utformet slik at reinen kan flykte ut av atkomstveien.

Det vurderes konsekvensene av å tilrettelegge for gående og syklende til Kirkenes Norhavn.

I forbindelse med vurdering av kryssløsning med E6 v/Strømmen bru vurderes også løsninger som tar hensyn til en mulig fremtidig ny bru til erstatning for dagens Strømmen bru.

Reisetid og trafikkbelastning vurderes for alt. 1B i forhold til alternativ løsning alt. 1A over KILA.

8.4.11 Pkt. 7.12 Teknisk infrastruktur

For kraftforsyningsledninger angis byggeforbudsbeltet i reguleringsplanen med Hensynssone SOSI-kode H740.

Ved utfylling i sjø tilrådes det primært at utfyllingsarbeidene skjer om høsten og tidlig vinter fordi dette er perioder av året hvor livet i kystsonen ligger mest i ro.

Alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannsloven.

8.4.12 Pkt. 7.19 Kirkenes Lufthavn

Følgende punkt tas inn i planbestemmelsene:

Høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn

Det må ikke etableres bygg, påbygg, anlegg, konstruksjoner eller oppankring av skip/rigger med maksimalhøyder over kote 130 meter over havet (horisontalflaten) av hensyn til flysikkerheten.

Dersom det skal etableres skorsteiner/piper med utslipp av røyk, gasser eller flammer, kreves det at tiltakshaver på forhånd får gjennomført en risikoanalyse som viser at det er forsvarlig med hensyn til flysikkerheten.

8.5 Innløsning, erstatning eller kompensasjon

Under møtene med grunneiere/festere samt i uttalelsene innsendt fra flere grunneiere gis det uttrykk for et ønske om klargjøring av hvordan tiltakshaver har tenkt å håndtere forholdene omkring innløsning, erstatning eller kompensasjon som følge av områdereguleringen. Områdereguleringen forventes å berøre private eiendommer når det gjelder vei til Leirpollen og utbyggingsområdet i Leirpollen.

I utgangspunktet vil tiltakshaver gi uttrykk for at man håper på at gjennom aktiv deltakelse fra grunneiere, reindriftsnæringen, forsvaret og Statens vegvesen at det er mulig å ende opp med et forslag til veitrasé og utforming som gir minst mulig ulemper for de som er grunneiere, reindriftsnæringen og andre som bruker området ofte. Tiltakshaver vil, dersom planprogrammet blir fastsatt av kommunestyret innen utgangen av april måned 2018, invitere i september måned 2018 til befaringer og drøftelse av alternative veitraséer. Forutsetningen er at planprogrammet blir fastsatt som forutsatt og at alle konsekvensutredninger foreligger på dette tidspunkt. Dersom konsekvensutredningene ikke foreligger til dette tidspunkt vil planleggingen av de fysiske tiltak, f. eks. trase for veg, måtte utsettes til høsten 2019 når alle konsekvensutredninger forventes å være ferdige. Bakgrunnen for at dette først kan skje i september 2018, alternativt september 2019, er at tiltakshaver først må gjennomføre en del registreringer og konsekvensutredninger som grunnlag før planlegging av de fysiske tiltak starter opp. F. eks. er det viktig å få avklart om det er fredete kulturminner i området som det må tas hensyn til. Helleristningsfeltet på Gamnes er et slikt eksempel og som ble avdekket under registreringsarbeidene i tilknytning til områdereguleringen. Denne avdekkingen av feltet på et tidlig tidspunkt gjorde at det ble mulig å ivareta det ved å endre planene for de fysiske tiltak.

Det er kun en godkjent reguleringsplan som gir tiltakshaver et sikkert grunnlag for erverv av nødvendig grunn for å kunne gjennomføre en utbygging. Kommunen redegjorde i møtet med grunneierne 4.jan. 2018 for det formelle lovgrunnlaget. I utgangspunktet er det Plan- og bygningslovens (Pbl) kap. 15 – *Innløsning og erstatning* – som regulerer en grunneiers eller festers rettigheter til å kreve innløsning som følge av godkjent reguleringsplan. Et krav om innløsning må være fremmet tre år etter at godkjent reguleringsplanen er gjort kjent eller at vedtak er kunngjort. Er grunnen bebygd har eieren eller festeren samme krav nå bebyggelsen er fjernet. Kravet må i så fall være satt fram senest tre år etter dette tidspunkt.

Dersom det ikke oppnås enighet om grunnlaget for innløsning, erstatning eller kompensasjon er det Pbl. kap. 16 – *Ekspropriasjon* – som kan legges til grunn.

Tiltakshaver ønsker imidlertid primært å legge til rette for minnelige avtaler. Det vil si avtaler som inngås frivillig mellom tiltakshaver og den enkelte grunneier/fester - gjerne basert på frivillige skjønn. Erfaring viser at minnelige avtaler kan ta hensyn til forhold som grunnlag for erstatning/kompensasjon som normalt et offentlig skjønn ikke kan gå inn på. Minnelige avtaler gir normalt et bedre grunnlag for fortsatt å kunne bruke f. eks. en fritidseiendom til sitt opprinnelige formål.

Dersom offentlig skjønn (i motsetning til frivillig skjønn) blir det man ender opp med, så er et offentlig skjønn en rettslig prosess der resultatet av et offentlig skjønn er rettskraftig. Det er ikke uvanlig i utbyggingssammenheng at en del grunneiere velger minnelige avtaler mens andre forlanger offentlig skjønn. Når så resultatene av begge måter å beregne erstatning/kompensasjon på foreligger, så er det ikke uvanlig at de som har valgt offentlig skjønn ønsker å gå tilbake til minnelige avtaler. Da er det normalt for sent pga. status til et offentlig skjønn er en rettslig domsavsigelse.

Forslag til områderegulering forventes å kunne fremmes for politisk behandling i Utvalg for plan og samferdsel samt utlegging til offentlig ettersyn i mars 2019, alternativt mars 2020. Resultatet av uttalelsene i tilknytning til offentlig ettersyn av planen forventes å foreligge juni 2019, alternativt juni 2020. Først da vil tiltakshaver ha et grunnlag for å vurdere om det forslag til reguleringsplan med veitraséer som foreligger er så avklart at det kan innledes samtaler med grunneierne med sikte på å komme fram til minnelige avtaler.

Dersom forslag til områderegulering synes åpenbart avklart juni 2019, alternativt juni 2020 etter at planen har vært ute til offentlig ettersyn og behandlingen av uttalelsene er gjennomført, vil tiltakshaver innkalle grunneiere/festere til møte med tilbud om å innlede forhandlinger med sikte på å kunne inngå minnelige avtaler. Gjennomføringen av de minnelige avtaler vil tidligst kunne skje etter at kommunestyret har godkjent planen i henhold til grunnlaget som forelå før inngåelse av de minnelige avtaler.

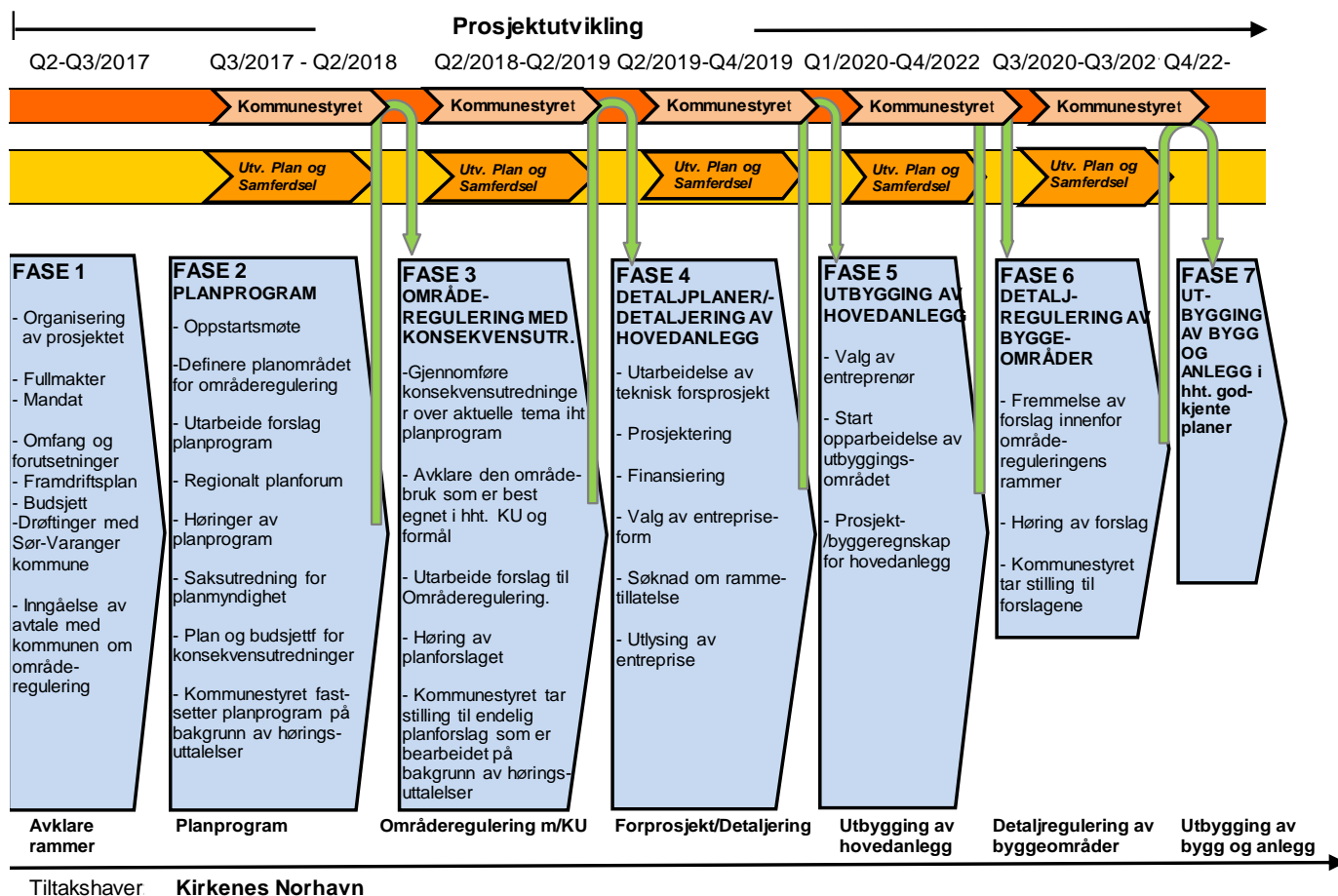
9 Planprosessen

9.1 Planprosessen for Kirkenes Norhavn

Det legges til grunn at utviklingen av områdereguleringsplan med tilhørende tekniske planer for Kirkenes Norhavns etablering i Leirpollen skal skje gjennom en planprosess som er delt i seks faser. Dette er gjort for at særlig statlige og fylkeskommunale myndigheter og kommunestyret skal kunne komme med innspill underveis i prosessen, som sikrer at anlegget blir etablert på en måte som tjener eier og samfunn.

Etterfølgende figur viser faseutviklingen i planarbeidet og tilhørende behandling i Sør-Varanger kommunes styrende organ.

Sammenheng mellom prosjektutvikling og behandling i de styrende organ

Figur 8-1. Oversikt over prosessen som legges til grunn for å fremme områderegulering m/KU for Kirkenes Norhavn sin etablering i Leirpollen

9.2 Parallele planprosesser

Følgende parallelle planprosesser pågår som omhandler havne- og næringsområder:

- Kommuneplanens arealdel revidert 14. feb. 2018
- Områderegulering av forsvarets områder på/ved Tømmernes. Forsvaret har mai 2015 og inntil videre stilt planleggingen i bero inntil nødvendige avklaringer foreligger
- Områderegulering av Kirkenes Maritime Park AS. Planen ble i juni 2015 stilt i bero for avklaring knyttet til kommunens arealplan pga. flere innsigelser mot planforslaget
- Detaljregulering av veiatkomst til KILA fra Kirkenes sentrum. Planen er til merknadsbehandling etter at den har vært lagt ut til offentlig ettersyn
- Detaljregulering av Høybukta vest – vedtatt oppstart av kommunestyret 15. feb. 2017. Samarbeidsavtale mellom Sør-Varanger kommune, Statens vegvesen, Kystverket og Finnmark fylkeskommune inngått 8. juni 2017. Forslag til planprogram sendt ut på høring 29. juni 2017. Planprogram fastsatt av kommunestyret 14. feb. 2018.
- Detaljregulering av Jakobsnes Arctic Logistics – en reguleringsplan for utvikling av nytt havne- og industriområde, Jakobsnes /Ytre Lid. Planprogrammet fastsatt av kommunestyret i møte 22. mars 2017.
- Områderegulering av Kirkenes Norhavn, Leirpollen. Oppstartsmøte 28. juni 2017 samt møte samme dag med grunneiere og reinbeitedistriktene som berøres av områdereguleringen.

9.3 Medvirkning

9.3.1 Generelt

Planfasen med planprogrammet legger til rette for at berørte grunneiere, næringsdrivende, naboer og offentlige etater blir orientert om prosjektet i en tidlig fase, slik at de kan komme med innspill til det videre planarbeidet.

Kravet til informasjon og medvirkning iht. § 12-5 i denne planprosessen sikres gjennom:

- Varsel om planoppstart. Brev til samtlige berørte og avisannonser i Sør-Varanger Avis, og informasjon på kommunens nettsted.
- Oppstartsmøte med kommunen og etterfølgende møte med grunneiere og reinbeitedistriktene.
- Møte i regionalt planforum.
- Offentlige møter med orientering om forslag til planprogram, fremdriftsplan for planarbeidet og måten arbeidet er tenkt organisert på.
- Møter med reinbeitedistriktene og grunneierne om forslag til planprogram
- Høring av forslag til planprogram. Kunngjøres ved avisannonse og direkte henvendelse til berørte parter, offentlige myndigheter og organisasjoner.
- Offentlig ettersyn av reguleringsplan med konsekvensutredning.
- Åpent medvirkningsmøte i perioden for offentlig ettersyn.

Figur 8-2. Prosessflyt for områdereguleringsprosessen

Den formelle planprosessen for en områderegulering starter i hovedregelen med varsling av planoppstart, med samtidig utlegging og høring av forslag til planprogram. Viktige elementer i planprogrammet er:

- a) Vesentlige problemstillinger
- b) Alternativer som skal utredes.

Omfang og metode for medvirkning tilpasses situasjonen i den enkelte planprosess. I mange planprosesser vil mye av medvirkningen skje i arbeidet med utredningene.

Alle planer som kan ha vesentlig virkning for miljø og samfunn skal konsekvens utredes etter forskrift om konsekvensutredning. Dette innebærer at det må utarbeides med konsekvensutredning parallelt med planen, og som en integrert prosess hvor resultater fra konsekvensutredningen legges til grunn for utformingen av planen.

Som grunnlag for planprosessen og konsekvensutredningene, er det krav om at det skal utarbeides et planprogram. I planprogrammet avklares de viktigste spørsmålene i planarbeidet, hvordan planarbeidet skal legges opp, medvirkning og hvilke utrednings temaer som må vurderes. Planprogrammet vil på denne måten skape forutsigbarhet, og gjøre det klart både hva det skal planlegges for og hvordan ulike interesser kan og skal delta i planleggingen. Planfasen med planprogrammet legger således til rette for at berørte grunneiere, naboer og offentlige etater blir orientert om prosjektet i en tidlig fase, slik at de kan komme med innspill til det videre planarbeidet.

9.3.2 Informasjonsmøter – grunneiere og reindriftsnæringen

Det ble 28. juni 2017 avholdt informasjonsmøter i Kirkenes med berørte grunneiere (fritidseiendommer på Tømmerneset) og representanter for reindriftsnæringen.

Beklageligvis kom invitasjonen ut for seint til møtet med grunneierne, noe som resulterte i at flere grunneiere ikke rakk å delta. Det var likevel stor deltakelse. De som deltok var engasjerte.

I møtet med grunneierne ble det orientert om grunnlaget for utarbeidelse av et forslag til områderegulering for Leirpollen. Det ble av grunneierne stilt en rekke spørsmål knyttet til orienteringen - blant annet hvordan den videre kontakt vil skje med de grunneiere som kan bli berørt av utbyggingen.

Konklusjonen ble at informasjonen som ble presentert ville bli lagt ut på kommunens hjemmeside. I tillegg vil kommunen og Kirkenes Norhavn AS invitere til et nytt orienteringsmøte når forslag til planprogram foreligger og det har vært holdt møte i det regionale planforum som fylkeskommunen er ansvarlig for. Møtet i det regionale planforum er fastsatt til 3. okt. 2017.

Grunneierne ble orientert i et oppfølgingsmøte 4. januar 2018 der tiltakshaver orienterte om det fremlagte planprogram og svarte på spørsmål.

Av sentrale forhold som ble tatt opp under orienteringen var

- Flere grunneiere fremmet ønske om å inngå avtale med tiltakshaver vedr. innløsning, erstatning eller kompensasjon gjennom minnelige avtaler for fremføring av vei til Leirpollen, og det før kommunestyret godkjenner planen – er dette mulig?
- Vil eventuell innløsning også gjelde eiendommer som er lokalisert under området som er benevnt som fase 2?
- Konsekvensene av tiltaket vedrørende støy, lys og visuelle forhold for eiendommene langs østsiden av Tømmerneset

Spørsmål og svar er redegjort for i et møtenotat datert 15.01.2018 og sendt alle møtedeltakere.

Reindriftsnæringen ble også orientert i et eget møte med kommunen og tiltakshaver 4. januar 2018. I møtet med reindriftsnæringen ble det innledningsvis gitt en orientering om grunnlaget for utarbeidelse av et forslag til områderegulering for Leirpollen. Reindriftsnæringen påpekte at Tømmerneset benyttes både som sommer- og vinterbeite. Videre er reindriftsnæringen opptatt av at veier blir utformet slik at rein og vilt har fluktmulighet. Bruk av autovern/gjerder er problematisk fordi dette gjør at veien oppleves å ha en tunnelfunksjon.

Av sentrale forhold som ble tatt opp var

- Reindriftsnæringen ønsker å bli tatt med i arbeidsgruppe for planlegging av vei til Leirpollen.
- Det må tas hensyn til/konsekvens utredes basert på den type aktivitet som planlegges i tiltaksområdet både i anleggs- og driftsfasen. Sjøtrafikk, skip, rigger, etc. må tas med.
- Det er ønskelig med et samisk perspektiv i utredningene som går på samfunnsmessige konsekvenser og konsekvenser for barn og unge som ikke får vokse opp i et samisk miljø.
- Leirpollen er i seg selv ikke den beste løsning, men det prosjekt som gjør minst vondt for reindriftsnæringen enkeltvis av de planlagte prosjektene.

Forholdene som ble tatt opp i møtet er gjengitt i et møtenotat datert 15.1.2018 og som ble sendt møtedeltakerne.

9.3.3 Offentlig informasjonsmøte

Det ble holdt et offentlig informasjonsmøte 4. januar 2018 der kommunen og tiltakshaver orienterte om planprosess, forslag til planprogram samt fremdriftsplan for planarbeidet.

9.3.4 Regionalt planforum

Det ble holdt regionalt planforum den 3. okt. 2017. Der deltok representanter for Fylkesmannen, Fylkeskommunen, Sametinget, Finnmarkseiendommen, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Statens vegvesen og Forsvarsbygg. Det kom ikke frem noen nye momenter i møtet som førte til at forslag til planprogram måtte endres.

9.4 Tidsplan for planprosessen

Det legges til grunn følgende tidsplan for planprosessen:

Hovedfase I – Planprogramfasen

Juni 2017 – februar 2018

Aktivitet	Tidsperiode – REV1
Mulighetsstudie	Jan. 2016-mai 2017
Oppstartsmøte	28. juni 2017
Møte med grunneiere og representanter for reindriftsnæringen	28. juni 2017
Utarbeiding av forslag til planprogram	Juli- sept. 2017
Regionalt Planforum	3. okt. 2017
Administrativ behandling av forslag til planprogram	Okt. 2017
Politisk behandling – Utvalg for plan og samferdsel (Utv. for plan og samferdsel) Utlekking til høring, varsling av planoppstart	21. nov. 2017
Høring av forslag til planprogram	21. nov. 2017 – 19. jan. 2018
Planprogrammet sendes vurderes sendt Klima- og miljødepartementet til uttalelse	29. nov. 2017
Møter med orientering om planprogrammet <ul style="list-style-type: none"> - Offentlig møte - Møte med grunneiere - Møte med reinbeitedistriktene - Møte med Forsvarsbygg Eiendom - Møte med FeFo - Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Klima- og miljødepartementet (KLD) kontaktes tidlig i høringsperioden for vurdering om forhold som kan ha påvirkning på planprogrammet 	4.-9. januar 2018
Miljødirektoratet sender planprogrammet til uttalelse til det finske miljøministeriet med uttalelsesfrist 25. feb. 2018	4. januar 2018
Merknadsbehandling av forslag til planprogram	Jan. 2018 – mai 2018
Utvalg for plan og samferdsel behandler forslag til planprogram	12. juni 2018
Kommunestyret fastsetter planprogrammet	13. juni 2018

Hovedfase II – Konsekvensutrednings- og planforslagsfasen

Mai 2018 – oktober 2018/alternativt okt. 2019

Aktivitet	Tidsperiode
Analyser og konsekvensutredninger	Juni - des. 2018/sept. 2019

<p>Utarbeiding av plankonsept/planskisser, med alternativanalyser på bakgrunn av resultatene av konsekvensanalysene. Dersom ikke konsekvensutredningene kan ferdigstilles i 2018 vil utarbeidelse av plankonsept/planskisser måtte utsettes 1 år til høsten 2019.</p> <ul style="list-style-type: none"> - reindriftsnæringen og grunneiere langs Tømmernesets østside kontaktes for etablering av en arbeidsgruppe. 	Okt. – des. 2018/sept.-okt. 2019
<p>Medvirkning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fagmøter/lokalt samråd (grunneiere, reindriftsnæring, mv. Medvirkning før planforslag utarbeides skjer når konsekvensutredningene som grunnlag for planleggingen foreligger. 	Okt. – des. 2018/sept.-okt.2019

Hovedfase III – Planforslag og vedtaksfase

Januar 2019/alt. jan. 2020 – juni 2019/alt. juni 2020

Aktivitet	Tidsperiode
<p>Ferdigstille planforslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plankart • Bestemmelser • Planbeskrivelse • Vedlegg til planbeskrivelsen: Temautredninger 	Primo feb. 2019/feb. 2020
<p>Administrativ behandling av planforslag</p> <p>Politisk behandling – Utv. Plan- og samferdsel</p> <p>Utlegging av planforslag til offentlig ettersyn</p>	<p>Februar. 2019/feb. 2020</p> <p>Mars 2019/mars 2020</p>
<p>Høring av planforslag</p> <p>Folkemøte/åpent møte</p>	<p>Mars. – medio mai 2019/mai 2020</p> <p>Ultimo april 2019/april 2020</p>
<p>Merknadsbehandling og eventuell revisjon av planforslag</p>	Medio mai – primo juni 2019/juni 2020
<p>Politisk behandling i Utv. P&S</p>	Medio juni 2019/juni 2020
<p>Kommunestyret vedtar Områderegulering Kirkenes Norhavn - Leirpollen</p>	Medio juni 2019/juni 2020

Eventuelt Hovedfase IV – Planforslag og vedtaksfase – Eventuell ny utlegging av planforslaget til offentlig høring på grunn av endringer etter merknadsbehandlingen som betinger reguleringsendring

Mai 2019/alt. mai 2020 – okt. 2019/alt. okt. 2020

Aktivitet	Tidsperiode
<p>Administrativ behandling av planendring</p>	Mai 2019/mai 2020
<p>Politisk behandling – Utv. P&S</p> <p>Vedtak: Utlegging av endringsforslag til offentlig ettersyn</p>	Juni 2019/juni 2020

Høring av endringsforslag Folkemøte/åpent møte	Juni – aug. 2019/juni-aug. 2020
Merknadsbehandling og eventuell revisjon av endringsforslag	Sept. 2019/sept. 2020
Politisk behandling i Utv. P&S	Medio okt. 2019/okt. 2020
Kommunestyret vedtar Områderegulering Kirkenes Norhavn - Leirpollen	Ultimo okt. 2019/okt. 2020

10 Kilder

Finnmark fylkeskommune og Sametinget. 2012. Rapport fra kulturminneundersøkelse av Høybukta skytefelt 2012. Innledende befaring av nærområdene rundt Høybukta lufthavn og Garnisonen i Sør-Varanger.

Regional Planstrategi for Finnmark 2016-2019

Kommuneplan for Sør-Varanger 2018-2030

KVU E6 Høybukta - Kirkenes

Norconsult. 2012. Kartlegging av vegetasjon og naturtyper i område for ny oljeterminal på Gamnes

Norconsult. 2009. Transportanalyse på bakgrunn av økt aktivitet i Kirkenesområdet.

Kommunedelplan Tømmernes – Temaautredninger

Rapport: Knutepunkt Kirkenes – Maritimt Forum Nord